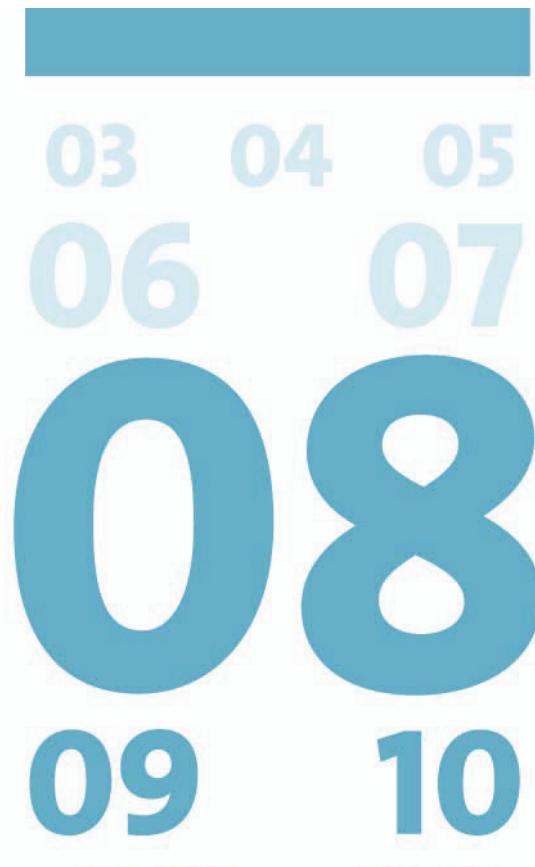

Provincie Op Maat 2007

Noord-Holland

Verklaring der tekens

.	= gegevens ontbreken
*	= voorlopig cijfer
**	= nader voorlopig cijfer
x	= geheim
–	= nihil
–	= (indien voorkomend tussen twee getallen) tot en met
0 (0,0)	= het getal is kleiner dan de helft van de gekozen eenheid
niets (blank)	= een cijfer kan op logische gronden niet voorkomen
2006–2007	= 2006 tot en met 2007
2006/2007	= het gemiddelde over de jaren 2006 tot en met 2007
2006/'07	= oogstjaar, boekjaar, schooljaar enz., beginnend in 2006 en eindigend in 2007
2004/'05–2006/'07	= oogstjaar, boekjaar enz., 2004/'05 tot en met 2006/'07

In geval van afronding kan het voorkomen dat het weergegeven totaal niet overeenstemt met de som van de getallen.

Colofon

Uitgever

Centraal Bureau voor de Statistiek
Henri Faasdreef 312
2492 JP Den Haag

Prepress

Centraal Bureau voor de Statistiek – Facilitair bedrijf

Omslag

TelDesign, Rotterdam

Inlichtingen

Tel. (088) 570 70 70
Fax (070) 337 59 94
Via contactformulier: www.cbs.nl/infoservice

Bestellingen

E-mail: verkoop@cbs.nl
Fax (045) 570 62 68

Internet

www.cbs.nl

ISBN: 978-90-357-1579-0

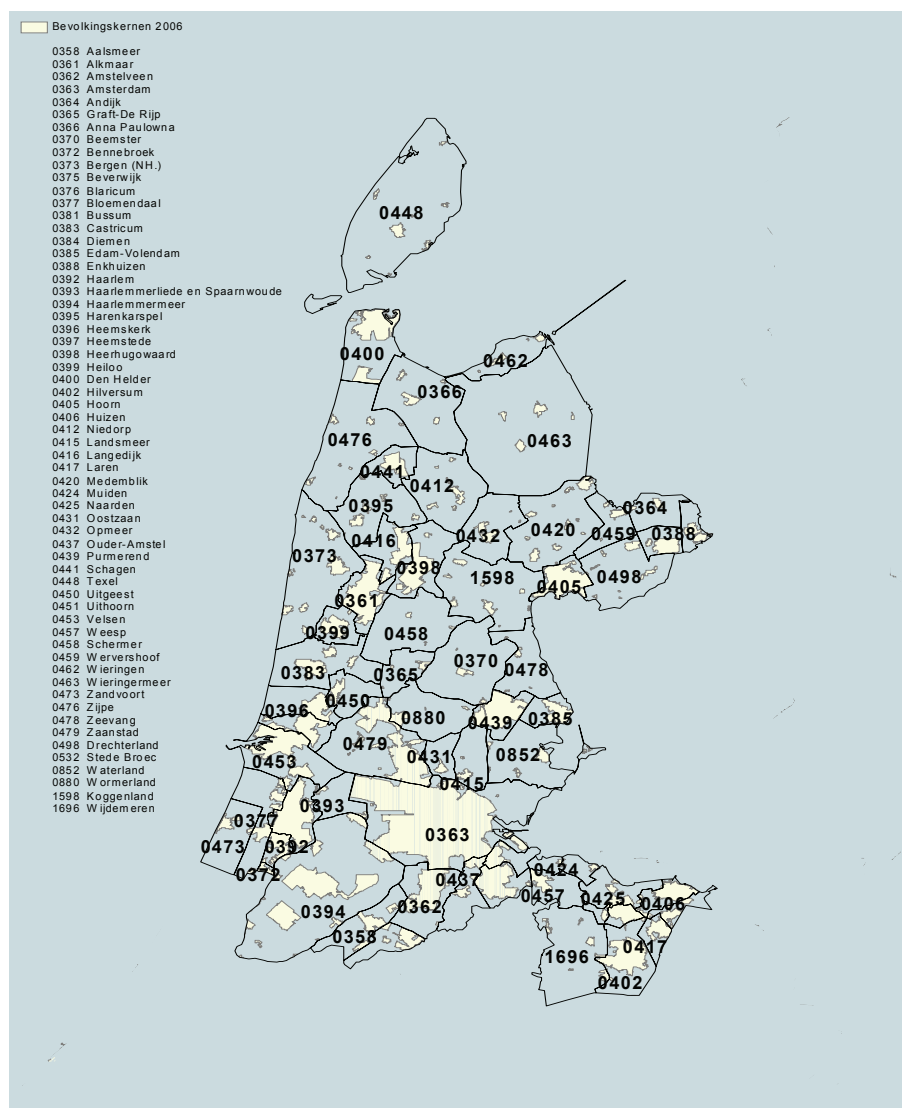
© Centraal Bureau voor de Statistiek, Den Haag/Heerlen, 2008.
Verveelvoudiging is toegestaan, mits het CBS als bron wordt vermeld.

Inhoud

Voorwoord	5
1. Bevolking naar leeftijd en herkomst	6
2. Burgerlijke staat, huishoudens en bevolkingsdichtheid	8
3. Bevolkingsontwikkeling	10
4. Bevolkingsprognose	12
5. Onderwijs	14
6. Woningvoorraad	16
7. Nieuwbouw en sloop	18
8. Arbeid	20
9. Bedrijfsvestigingen	22
10. Sociale zekerheid	24
11. Veestapel en mestproductie	26
12. Verkeer en vervoer	28
13. Oppervlakte	30
14. Lokalisering	32
15. Gemeentelijke cijfers op de CBS-website	34
16. StatLine-publicatie 'Gebieden in Nederland'	38
17. Leeswijzer en begrippenlijst	40
Bijlage: gemeentecijfers per provincie	51

Provincie Noord-Holland in kaart

Bevolkingskernen 2006 met de gemeentegrenzen en gemeentecodes

Voorwoord

“Provincie Op Maat” is een nieuwe publicatie van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). Het is een unieke publicatie waarbij voor elke provincie een afzonderlijke uitgave is samengesteld en specifiek voor die provincie analyses zijn uitgevoerd. In de bijlagen zijn ongeveer 200 gegevens opgenomen van alle gemeenten binnen de provinciegrenzen. Door provinciale en gemeentelijke gegevens op een overzichtelijke wijze te presenteren is deze publicatie waardevol voor iedereen die met het provinciale bestuur te maken heeft.

Het idee voor deze uitgave is ontstaan door de toenemende contacten die het CBS heeft met de provincies. De geboden informatie is een greep uit de ongeveer 10 000 gegevens waarover het CBS op provinciaal niveau beschikt. Voor elk van de gekozen thema's heeft het CBS een korte analyse geschreven van ongeveer een halve pagina. Nieuw is dat voor de belangrijkste onderwerpen van elk thema een rangorde van de provincies is opgenomen. Ook is de ontwikkeling in de afgelopen 10 jaar voor één van de onderwerpen in beeld gebracht. Ten slotte is voor elk thema in een kaartje de spreiding gegeven over de gemeenten in elke provincie.

Deze publicatie is de eerste van een reeks en over twee jaar verschijnt de volgende. In overleg met de provincies zal voor elke editie worden nagegaan of de beschreven thema's aansluiten bij de behoeften op provinciaal niveau.

Een greep uit de data:

- In Limburg zullen in 2025 naar verwachting 261 duizend 65-plussers wonen, een groei van ruim 38 procent ten opzichte van 2007. Dit is de kleinste toename van alle provincies;
- Flevoland en Friesland kennen een relatief hoog aandeel vmbo-ers. In Utrecht is het aandeel vwo-ers juist hoger dan gemiddeld;
- In Utrecht zijn relatief de meeste koopwoningen aan de woningvoorraad toegevoegd. In Drenthe was het aantal toevoegingen 2,8 duizend, een toename van bijna 22 procent;
- Zuid-Holland kent 28 duizend mensen met een Wajong-uitkering. Daarmee staat deze provincie aan kop. Omgerekend per duizend inwoners van 15 tot 65 jaar staat deze provincie op de laatste plaats en staat Groningen aan kop;
- Gelderland kent ruim 19 duizend kilometer verharde wegen. Zes procent hiervan wordt door de provincie beheerd. In Noord-Brabant is de totale weglengte bijna 22 duizend kilometer. Hiervan wordt slechts drie procent door de provincie beheerd.

Met dit boekje in de hand krijgen besluitvormers, maatschappelijke groeperingen en vele anderen in de omgeving van het lokale bestuur in ons land nuttige informatie over ontwikkelingen in provincies en gemeenten die van belang zijn voor de lokale politieke besluitvorming.

Drs. G. van der Veen
Directeur-generaal van de Statistiek

1. Bevolking naar leeftijd en herkomst

Inwonertal

Op 1 januari 2007 telde Nederland 16,36 miljoen inwoners. De provincie Zuid-Holland telde de meeste inwoners. Meer dan de helft van de Nederlandse bevolking woonde in één van de drie grootste provincies: Zuid-Holland, Noord-Holland en Noord-Brabant. Het inwonertal van de provincie Noord-Holland bedroeg 2,61 miljoen. Daarmee woonde 16,0 procent van de Nederlanders in de provincie Noord-Holland. Amsterdam is de grootste gemeente in deze provincie met 742 884 inwoners. Dat is bijna 145 keer het aantal inwoners van de kleinste gemeente Schermer die 5 139 inwoners telde.

Demografische druk

De demografische druk geeft de verhouding weer van de som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder tot de potentieel productieve leeftijdsgroep van 20 tot 65 jaar. Op 1 januari 2007 lag de demografische druk in Nederland op 63,0 procent. De demografische druk is de som van de 'groene druk' en de 'grijze druk'. Al sinds het begin van de jaren '90 is de demografische druk in Nederland redelijk stabiel. Hierachter gaat echter een verder afnemende groene druk en een steeds toenemende grijze druk schuil. Deze waren voor de Nederlandse bevolking respectievelijk 39,4 en 23,6 procent. De groene en grijze druk lagen in de provincie Noord-Holland op respectievelijk 37,3 en 22,3 procent. De gemeente Naarden had met 49,6 procent de hoogste groene druk en de gemeente Laren had met 51,0 procent de hoogste grijze druk.

65-Plussers

Een belangrijke verandering die de Nederlandse bevolking te wachten staat, is die van de vergrijzing. Landelijk nam het aantal inwoners van 65 jaar of ouder gedurende 2007 toe met 2,0 procent. In de provincie Noord-Holland groeide deze leeftijdsgroep gemiddeld met 1,7 procent. In de gemeente Schagen deed zich de grootste toename voor. Hier steeg het aantal inwoners van 65 jaar of ouder in 2007 met 6,6 procent.

Herkomst

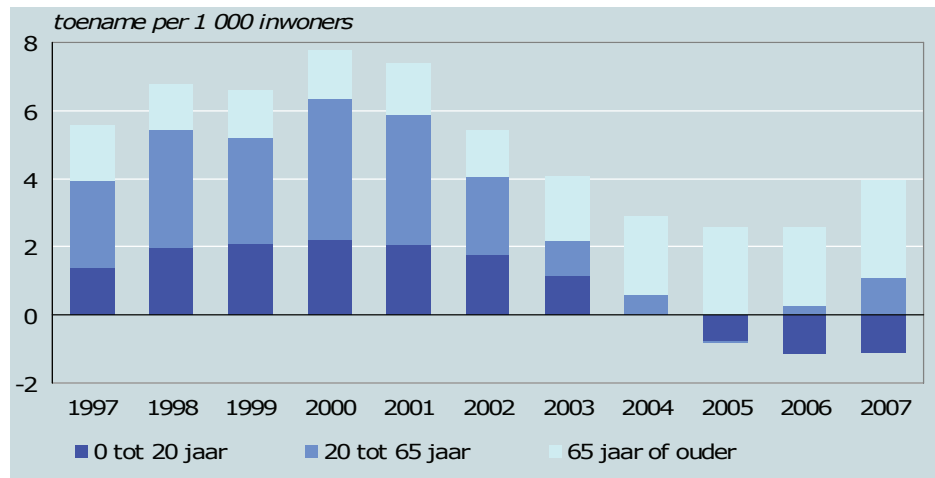
Op 1 januari 2007 was bijna één op de vijf Nederlanders van allochtone herkomst, 10,6 procent van niet-westerse herkomst en 8,8 procent van westerse herkomst. In de provincie Noord-Holland was het aandeel allochtonen groter dan in heel Nederland. In Noord-Holland was 16,1 procent van niet-westerse herkomst en 10,5 procent van westerse herkomst. De gemeente Amsterdam had het grootste aandeel allochtonen in de bevolking. Hier was 34,5 procent van niet-westerse en 14,1 procent van westerse herkomst. Amsterdam was hiermee ook de gemeente met het grootste aandeel niet-westerse allochtonen in haar bevolking. De gemeente Wervershoof had met 94,7 procent het hoogste aandeel autochtonen.

Tabel 1
Bevolking naar leeftijd en herkomst, 1 januari 2007

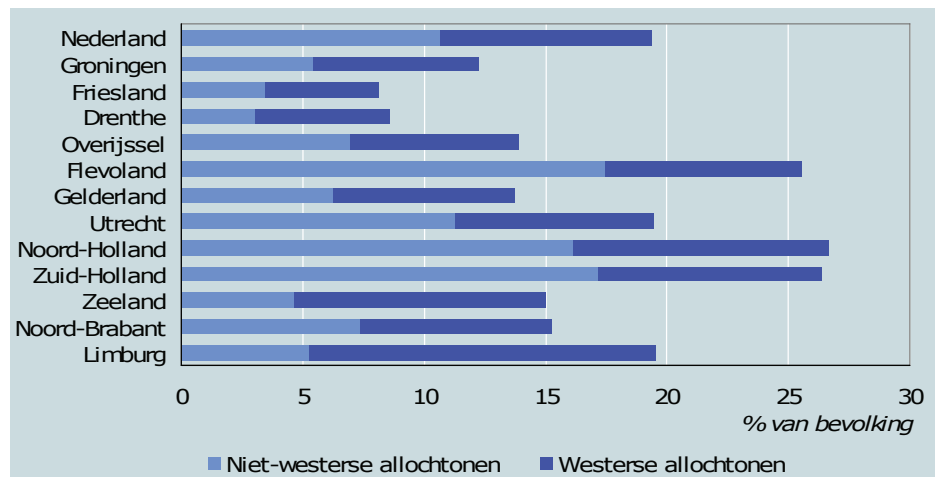
	Nederland	Noord-Holland	Rangorde ¹⁾
Inwoners	16 357 992	2 613 070	2
0 tot 20 jaar (%)	24,1	23,4	10
20 tot 65 jaar (%)	61,3	62,7	1
65 jaar of ouder (%)	14,5	14,0	10
Groene druk (%)	39,4	37,3	10
Grijze druk (%)	23,6	22,3	10
Westers allochtoon (%)	8,8	10,5	2
Niet-westers allochtoon (%)	10,6	16,1	3

¹⁾ De rangorde loopt van 1 tot en met 12, waarbij 1 de hoogste score onder de provincies aangeeft.

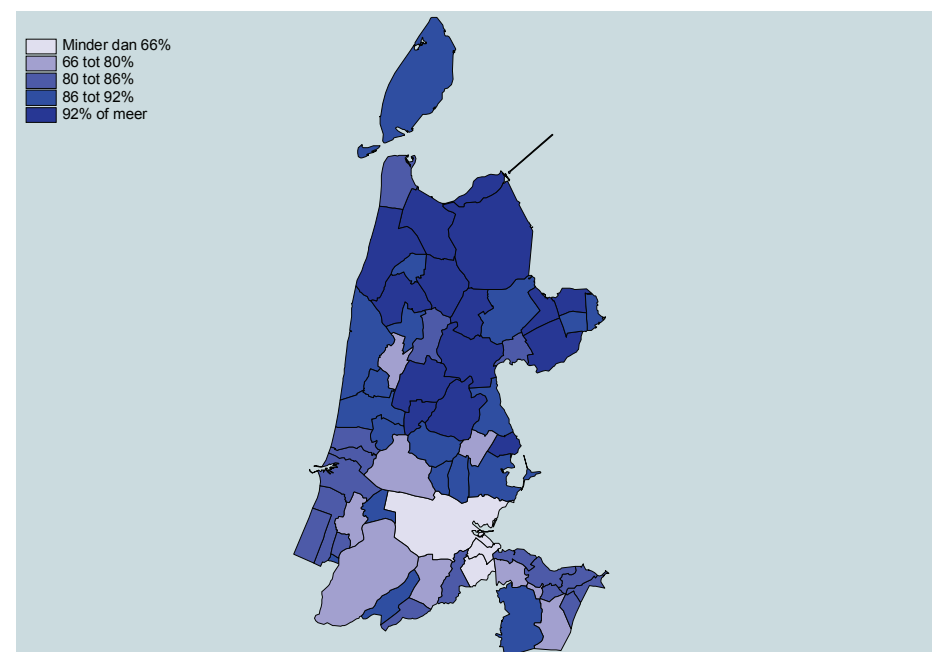
1.1 Bevolkingsgroei naar leeftijd in Nederland, 1997-2007

1.2 Aandeel allochtonen per provincie, 1 januari 2007

1.3 Aandeel autochtonen per gemeente, 1 januari 2007

2. Burgerlijke staat, huishoudens en bevolkingsdichtheid

Burgerlijke staat

Het aandeel ongehuwden in Nederland neemt toe en het aandeel gehuwden neemt af. Zo was in 1995 nog 56,3 procent van de bevolking van 15 jaar of ouder gehuwd en 31,0 procent ongehuwd. In 2007 was 51,7 procent gehuwd en 34,2 procent ongehuwd. Daarnaast was 14,1 procent gescheiden of verweduwd. In de provincie Noord-Holland was 46,4 procent van de bevolking van 15 jaar of ouder gehuwd en 38,4 procent ongehuwd. De gemeente Zeevang had met 61,7 procent het grootste aandeel gehuwden binnen de provincie, de gemeente Amsterdam met 31,8 procent het laagste. Deze laatste gemeente had met 51,9 procent het grootste aandeel ongehuwden, terwijl de gemeente Laren met 24,8 procent het laagste aandeel ongehuwden had. De gemeente Zandvoort had met 11,7 procent het grootste aandeel gescheiden personen en de gemeente Laren had met 11,6 procent het grootste aandeel verweduwd.

Huishoudens

Van de 7,19 miljoen huishoudens in Nederland op 1 januari 2007 bestond 35,3 procent uit eenpersoonshuishoudens, 29,6 procent uit meerpersoonshuishoudens zonder kinderen en 35,1 procent uit meerpersoonshuishoudens met kinderen. In de periode 1997 tot 2007 is het aantal huishoudens in Nederland toegenomen met 9,3 procent. De grootste groei vond plaats onder de eenpersoonshuishoudens, die in deze periode toenamen met 17,6 procent. Het aantal meerpersoonshuishoudens zonder kinderen nam toe met 8,7 procent en het aantal huishoudens met kinderen slechts met 2,4 procent. Op 1 januari 2007 woonden er gemiddeld 2,93 personen in een meerpersoonshuishouden. De provincie Noord-Holland heeft naar verhouding minder meerpersoonshuishoudens dan Nederland totaal gemiddeld. In Noord-Holland lag het aandeel meerpersoonshuishoudens zonder kinderen op 26,6 procent en met kinderen op 32,4 procent. In deze meerpersoonshuishoudens woonden gemiddeld 2,89 personen. Het aandeel eenpersoonshuishoudens op 1 januari 2007 was 41,1 procent. Dat is boven het landelijk gemiddelde.

Bevolkingsdichtheid

Op 1 januari 2007 telde Nederland 485 inwoners per vierkante kilometer land, in 1997 waren dat er nog gemiddeld 459. In de provincie Noord-Holland woonden gemiddeld 978 inwoners op een vierkante kilometer land. Van de 61 gemeenten in de provincie Noord-Holland had Haarlem de hoogste bevolkingsdichtheid. Hier woonden gemiddeld 5 013 inwoners per vierkante kilometer land. De laagste bevolkingsdichtheid was te vinden in de gemeente Wieringermeer met gemiddeld 65 inwoners per vierkante kilometer land.

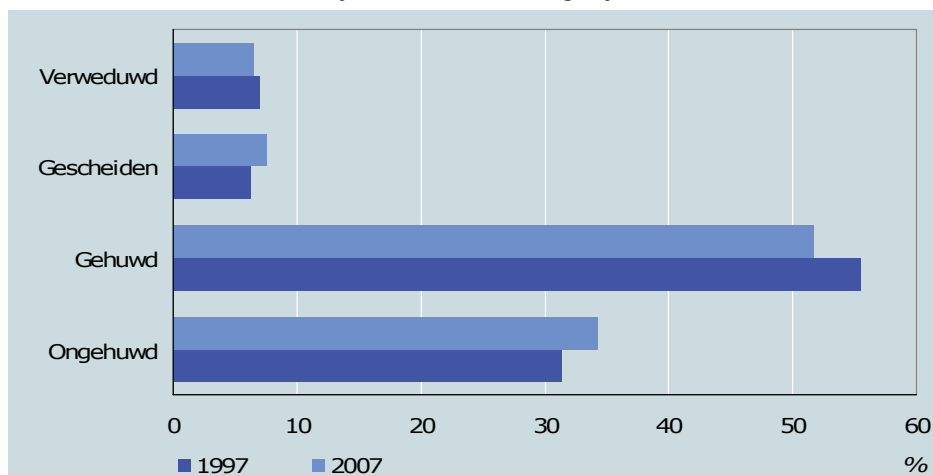
Tabel 2
Burgerlijke staat, huishoudens en bevolkingsdichtheid, 1 januari 2007

	Nederland	Noord-Holland	Rangorde ¹⁾
Bevolking van 15 jaar of ouder:			
Ongehuwd (%)	34,2	38,4	2
Gehuwd (%)	51,7	46,4	12
Gescheiden (%)	7,6	9,1	1
Verweduwd (%)	6,5	6,0	10
Particuliere huishoudens	7 190 543	1 223 834	2
Eenpersoonshuishoudens (%)	35,3	41,1	1
Meerpersoonshuishoudens zonder kinderen (%)	29,6	26,6	12
Meerpersoonshuishoudens met kinderen (%)	35,1	32,4	11
Inwoners per km ²	485	978	2

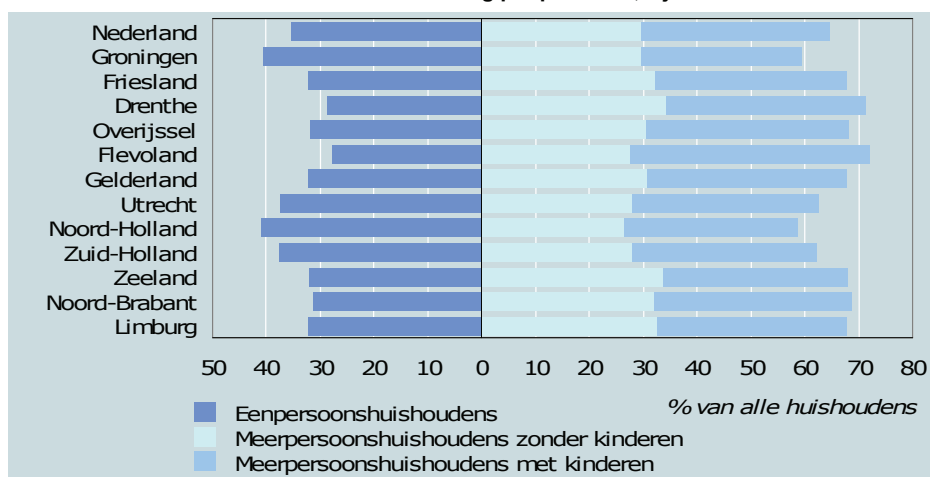
¹⁾ De rangorde loopt van 1 tot en met 12, waarbij 1 de hoogste score onder de provincies aangeeft.

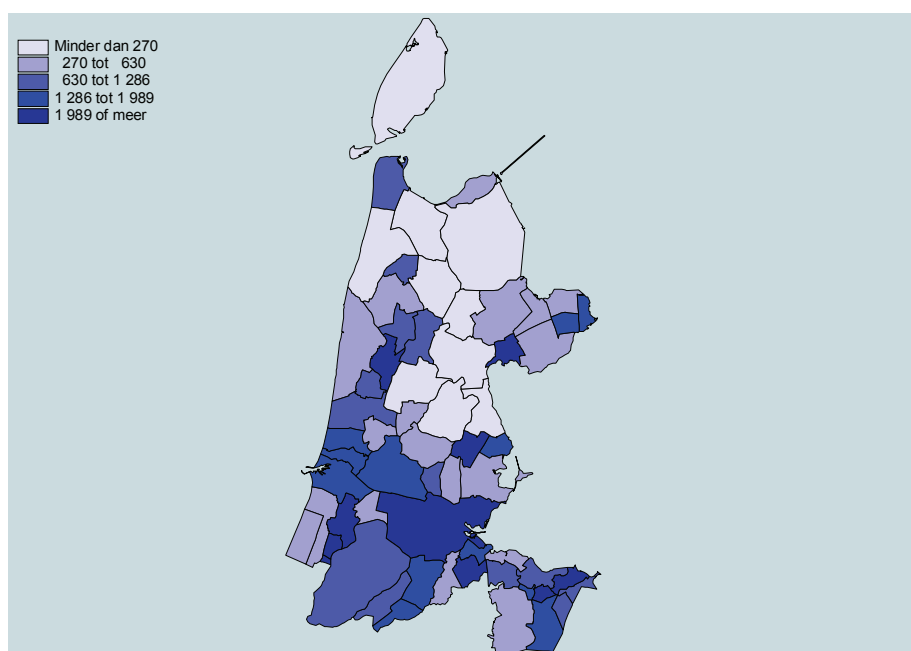
2.1 Inwoners in Nederland van 15 jaar of ouder naar burgerlijke staat, 1997 en 2007

2.2 Particuliere huishoudens naar samenstelling per provincie, 1 januari 2007

2.3 Inwoners per km² per gemeente, 1 januari 2007

3. Bevolkingsontwikkeling

Ontwikkeling

De totale bevolking van Nederland is gedurende 2007 toegenomen met ruim 47 duizend personen. Dit komt neer op een relatieve toename van 2,9 per 1 000 inwoners op 1 januari 2007. In 2000 groeide de bevolking nog met ruim 123 duizend. Sinds dat jaar is de jaarlijkse groei van de bevolking sterk afgenomen. Gedurende 2007 was voor het eerst sinds 2000 de bevolkingsgroei wel weer groter dan in het voorgaande jaar. In de provincie Noord-Holland nam in 2007 de totale bevolking toe met 13 093 personen, ofwel een toename van 5,0 per 1 000 inwoners. De gemeente Aalsmeer was relatief de grootste groeier. Hier nam de bevolking in 2007 toe met 54,6 per 1 000 inwoners.

Geboorte en sterfte

In 2007 zijn er in Nederland 181 336 kinderen geboren, 3 721 minder dan in 2006. Het jaarlijkse aantal geboorten daalt al sinds het jaar 2001. In de provincies Flevoland, Utrecht en Noord-Holland lag het aantal geboorten in 2007 hoger dan in 2006. De gemeente Amsterdam had met 10 504 het hoogste aantal geboorten van alle gemeenten in Nederland. In 2007 werden in de provincie Noord-Holland 30 510 kinderen geboren, 0,2 procent meer dan in 2006.

Sinds 2002 daalt landelijk het jaarlijkse aantal sterfgevallen. In 2007 stierven in totaal 133 022 personen. De relatieve sterfte (per 1 000 inwoners) lag daarmee op 8,1. In de provincie Noord-Holland stierven 21 024 personen wat neerkomt op een relatieve sterfte van 8,0 per 1 000 inwoners. Het geboorteoverschot, oftewel het aantal geboorten minus het aantal gestorvenen, bedroeg landelijk 48 314 personen. In de provincie Noord-Holland lag het geboorteoverschot op 9 486 personen. De gemeente Haarlemmermeer had met 7,8 per 1 000 van het gemiddeld aantal inwoners het grootste relatieve geboorteoverschot.

Verhuizingen

Gedurende 2007 zijn in Nederland 646 564 personen verhuisd naar een andere gemeente, 0,9 procent minder dan in 2006. In Noord-Holland lag het binnenlands migratiesaldo voor 2007 op 2 043 personen, ofwel 0,8 per 1 000 van het gemiddelde aantal inwoners.

Migratie

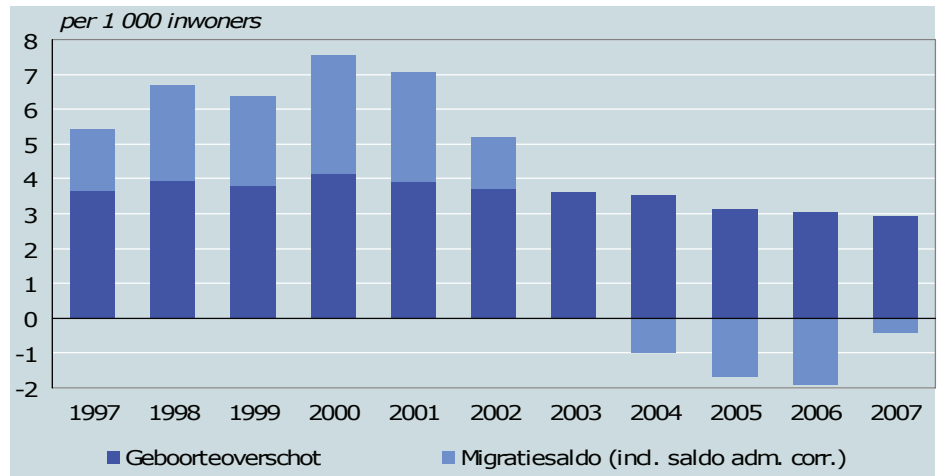
Gedurende 2007 verlieten 5 757 meer mensen Nederland dan dat er binnenkwamen. Landelijk is dit buitenlands migratiesaldo al sinds 2003 negatief. De provincie Noord-Holland had in 2007 een migratiesaldo van 528 personen, het resultaat van 28 096 immigranten en 27 568 emigranten. Landelijk zijn er in de periode 1998 tot en met 2007 per saldo 131 495 meer migranten in Nederland gevestigd dan vertrokken. In de provincie Noord-Holland lag dit saldo op 34 674.

Tabel 3
Bevolkingsontwikkeling, 2007

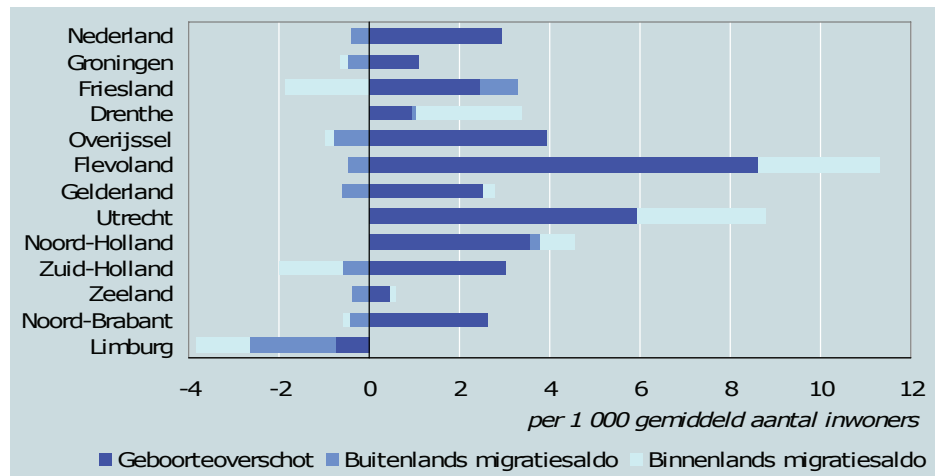
	Nederland	Noord-Holland	Rangorde ¹⁾
Geboorte, per 1 000 inwoners	11,0	11,6	4
Sterfte, per 1 000 inwoners	8,1	8,0	8
Geboorteoverschot, per 1 000 inwoners	2,9	3,6	4
Binnenlands migratiesaldo, per 1 000 inw.		0,8	4
Immigratie	116 819	28 096	2
Emigratie	122 576	27 568	2
Migratiesaldo, per 1 000 inwoners	-0,4	0,2	2
Bevolkingsgroei, per 1 000 inwoners	2,9	5,0	3

¹⁾ De rangorde loopt van 1 tot en met 12, waarbij 1 de hoogste score onder de provincies aangeeft.

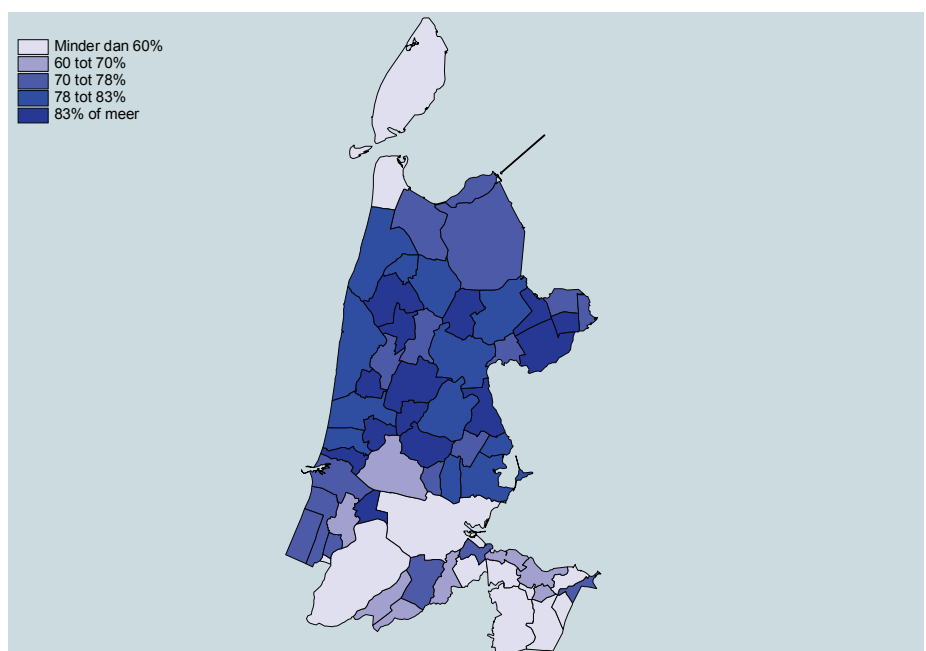
3.1 Geboorteoverschot en migratiesaldo in Nederland, 1997-2007

3.2 Geboorteoverschot, binnenlands- en buitenlands migratiesaldo per provincie, 2007

3.3 Aandeel verhuizers uit de gemeente dat binnen de provincie blijft, 2007

4. Bevolkingsprognose

Bevolkingsgroei

Volgens de prognose¹⁾ van het CBS en het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) zal Nederland in 2025 bijna 16,9 miljoen inwoners tellen, ruim een half miljoen (3,2 procent) meer dan in 2007. Daarvan zullen er naar verwachting 2,81 miljoen in de provincie Noord-Holland wonen, waarmee de bevolking van de provincie groeit met 7,4 procent (192 duizend) ten opzichte van 2007. De provincie Limburg is de enige provincie waar naar verwachting in deze periode het totale inwonertal zal afnemen.

In Noord-Holland zal het aantal inwoners in de gemeente Aalsmeer in deze periode met 23 procent het sterkst toenemen. In 18 van de 61 gemeenten in de provincie Noord-Holland zal naar verwachting de bevolking met 1 procent of meer krimpen.

Vergrijzing

Vanaf 2011 zullen de eerste babyboomers de leeftijd van 65 jaar bereiken waarna het aandeel 65-plussers in Nederland sterk gaat toenemen. In 2007 waren er 2,4 miljoen inwoners van 65 jaar of ouder. In 2025 zal dit aantal zijn toegenomen met ruim 52 procent. Er zijn dan meer dan 3,6 miljoen inwoners van 65 jaar of ouder. In Noord-Holland zullen dan naar verwachting 571 duizend 65-plussers wonen, een groei van ruim 56 procent ten opzichte van 2007.

Herkomst

In 2025 zal het aantal autochtonen in Nederland slechts 1 procent kleiner zijn dan in 2007. De groep allochtonen zal in deze periode echter sterk toenemen, van westerse afkomst met 16 procent en van niet-westerse afkomst met 24 procent. In de provincie Noord-Holland neemt het aantal autochtonen toe met 3 procent, de groep allochtonen van niet-westerse afkomst groeit met 13 procent en die van westerse afkomst met 32 procent.

Huishoudens

De totale groei van het aantal huishoudens in Nederland is groter dan die van het aantal inwoners. De reden hiervoor is een te verwachten afnemende huishoudensgrootte. Vooral het aantal eenpersoonshuishoudens gaat sterk toenemen. In de provincie Noord-Holland met ruim 24 procent en in de rest van Nederland met bijna 30 procent. Het aantal meerpersoonshuishoudens neemt in de provincie Noord-Holland toe met 5 procent, in de rest van Nederland groeit dit aantal met 1 procent.

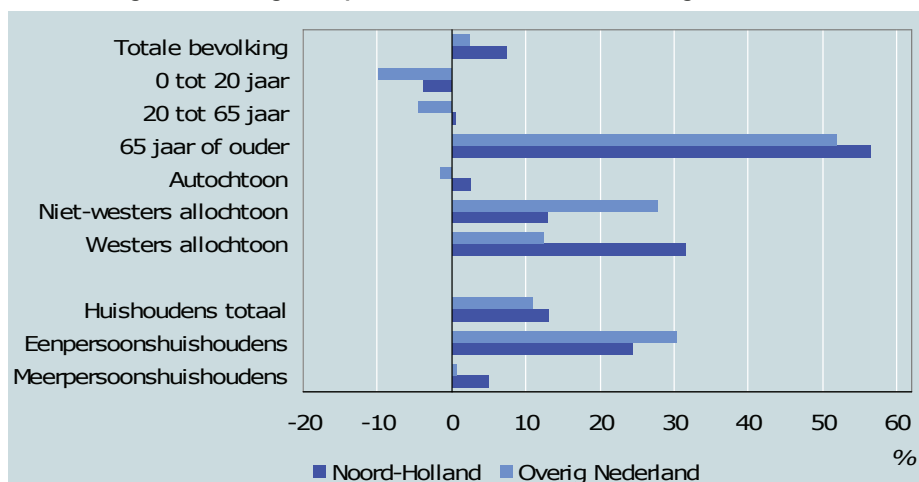
Tabel 4
Bevolking naar leeftijd en herkomst, 2025

	Nederland	Noord-Holland	Rangorde ²⁾
Inwoners	16 882 447	2 805 352	2
0 tot 20 jaar (%)	21,3	21,0	8
20 tot 65 jaar (%)	57,3	58,7	1
65 jaar of ouder (%)	21,4	20,3	10
Groene druk (%)	37,3	35,7	11
Grijze druk (%)	37,4	34,6	10
Westers allochtoon (%)	9,8	12,9	1
Niet-westers allochtoon (%)	12,8	17,0	3

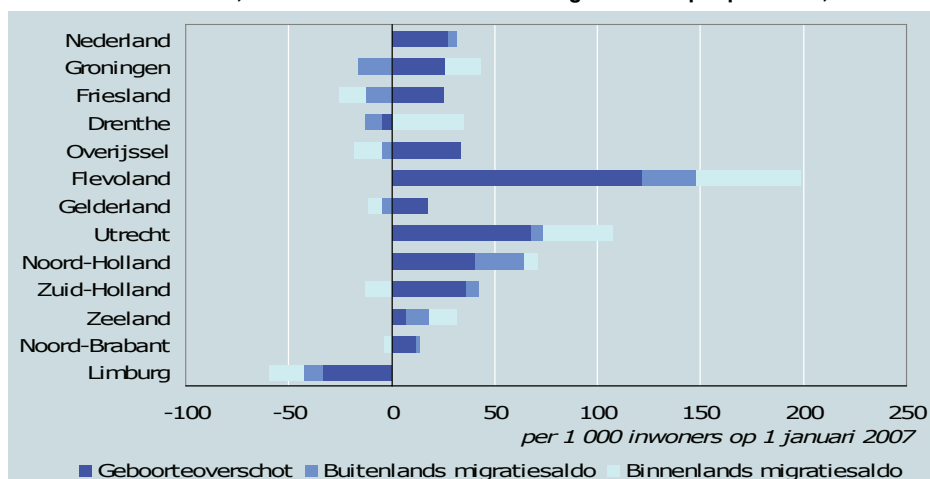
¹⁾ Bron: Regionale prognose 2007-2025, CBS/PBL, 2 juli 2008.

²⁾ De rangorde loopt van 1 tot en met 12, waarbij 1 de hoogste score onder de provincies aangeeft.

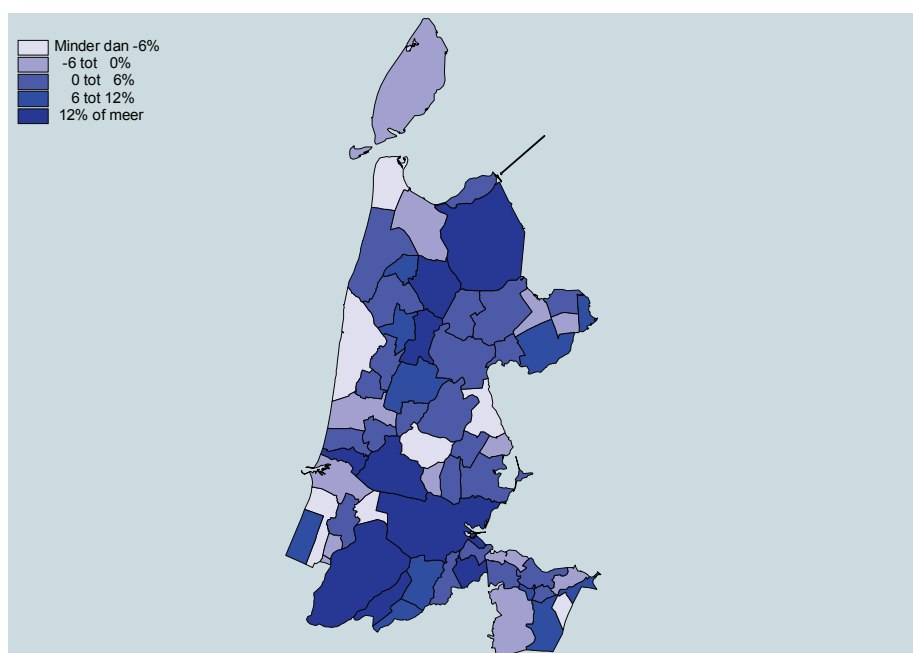
4.1 Bevolkingsontwikkeling in de provincie Noord-Holland en overig Nederland, 2007-2025

4.2 Geboorteoverschot, binnenlands- en buitenlands migratiesaldo per provincie, 2007-2025

4.3 Bevolkingsgroei per gemeente, 2007-2025

5. Onderwijs

Primair onderwijs¹⁾

In het schooljaar 2006/07 volgden ruim 1,6 miljoen kinderen primair onderwijs. Verreweg het grootste deel, bijna 1,55 miljoen, bezocht het reguliere basisonderwijs. Ruim 100 duizend kinderen gingen in dit schooljaar naar het speciaal basisonderwijs of naar speciale scholen. Bij de speciale scholen zitten zowel scholen voor basisonderwijs als scholen voor voortgezet onderwijs. Het speciaal basisonderwijs en de speciale scholen zijn bedoeld voor kinderen met leer- of gedragsproblemen, gehandicapte kinderen en langdurig zieke leerlingen. Hierbij geldt dat ongeveer twee keer zo veel jongens als meisjes deze speciale vormen van onderwijs volgen. Het aantal leerlingen bij het speciaal basisonderwijs vertoont al meer dan tien jaar een dalende trend. Het aantal leerlingen dat naar speciale scholen gaat steeg juist sterk in diezelfde periode. Bij elkaar is dit 4,9 procent van alle leerlingen bij het primair onderwijs.

Voortgezet onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs²⁾

In het schooljaar 2006/07 gingen 915 duizend leerlingen naar het voortgezet onderwijs. In de provincie Noord-Holland waren dat er 138 duizend. De eerste twee jaar in het voortgezet onderwijs starten de leerlingen met een periode van 'basisvorming'. Van de leerlingen in Nederland in het derde leerjaar en hoger zit 43 procent op het vmbo. Het aandeel leerlingen op de havo en het vwo ligt met respectievelijk 27 en 30 procent vrij dicht bij elkaar. Het aandeel leerlingen dat op de havo zit, is in alle provincies nagenoeg gelijk. Het aandeel leerlingen op het vmbo en vwo kan wel verschillen per provincie. Flevoland en Friesland vallen op door het relatief hoge aandeel vmbo-ers en in de provincie Utrecht is het aandeel vwo-ers juist hoger dan gemiddeld.

Het totaal aantal leerlingen dat naar het middelbaar beroepsonderwijs gaat in Nederland is ruim 496 duizend. Bijna 72 procent hiervan volgde de beroepsopleidende leerweg. In de provincie Noord-Holland is dit aandeel bijna gelijk met 71 procent. De rest van de leerlingen op het middelbaar beroepsonderwijs volgde de beroepsbegeleidende leerweg.

Hoger onderwijs

Meer dan 574 duizend studenten volgden in het studiejaar 2006/07 hoger onderwijs. Ongeveer twee derde van hen volgt hoger beroepsonderwijs. De overige studenten volgden een studie aan één van de universiteiten in Nederland. Deze studenten zijn vooral terug te vinden in de provincies met één of meer universiteiten.

Tabel 5
Leerlingen en studenten, schooljaar 2006/07

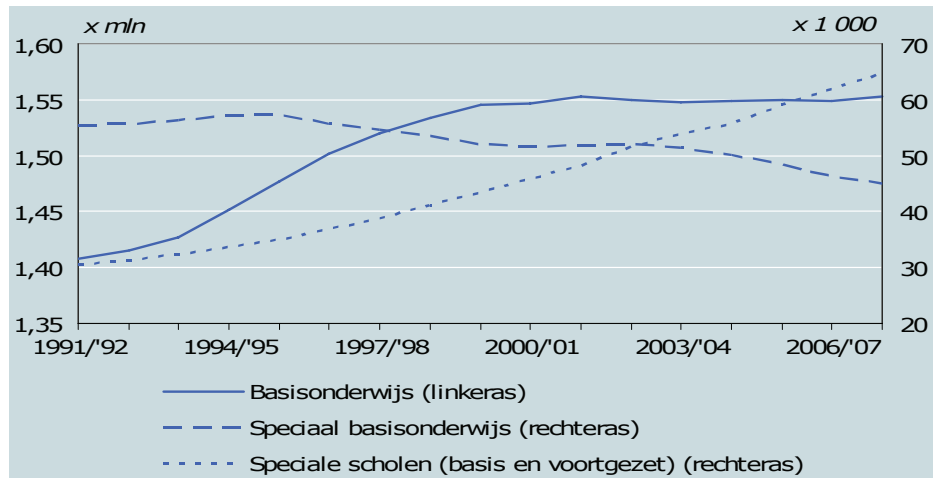
	Nederland	Noord-Holland	Rangorde ³⁾
Basisonderwijs*	1 548 970	238 480	2
Speciaal basisonderwijs*	46 310	7 140	2
Speciale scholen (basis en voortgezet)*	61 920	8 970	4
Voortgezet onderwijs (excl. praktijkonderwijs)	915 240	137 825	3
Middelbaar beroepsonderwijs	496 295	68 217	3
Hoger beroepsonderwijs	366 689	53 696	2
Wetenschappelijk onderwijs	208 618	38 747	3

¹⁾ Op basis van de gemeente waar de vestiging van de school staat.

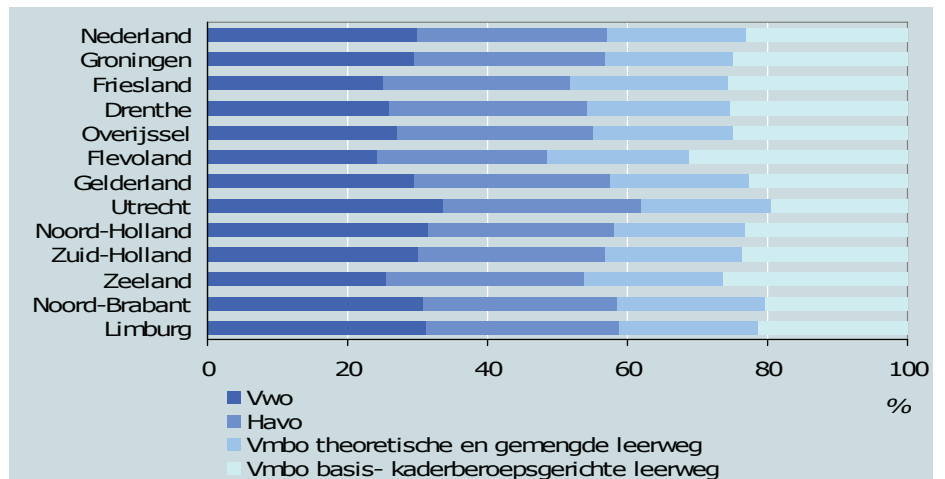
²⁾ Op basis van de woongemeente van de leerlingen.

³⁾ De rangorde loopt van 1 tot en met 12, waarbij 1 de hoogste score onder de provincies aangeeft.

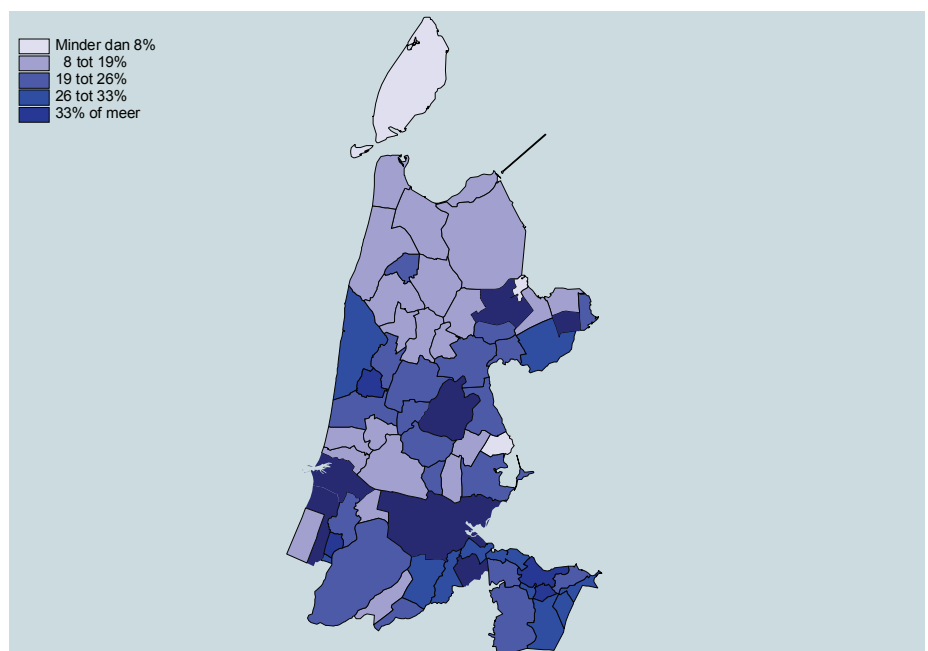
5.1 Leerlingen primair onderwijs naar schooltype, 1991/'92 – 2006/'07*

5.2 Leerlingen voortgezet onderwijs, leerjaar 3 en hoger per provincie, schooljaar 2006/'07*

5.3 Aandeel vwo-leerlingen in totaal voortgezet onderwijs (3e leerjaar), 2006/'07

6. Woningvoorraad

Ontwikkeling

Op 1 januari 2007 bestond de Nederlandse woningvoorraad uit bijna 7 miljoen woningen. De 7 miljoenste woning werd in september van dat jaar opgeleverd. De provincie Zuid-Holland had het grootste aandeel in de totale woningvoorraad, de provincie Flevoland het kleinste. In de provincie Noord-Holland stond 17 procent van de woningvoorraad.

Wooneenheden en recreatiewoningen

In 2007 lag het aantal wooneenheden (zoals kamerverhuur voor studenten) op 114 duizend. Zuid-Holland en Noord-Holland hebben hierin het grootste aandeel. In de provincie Noord-Holland lag het aantal wooneenheden op ruim 20 duizend.

Nederland telde in 2007 bijna 99 duizend recreatiewoningen. Van deze recreatiewoningen stond 30 procent in de provincies Noord-Holland en Gelderland. In de provincie Groningen kwam het kleinste aantal recreatiewoningen voor. In Noord-Holland stonden bijna 15 duizend recreatiewoningen.

Woningdichtheid

In Nederland stonden op 1 januari 2007 gemiddeld 206 woningen per vierkante kilometer land, 11 meer dan in 2000. De gemiddelde woningdichtheid varieerde van 77 in Drenthe tot 544 in Zuid-Holland. In de provincie Noord-Holland stonden gemiddeld 443 woningen op iedere vierkante kilometer land. Binnen Noord-Holland was de woningdichtheid in de gemeente Amsterdam het hoogst, met 2 304 woningen per vierkante kilometer.

In Zeeland was de recreatiewoningdichtheid het hoogst. In deze provincie waren gemiddeld 6 recreatiewoningen per vierkante kilometer land. Noord-Holland telde gemiddeld 5,5 recreatiewoningen per vierkante kilometer.

Gemiddelde woningwaarde

Gemeenten kennen aan alle onroerende zaken in Nederland een woningwaarde (WOZ) toe. Deze taxatie gebeurde vroeger om de 4 jaar, later om de 2 jaar en vanaf 2008 wordt dit jaarlijks gedaan. Op 1 januari 2007 was de gemiddelde woningwaarde van Nederland 217 duizend euro (waardepeildatum 1 januari 2005).

In de provincie Utrecht waren de woningen gemiddeld het duurst met 250 duizend euro, direct gevolgd door Noord-Brabant (245 duizend euro). De goedkoopste woningen van Nederland stonden in de provincie Groningen (158 duizend euro). In de provincie Noord-Holland was de gemiddelde woningwaarde 231 duizend euro.

Vergeleken met 2006 steeg de gemiddelde woningwaarde in de gemeente Medemblik in Noord-Holland op 1 januari 2007 het hardst met 21 procent. De woningwaarde steeg in alle gemeenten in de provincie, behalve in Amsterdam waar deze gelijk bleef.

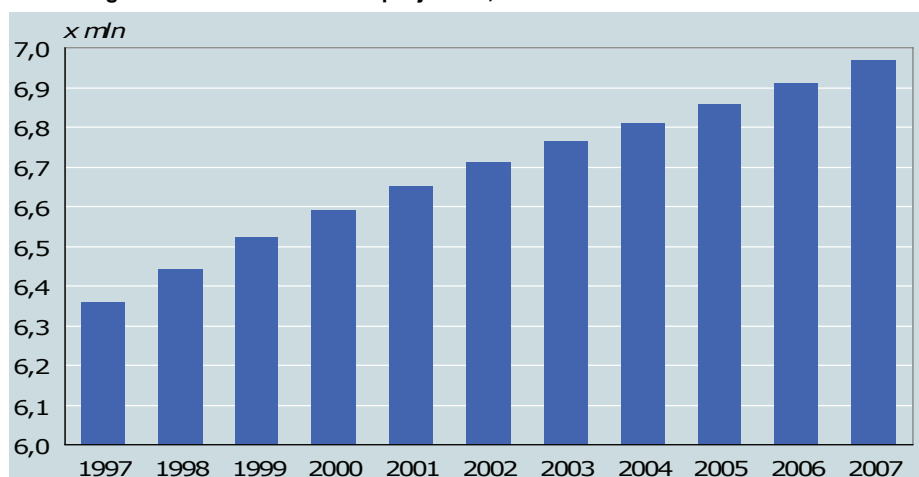
Tabel 6
Stand van de woningvoorraad, 2007

	Nederland	Noord-Holland	Rangorde ¹⁾
Voorraad woningen	6 967 046	1 182 501	2
Voorraad wooneenheden	114 127	20 134	2
Voorraad recreatiewoningen	98 622	14 839	1
Woningdichtheid per km ²	206	443	2
Gemiddelde woningwaarde (WOZ, x1 000 euro)	217	231	4

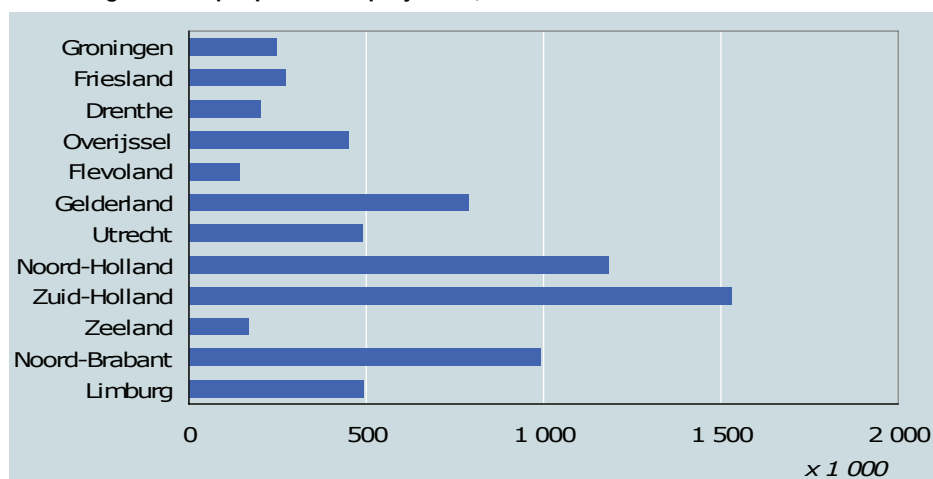
¹⁾ De rangorde loopt van 1 tot en met 12, waarbij 1 de hoogste score onder de provincies aangeeft.

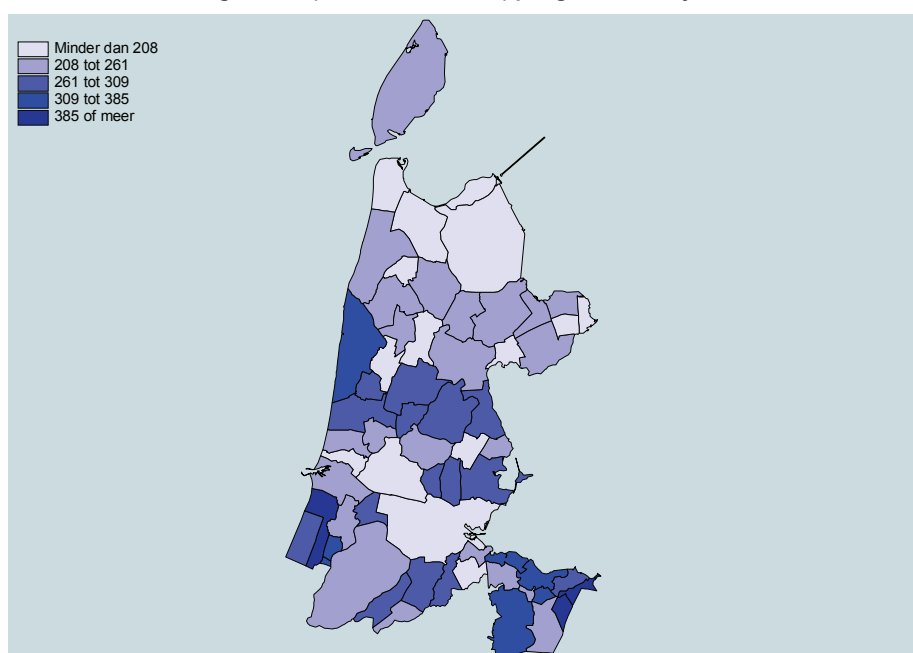
6.1 Woningvoorraad van Nederland op 1 januari, 1997-2007

6.2 Woningvoorraad per provincie op 1 januari, 2007

6.3 Gemiddelde woningwaarde (WOZ, x 1 000 euro) per gemeente, 1 januari 2007**

7. Nieuwbouw en sloop

Gereedgekomen woningen

Het aantal gereedgekomen nieuwe woningen in 2007 bedroeg ruim 80 duizend. Dit komt neer op een groei van bijna 11 procent ten opzichte van 2006. Dit is de hoogste groei in 10 jaar tijd. Van iedere 100 woningen ging het in 72 gevallen om een koopwoning. In Utrecht en Zeeland waren zelfs meer dan 80 van de 100 gereedgekomen woningen een koopwoning. Echter, in Noord-Holland waren slechts 59 van de 100 nieuwe woningen koopwoningen. Dit is relatief gezien het laagste aandeel koopwoningen van alle provincies.

De grootste absolute woningproductie vond plaats in de provincie Zuid-Holland. Daar zijn met 16 duizend de meeste woningen gereedgekomen. Ook in Noord-Holland en Noord-Brabant zijn veel woningen opgeleverd (respectievelijk 15 en ruim 11 duizend). In Noord-Holland nam de woningproductie zelfs toe met 3,2 duizend woningen ten opzichte van een jaar eerder, een groei van 28 procent. In de provincie Zeeland daalde de woningproductie juist met 12 procent.

Toevoegingen en onttrekkingen aan de woningvoorraad

In 2007 werden ruim 87 duizend woningen aan de Nederlandse woningvoorraad toegevoegd; 80 duizend door nieuwbouw en 7 duizend op een andere manier (bijvoorbeeld door woningsplitsing). Van de totale vermeerdering was 31 procent een huurwoning en daarmee ruim twee derde een eigen woning. In Utrecht zijn relatief de meeste koopwoningen toegevoegd aan de woningvoorraad. In de provincie Noord-Holland was het totaal aantal toevoegingen 17,1 duizend, dit is een toename van 21,5 procent ten opzichte van 2006.

Er werden in 2007 bijna 24 duizend woningen aan de woningvoorraad onttrokken in Nederland. Dit komt neer op 0,3 procent. Van de vermindering was bijna 79 procent een huurwoning. Er werden vooral huurwoningen gesloopt waarvoor in de plaats koopwoningen werden gebouwd. In Noord-Holland werden 6,3 duizend woningen in 2007 onttrokken. Hiervan was 88 procent een huurwoning.

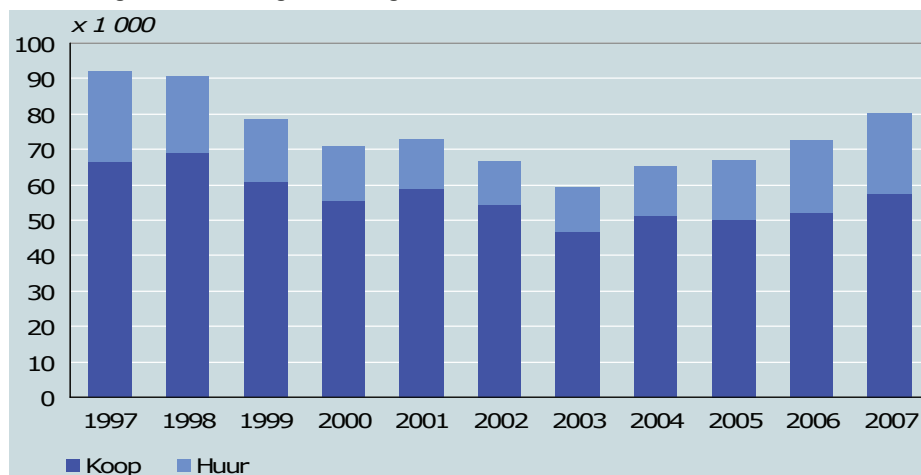
Het aantal woningen is in 2007 per saldo toegenomen met bijna 64 duizend woningen. Hiervan was 13 procent een huurwoning en 87 procent een koopwoning. In Noord-Holland kwamen er per saldo 10,8 duizend woningen bij.

Tabel 7
Aantal gereedgekomen woningen, 2007

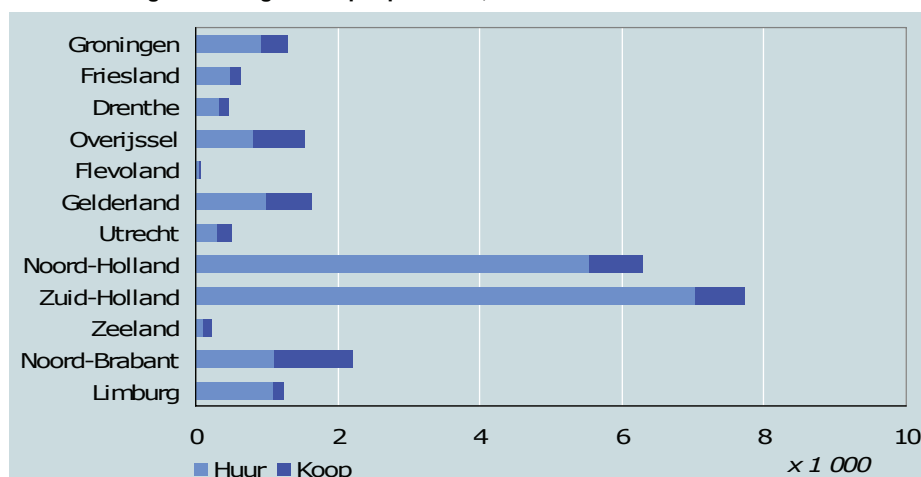
	Nederland	Noord-Holland	Rangorde ¹⁾
Nieuwbouwwoningen	80 193	14 947	2
Eigendomsverhouding			
% koopwoningen	71,6	59,4	12
% huurwoningen	28,4	40,6	1
Woningtype			
% eengezinswoningen	61,7	47,2	12
% meergezinswoningen	38,3	52,8	1

¹⁾ De rangorde loopt van 1 tot en met 12, waarbij 1 de hoogste score onder de provincies aangeeft.

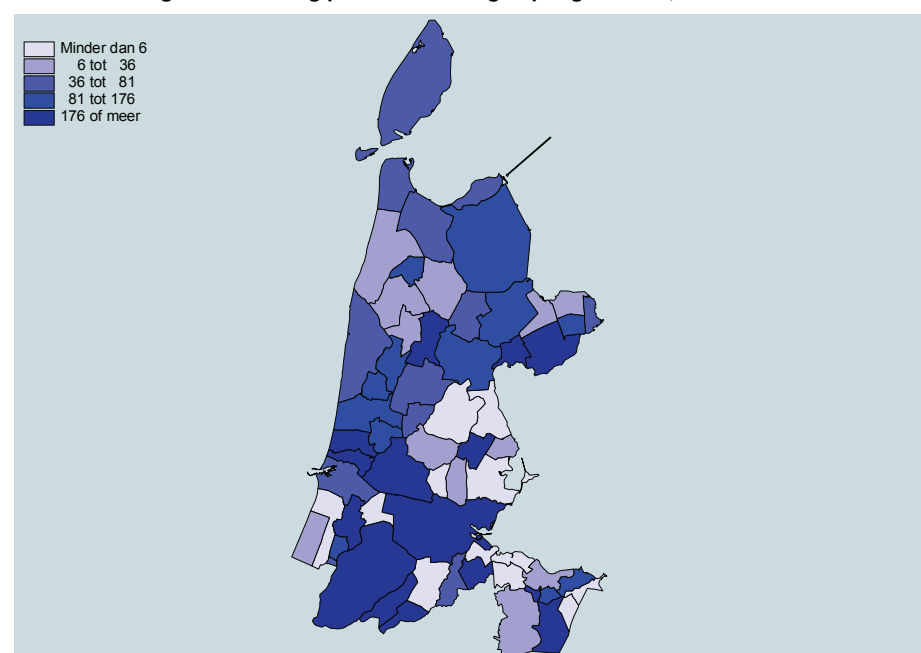
7.1 Gereedgekomen woningen naar eigendom in Nederland, 1997-2007

7.2 Onttrekkingen naar eigendom per provincie, 2007

7.3 Saldo woningvermeerdering per 1 000 woningen per gemeente, 2007

8. Arbeid

Bijna 7,7 miljoen banen

Gemiddeld telde Nederland 7 692 600 banen van werknemers¹⁾ gedurende de maand december in 2006. Meer dan de helft van deze banen was te vinden in de drie provincies Zuid- en Noord-Holland en Noord-Brabant. Zuid-Holland had van alle provincies het grootste aantal. De provincie Noord-Holland telde 1,38 miljoen banen, 18,0 procent van alle banen in Nederland. De gemeente Amsterdam had met 525 duizend banen (38,0 procent) het grootste aantal banen in de provincie.

Landbouw, bosbouw en visserij

Landelijk waren in de sector landbouw, bosbouw en visserij 120 duizend banen te vinden, 2 procent van alle banen in Nederland. De provincie Noord-Holland telde 17,9 duizend banen in deze sector, met de grootste concentratie in de gemeente Heerhugowaard.

Nijverheid en energievoorziening

De sector nijverheid en energievoorziening bestond uit ruim 1,25 miljoen banen, ruim 16 procent van alle banen in Nederland. De provincie Noord-Brabant had van alle provincies het grootste aantal banen in deze sector. De provincie Noord-Holland telde ruim 159 duizend banen in deze sector, met de grootste concentratie in de gemeente Amsterdam.

Commerciële dienstverlening

De commerciële dienstverlening heeft het grootste aandeel banen in Nederland. Deze sector telde bijna 3,9 miljoen banen, net iets meer dan de helft van alle banen. De commerciële dienstverlening is sterk geconcentreerd in de provincies Noord- en Zuid-Holland die samen meer dan 42 procent van de banen in deze sector hadden. In de provincie Noord-Holland waren een kleine 805 duizend banen te vinden in deze sector. Van de gemeenten had Amsterdam het grootste aandeel van de banen in deze sector.

Niet-commerciële dienstverlening

De sector niet-commerciële dienstverlening telde landelijk ruim 2,4 miljoen banen, 32 procent van alle banen. In de provincie Noord-Holland waren dit er ruim 402 duizend. De grootste concentratie binnen de provincie was te vinden in de gemeente Amsterdam.

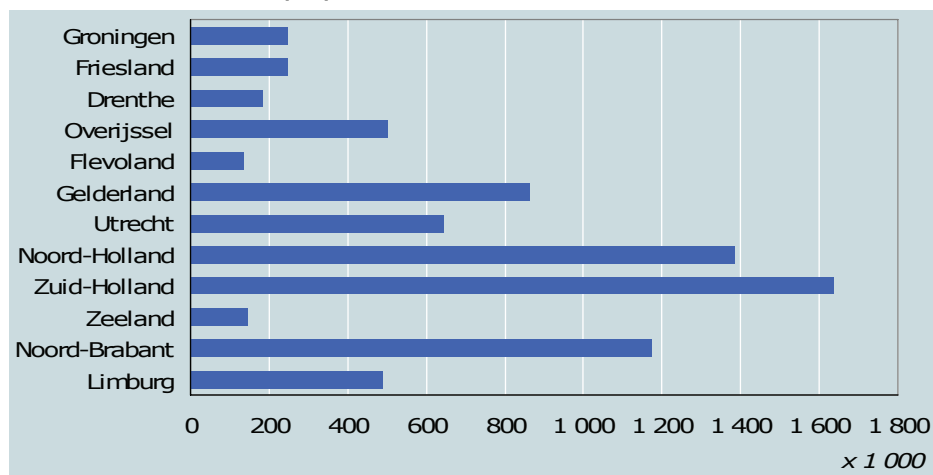
Tabel 8
Banen van werknemers (x 1 000), december 2006*

	Nederland	Noord-Holland	Rangorde ²⁾
Banen totaal	7 692,6	1 384,0	2
Landbouw, bosbouw en visserij	119,5	17,9	3
Nijverheid en energievoorziening	1 252,6	159,2	3
Commerciële dienstverlening	3 880,1	804,5	2
Niet-commerciële dienstverlening	2 440,5	402,4	2

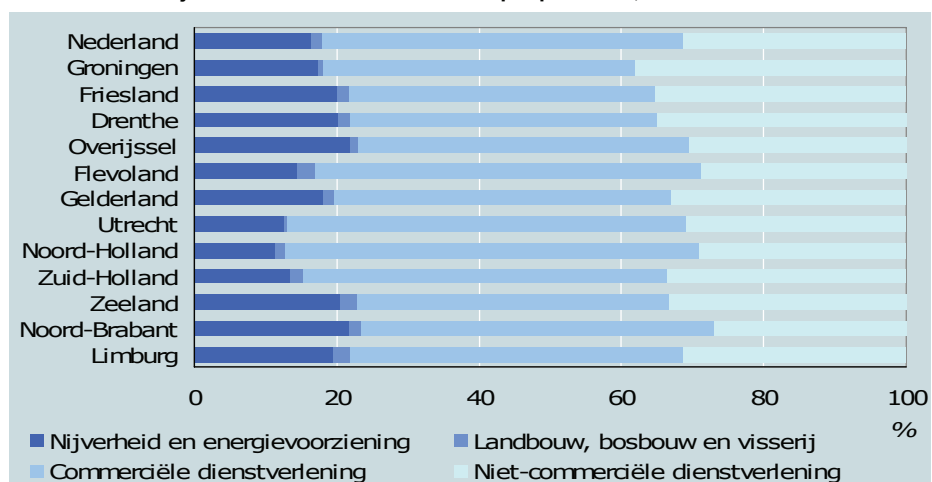
¹⁾ De aantallen banen genoemd in dit hoofdstuk betreffen het gemiddelde aantal gemeten in december 2006 en zijn voorlopig. Vanwege een verandering in de vorm van waarneming en verwerking (van Enquête Werkgelegenheid en Lonen naar polisadministratie) zijn de cijfers in dit hoofdstuk niet te vergelijken met die van eerdere jaren. Meer informatie over deze wijziging is te vinden op de CBS-website. In dit hoofdstuk zijn de regionaal niet in te delen banen (52 duizend) buiten beschouwing gelaten. In de cijfers voor totaal Nederland zijn deze wel meegenomen.

²⁾ De rangorde loopt van 1 tot en met 12, waarbij 1 de hoogste score onder de provincies aangeeft.

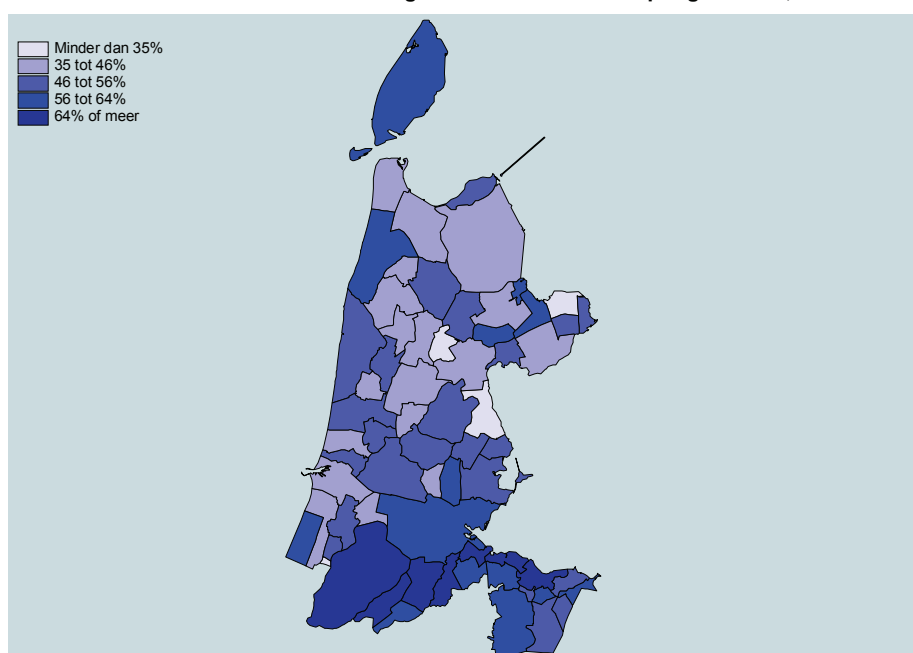
8.1 Banen van werknemers per provincie, december 2006*

8.2 Aandeel bedrijfssector in totaal aantal banen per provincie, december 2006*

8.3 Aandeel commerciële dienstverlening in totaal aantal banen per gemeente, dec. 2006*

9. Bedrijfsvestigingen

Bijna 850 duizend bedrijfsvestigingen

Op 1 januari 2007 telde Nederland 849 225 bedrijfsvestigingen¹⁾. Meer dan de helft hiervan bevond zich in de provincies Noord- en Zuid-Holland en Noord-Brabant. Provincie Zuid-Holland had de meeste bedrijfsvestigingen. Het grootste deel van de vestigingen in Nederland was van bedrijven actief in de sector commerciële dienstverlening, ruim 493 duizend (58,1 procent). Er waren ruim 144 duizend vestigingen van bedrijven actief in de nijverheid en energievoorziening (17,0 procent). Daarnaast bestonden er ruim 117 duizend vestigingen van bedrijven uit de niet-commerciële dienstverlening (13,8 procent) en een kleine 95 duizend vestigingen van bedrijven in de sector landbouw, bosbouw en visserij (11,1 procent). De provincie Noord-Holland telde in totaal 148 990 vestigingen. De gemeente Amsterdam had met 48 025 vestigingen het grootste aantal binnen de provincie, gevolgd door gemeente Haarlemmermeer met 8 485 vestigingen.

Landbouw, bosbouw en visserij

Provincie Noord-Brabant had de grootste concentratie vestigingen van bedrijven in de sector landbouw, bosbouw en visserij. Provincie Noord-Holland telde 7 205 vestigingen in deze sector. Binnen Noord-Holland was het grootste aantal vestigingen (520 stuks) te vinden in de gemeente Haarlemmermeer.

Nijverheid en energievoorziening

Er stonden in de provincie Noord-Holland 24 765 vestigingen van bedrijven in de nijverheid en energievoorziening. Dit was 17,2 procent van alle vestigingen in Noord-Holland. De meeste vestigingen, in totaal 5 140, waren te vinden in de gemeente Amsterdam.

Commerciële dienstverlening

Provincie Noord-Holland telde 95 440 bedrijfsvestigingen in de commerciële dienstverlening. Van alle bedrijfsvestigingen in de provincie was dit 64,1 procent. Binnen de provincie deed de grootste concentratie zich voor in de gemeente Amsterdam (35 360 vestigingen), gevolgd door de gemeente Haarlemmermeer (5 715 vestigingen).

Niet-commerciële dienstverlening

Van alle bedrijfsvestigingen landelijk actief in de niet-commerciële dienstverlening stonden er 21 585 in de provincie Noord-Holland. Dit aantal komt neer op 14,5 procent van alle bedrijfsvestigingen in de provincie. De grootste concentratie was te vinden in de gemeente Amsterdam (7 340 vestigingen), gevolgd door de gemeente Haarlem (1 230 vestigingen).

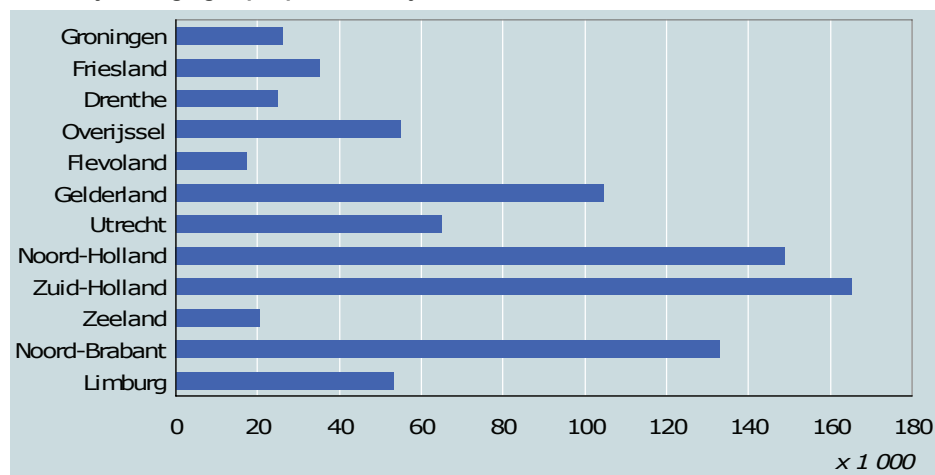
Tabel 9
Bedrijfsvestigingen, 1 januari 2007

	Nederland	Noord-Holland	Rangorde ²⁾
Bedrijfsvestigingen totaal	849 225	148 990	2
Landbouw, bosbouw en visserij	94 620	7 205	5
Nijverheid en energievoorziening	144 250	24 765	3
Commerciële dienstverlening	493 100	95 440	2
Niet-commerciële dienstverlening	117 255	21 585	2

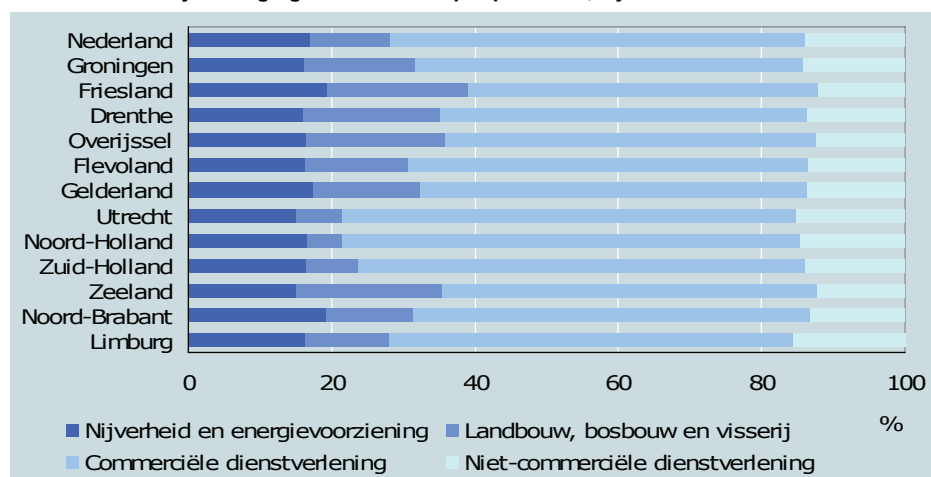
¹⁾ Het totaal aantal vestigingen is afgeleid uit het aantal geregistreerde eenheden uit het Algemene Bedrijvenregister van het CBS en uit het aantal agrarische vestigingen volgens de Landbouwtelling van het CBS. Vanaf 1 juli 2006 is het Algemene Bedrijvenregister van het CBS ingrijpend gewijzigd. Als gevolg daarvan zijn de gegevens over het aantal vestigingen en instellingen op 1 januari 2007 niet meer vergelijkbaar met de gegevens van voor deze peildatum.

²⁾ De rangorde loopt van 1 tot en met 12, waarbij 1 de hoogste score onder de provincies aangeeft.

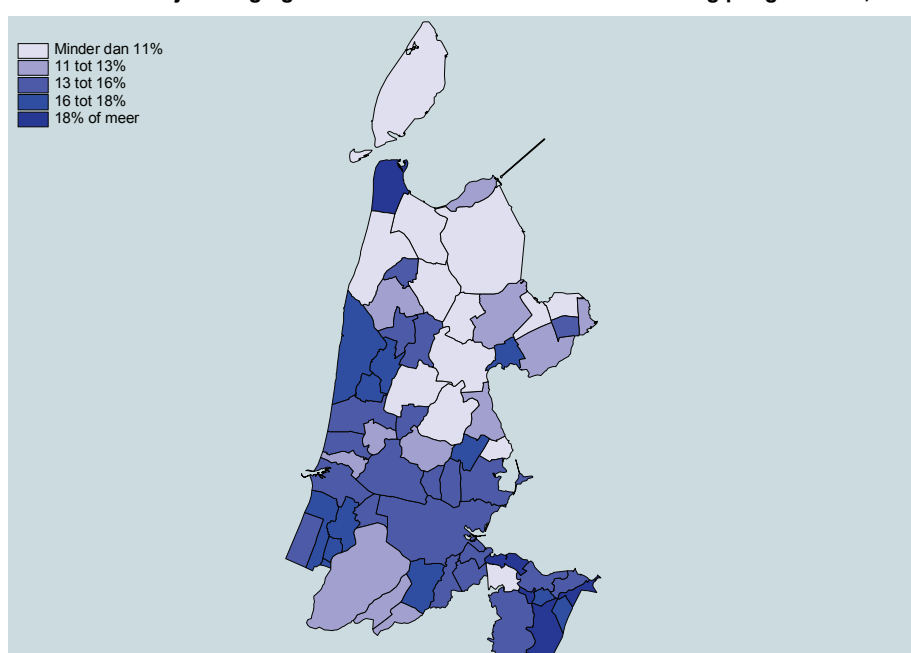
9.1 Bedrijfsvestigingen per provincie, 1 januari 2007

9.2 Aandeel bedrijfsvestigingen naar sector per provincie, 1 januari 2007

9.3 Aandeel bedrijfsvestigingen in de niet-commerciële dienstverlening per gemeente, 2007

10. Sociale zekerheid

Bijstandsuitkeringen

Het aantal bijstandsuitkeringen is de afgelopen jaren sterk afgenomen. Door de invoering van de Wet Werk en Bijstand (WWB) per 2004, in plaats van de Algemene Bijstandswet (ABW), hebben de gemeenten meer middelen gekregen om het beroep op de bijstand terug te dringen. Daarnaast heeft het Rijk financiële prikkels ingesteld. De mate waarin de afzonderlijke gemeenten succesvol zijn, hangt mede af van de economische situatie. In 1998 hadden 412 duizend huishoudens een uitkering. Dat aantal daalde tot 341 duizend in 2002, nam in 2003 en 2004 weer wat toe, waarna de daling zich weer voortzette. In 2007 bedroeg het aantal uitkeringen 305 duizend. Dit is een afname van 26 procent sinds 1998. In alle provincies nam het aantal uitkeringen af. In Noord-Holland was de afname met 34 procent groter dan het landelijk gemiddelde. In 2007 hadden 42 van elke duizend huishoudens een bijstandsuitkering. Dat aantal varieerde per provincie van 30 tot 56. In Noord-Holland bedroeg het aantal bijstandsuitkeringen bijna 58 duizend, ofwel 47 per duizend huishoudens.

WAO- en Wajong-uitkeringen

In 2007 is het aantal arbeidsongeschiktheidsuitkeringen lager dan het aantal 10 jaar eerder. Dat is het gevolg van een behoorlijke daling van de WAO-uitkeringen vanaf 2003. Die daling is voor een groot deel veroorzaakt doordat de regelgeving is veranderd. Daarentegen nam het aantal Wajong-uitkeringen relatief sterk toe. Bijna alle provincies vertonen hetzelfde beeld. In Noord-Holland daalde het aantal WAO-uitkeringen met bijna 20 duizend, terwijl het aantal Wajong-uitkeringen toenam met bijna 8 duizend. Het aantal WAO-uitkeringen per duizend inwoners van 15 tot 65 jaar nam af van 63 tot 52. In elke provincie was sprake van een afname. In Noord-Holland daalde het aandeel van 75 naar 60. Het aantal Wajong-uitkeringen per duizend inwoners van 15 tot 65 jaar nam toe van 9 tot 13.

Werkloosheidsuitkeringen

Het aantal werkloosheidsuitkeringen varieerde de afgelopen tien jaar sterk. Bedroeg het aantal eind 1997 nog 391 duizend, in 2001 was dat aantal gedaald tot 166 duizend. Na een piek in 2004 bedroeg aan het einde van 2007 het aantal uitkeringen 192 duizend. Dit patroon komt in elke provincie voor. Het aantal uitkeringen daalde in Noord-Holland van ruim 47 duizend in 2004 tot ruim 27 duizend in 2007.

Eind 2007 waren er 17 WW-uitkeringen per duizend inwoners van 15 tot 65 jaar. In Noord-Holland waren er 15 WW-uitkeringen per duizend inwoners van 15 tot 65 jaar. In 2004 waren dat er nog 27. De daling is gelijk aan het landelijk gemiddelde.

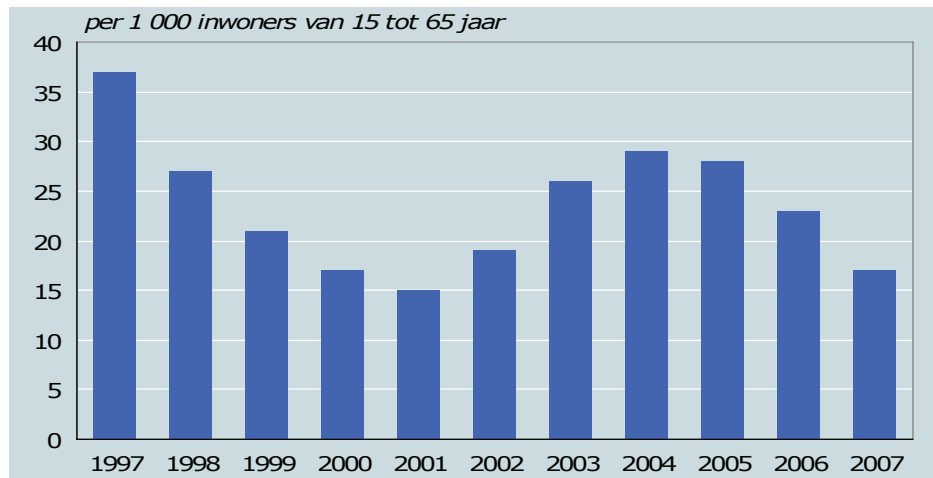
Tabel 10.1
Uitkeringen naar type, 2007

	Nederland	Noord-Holland	Rangorde ¹⁾
ABW/WWB (x 1 000)	305	57,8	2
ABW/WWB per 1 000 huishoudens	42	47	3
WAO (x 1 000)	579	108,2	1
WAO per 1 000 inwoners van 15 tot 65 jaar	52	60	2
WAJONG (x 1 000)	164	22,6	3
WAJONG per 1 000 inwoners van 15 tot 65 jaar	15	13	10
WW (x 1 000)	192	27,2	3
WW per 1 000 inwoners van 15 tot 65 jaar	17	15	9

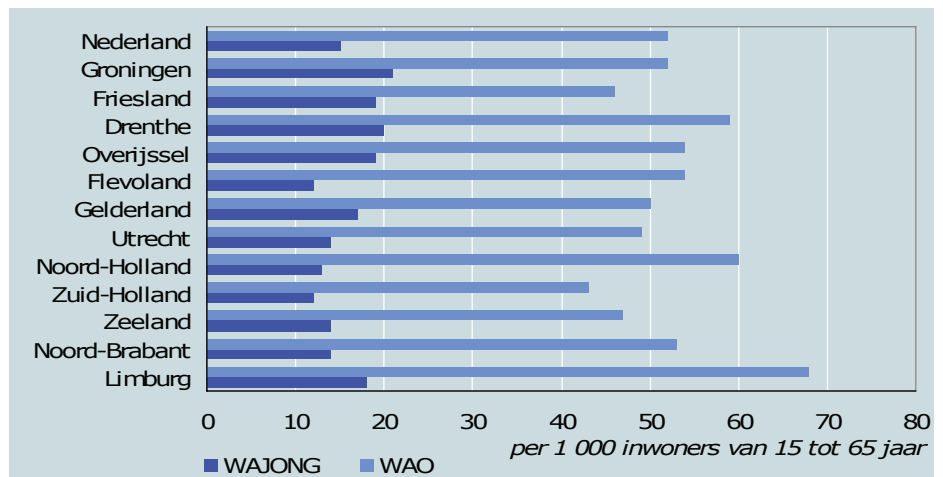
¹⁾ De rangorde loopt van 1 tot en met 12, waarbij 1 de hoogste score onder de provincies aangeeft.

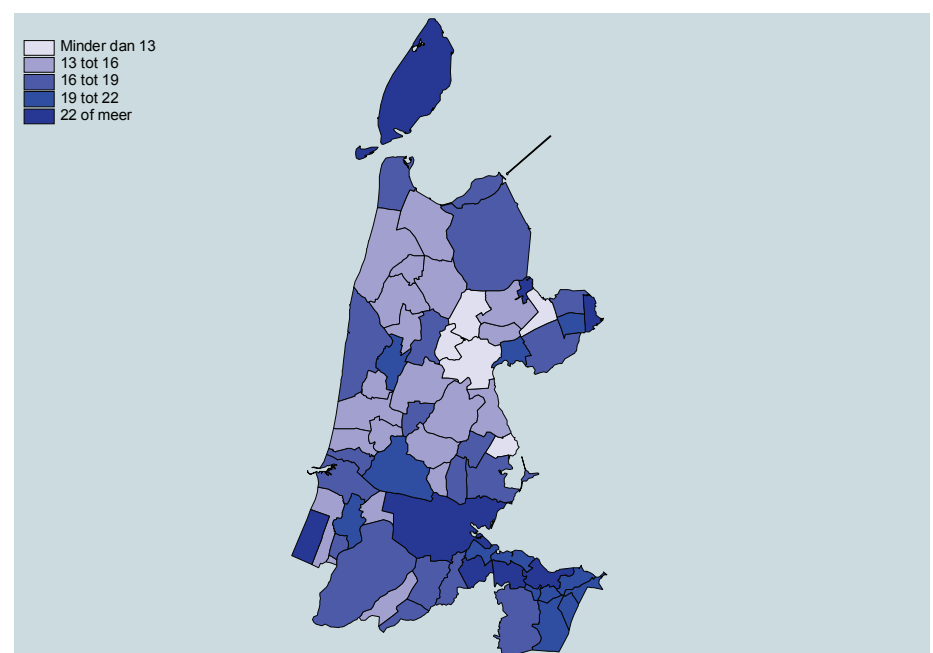
10.1 Werkloosheidsuitkeringen in Nederland, 1997-2007

10.2 Arbeidsongeschiktheidsuitkeringen per provincie, 2007

10.3 Werkloosheidsuitkeringen per 1 000 inwoners van 15 tot 65 jaar per gemeente, 2007

11. Veestapel en mestproductie

Aantal kippen

Tot 2002 nam het aantal kippen in Nederland geleidelijk toe tot 101 miljoen. Door de vogelpest werden begin 2003 veel kippen geruimd, waardoor het aantal afnam tot minder dan 80 miljoen. Vooral in de provincies Gelderland en Noord-Brabant zijn in 2003 veel kippen geruimd (samen ongeveer 14 miljoen stuks). Daarna nam het aantal kippen langzaam weer toe tot 93 miljoen in 2007, nog steeds minder dan tien jaar geleden. De ontwikkelingen varieerden zeer sterk per provincie. In Noord-Holland was de daling van het aantal kippen in 2003 minder sterk dan het landelijk gemiddelde. Daarna nam het aantal verder af tot 1,3 miljoen. Dat is toch nog bijna 20 procent meer dan in 1997.

Dunne mest

De geproduceerde hoeveelheid dunne mest is de afgelopen tien jaar met 12 procent verminderd. Dit is het gevolg van de forse afname van het aantal runderen (15 procent). In 1997 werd nog 75 miljoen ton dunne mest geproduceerd, in 2007 daalde dit tot 66 miljoen ton. In Noord-Holland nam de productie in dezelfde periode af van 3,0 tot 2,9 miljoen ton.

Uitscheiding van mineralen

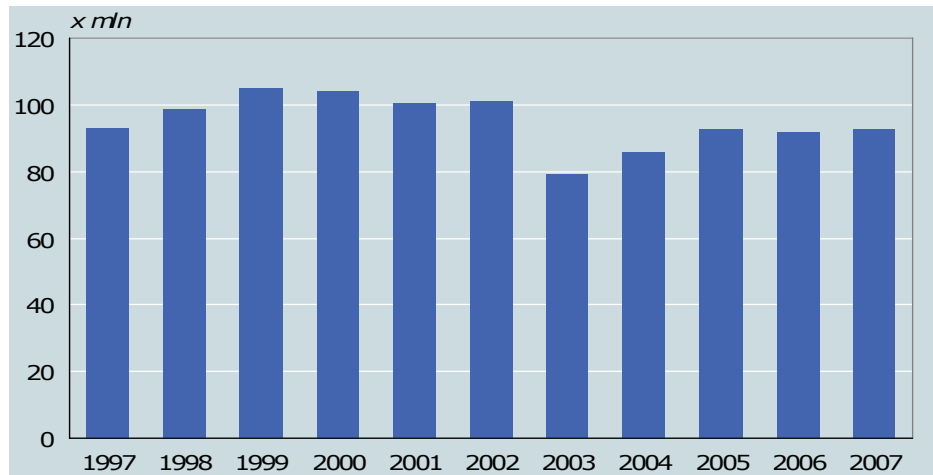
De uitscheiding van stikstof, fosfaat en kalium per hectare cultuurgrond is de afgelopen periode gedaald. De uitscheiding van stikstof daalde in tien jaar met 22 procent. In Noord-Holland was de daling iets sterker, namelijk 24 procent. Daalde de landelijke uitscheiding van fosfaat met 9 procent, in Noord-Holland daalde die met 2 procent. De uitscheiding van kalium nam in Noord-Holland de afgelopen tien jaar af met 3 procent. Het landelijk gemiddelde nam in diezelfde periode met 12 procent af.

Tabel 11
Veestapel en mestproductie, 2007

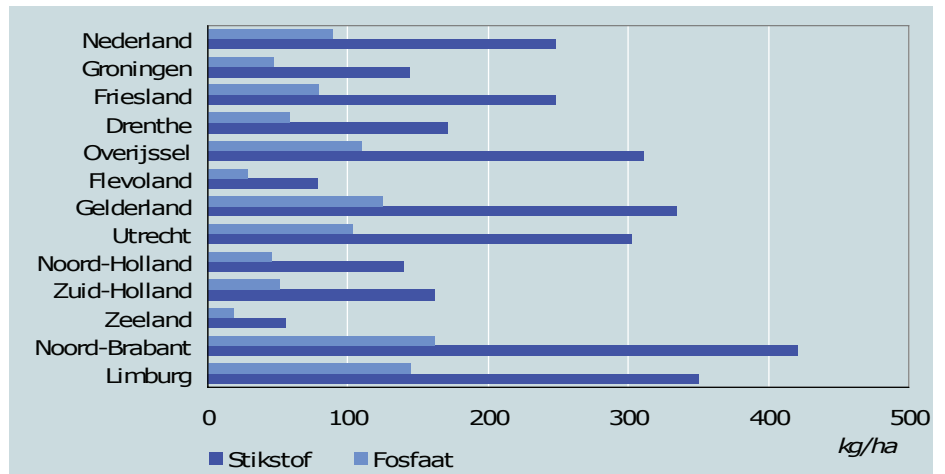
	Nederland	Noord-Holland	Rangorde ¹⁾
Kippen (x 1 000)	92 761	1 287	11
Varkens (x 1 000)	11 663	28	12
Runderen (x 1 000)	3 763	152	9
Dunne mest (mln kg)*	66 013	2 861	10
Vaste mest (mln kg)*	3 467	158	9
Stikstof (kg/ha)*	248	140	10
Fosfaat (kg/ha)*	89	45	10
Kalium (kg/ha)*	275	199	9

¹⁾ De rangorde loopt van 1 tot en met 12, waarbij 1 de hoogste score onder de provincies aangeeft.

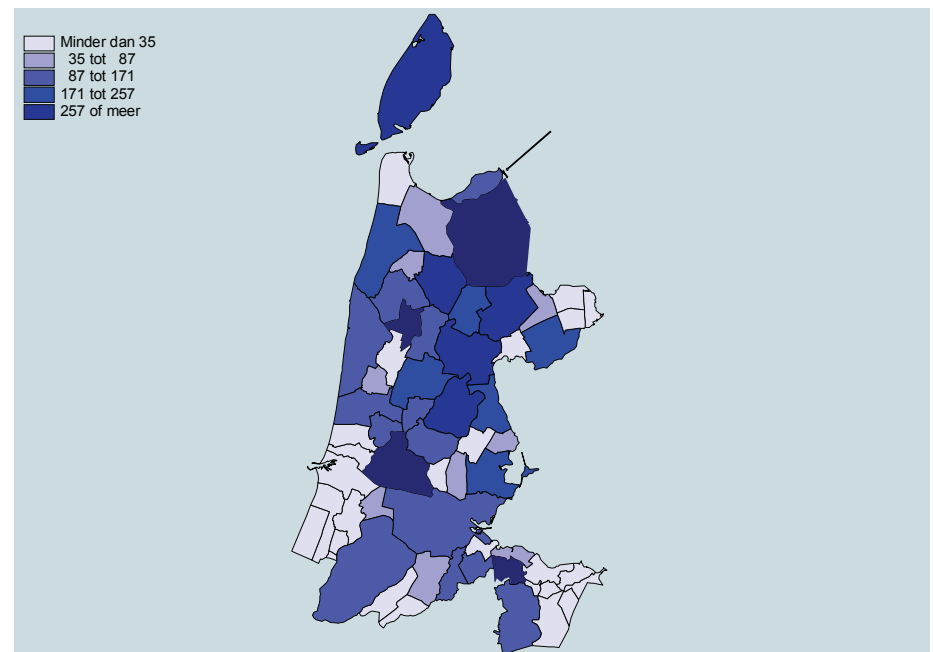
11.1 Kippen in Nederland, 1997-2007

11.2 Mineralenuitscheiding per provincie, 2007

11.3 Fosfaatuitscheiding in kg/ha per gemeente, 2007

12. Verkeer en vervoer

Personenauto's

Het aantal personenauto's¹⁾ in Nederland is sinds 1997 met 24 procent gestegen. Er reden op 1 januari 2007 ruim 7,2 miljoen personenauto's rond met een Nederlands kenteken. Verreweg de meeste personenauto's, 80 procent, rijden op benzine. Het aandeel personenauto's dat op diesel rijdt, is met 16 procent aanzienlijk kleiner. Maar de afgelopen jaren is het aantal personenauto's dat op diesel rijdt wel flink gestegen. In 2000 waren er bijna 800 duizend personenauto's die op diesel reden. In 2007 was dit toegenomen tot 1,2 miljoen. Met een dieselauto worden gemiddeld ook meer kilometers afgelegd. In 2006 werden gemiddeld 26 duizend kilometer afgelegd, meer dan twee keer zoveel als door benzine-auto's. Ook auto's van de zaak rijden gemiddeld veel meer kilometers dan auto's in particulier eigendom. In 2006 reden auto's op naam van een bedrijf gemiddeld bijna 26 duizend kilometer, tegenover ruim 12 duizend kilometer door auto's van particulieren.

Van alle personenauto's is ruim één op de tien eigendom van een bedrijf. Leaseauto's vallen hier ook onder. De rest van de personenauto's is eigendom van particulieren. Omgerekend zijn dat voor de particulieren 392 auto's per 1 000 inwoners. In de provincie Noord-Holland was dit met 354 personenauto's lager dan het landelijk gemiddelde. Over het algemeen geldt dat in stedelijke gebieden het aantal personenauto's in bezit van particulieren lager is dan in landelijke gebieden. Dit geldt ook voor de provincie Noord-Holland.

Bedrijfsmotorvoertuigen

Tussen 1997 en 2007 is het aantal bedrijfsmotorvoertuigen met een Nederlands kenteken met bijna 60 procent gestegen. Deze stijging was niet continu. In 2005 en 2006 was er sprake van een lichte daling. Op 1 januari 2007 stonden er ruim 1 miljoen bedrijfsmotorvoertuigen zoals vrachtwagens, bestelauto's en bussen in Nederland geregistreerd. In de provincie Noord-Holland waren dat er meer dan 147 duizend.

Motorfietsen

Ook het aantal motorfietsen is de afgelopen jaren sterk toegenomen. Begin 2007 telde Nederland meer dan een half miljoen motorfietsen met een Nederlands kenteken. Dit zijn er 60 procent meer dan in 1997. Gemiddeld zijn er 35 motorfietsen per 1 000 inwoners. De provincie Noord-Holland zit net onder het landelijk gemiddelde met 33 motorfietsen per 1 000 inwoners.

Lengte van wegen

Begin 2007 had het Nederlandse wegennet een totale lengte van ruim 135 duizend kilometer, 522 kilometer meer dan in 2006. Dit komt vooral door uitbreidingen van de gemeentelijke en waterschapswegen. Over het algemeen zijn dit straten in nieuwbouwwijken.

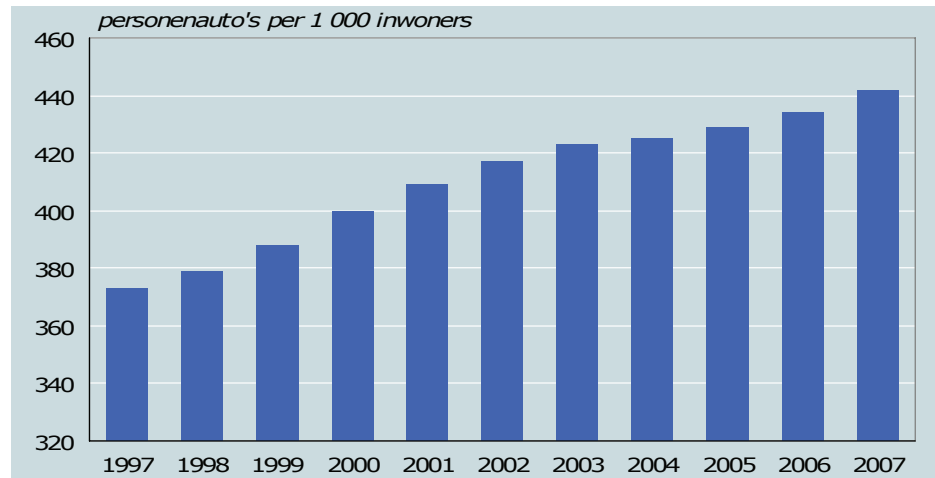
Tabel 12
Verkeer en vervoer, 2007

	Nederland	Noord-Holland	Rangorde ²⁾
Personenauto's*	7 230 178	1 044 088	3
Bedrijfsmotorvoertuigen*	1 064 846	147 135	3
Motortweewielers*	567 911	86 209	3
Personenauto's eigendom particulieren per 1 000 inwoners*	392	354	12
Motortweewielers per 1 000 inwoners*	35	33	9
Totale weglengte (km)	135 470	13 052	5
Gemeentelijke en waterschapswegen (km)	122 559	11 838	5
Provinciale wegen	7 899	628	5
Rijkswegen	5 012	586	4

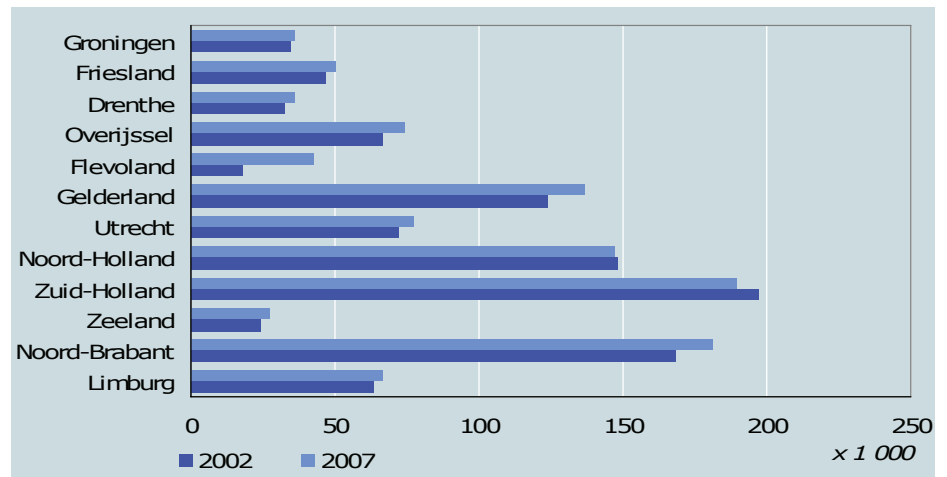
¹⁾ De cijfers in dit hoofdstuk over de motorvoertuigen hebben betrekking op motorvoertuigen die in Nederland geregistreerd én actief zijn.

²⁾ De rangorde loopt van 1 tot en met 12, waarbij 1 de hoogste score onder de provincies aangeeft.

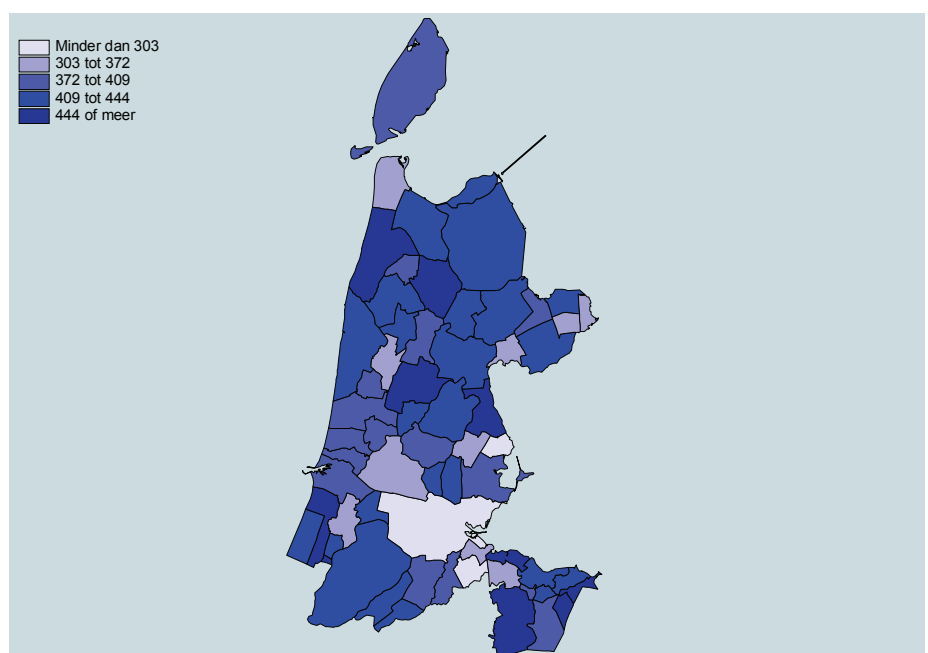
12.1 Personenauto's (eigendom particulieren en bedrijven) in Nederland, 1997-2007

12.2 Bedrijfsmotorvoertuigen per provincie, 2002 en 2007

12.3 Personenauto's in eigendom van particulieren per 1 000 inwoners per gemeente, 2007

13. Oppervlakte

Omgevingsadressendichtheid

Aan de omgevingsadressendichtheid (OAD) kan de drukte van een omgeving worden afgelezen. De OAD is het aantal adressen per vierkante kilometer binnen een cirkel met een straal van één kilometer. Als er veel adressen in de nabije omgeving zijn, zorgt dat voor bedrijvigheid. Die bedrijvigheid komt dan zowel van inwoners bij hun woningen als van werknemers rondom hun werkplek. Nederland als totaal had in 2007 een OAD van 1 877. Die van de provincie Noord-Holland is veel hoger met 3 087. De gemeente in de provincie Noord-Holland met de hoogste OAD is Amsterdam (6 030), de gemeente met de laagste OAD is Schermer (123). Tussen 2000 en 2007 is de OAD in heel Nederland gestegen met 1,0 procent. In de provincie Noord-Holland was dit met een daling van 1,8 procent veel lager dan gemiddeld.

Land en water

Nederland is een waterland, met 18,7 procent van de totale oppervlakte¹⁾ aan water in 2007. De binnenwateren zijn zowel brede sloten, rivieren, meren als ook het hele IJsselmeer. Buitenwater is al het water waar de getijden een rol spelen. Noord-Holland is een natte provincie met wel 34,7 procent van de oppervlakte aan water. Toch zijn er ook drie andere provincies met nog meer water binnen de grenzen. De provincies Friesland en Flevoland zijn met 41,9 en 41,2 procent de twee provincies met het meeste water binnen hun grenzen. Voor beide provincies telt een deel van het IJsselmeer mee. Daarnaast heeft Friesland naast de bekende Friese meren ook nog een deel van de Waddenzee.

Gemeentegrootte

De gemiddelde oppervlakte land van gemeenten in Nederland varieert sterk. Al geruime tijd zijn gemeenten met elkaar aan het fuseren, wat leidt tot grotere oppervlakten per gemeente. Tussen 2000 en 2007 is de gemiddelde oppervlakte land per gemeente in Nederland met 21 procent toegenomen van 63 naar 76 vierkante kilometer. In de provincie Noord-Holland is de gemeentegrootte toegenomen in die periode van 38,0 tot 43,8 vierkante kilometer. De gemiddelde gemeentegrootte is in Noord-Holland in 2007 kleiner dan in Nederland totaal.

Tabel 13
Dichtheden, land en water en oppervlakten, 2007

	Nederland	Noord-Holland	Rangorde ²⁾
Omgevingsadressendichtheid	1 877	3 087	1
Oppervlakte totaal (km ²)	41 528	4 091,8	4
Oppervlakte land (%)	81,3	65,3	9
Oppervlakte water totaal (%)	18,7	34,7	4
Oppervlakte binnenwater (%)	8,7	18,0	2
Gemiddelde gemeentegrootte (km ² land)	76,2	67,1	9

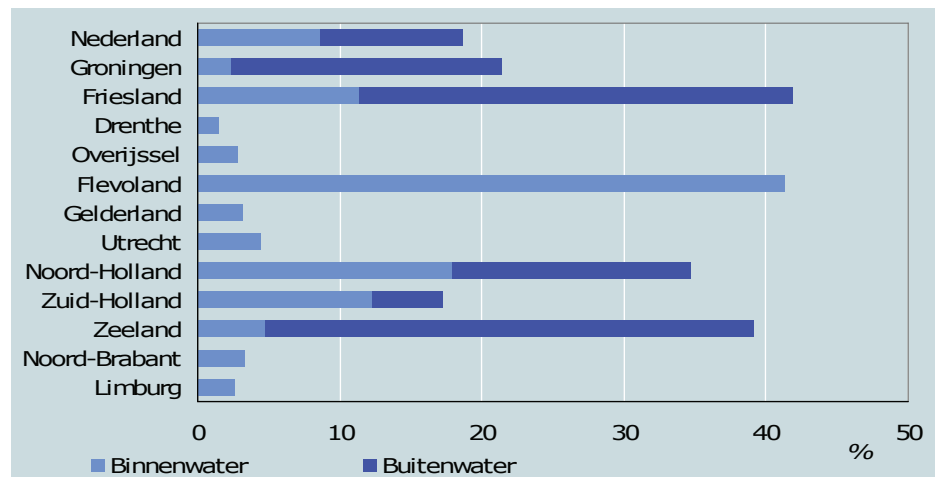
¹⁾ De gebruikte grenzen in dit hoofdstuk zijn van 2007. De onderliggende verdeling in land en water is van 2003.

²⁾ De rangorde loopt van 1 tot en met 12, waarbij 1 de hoogste score onder de provincies aangeeft.

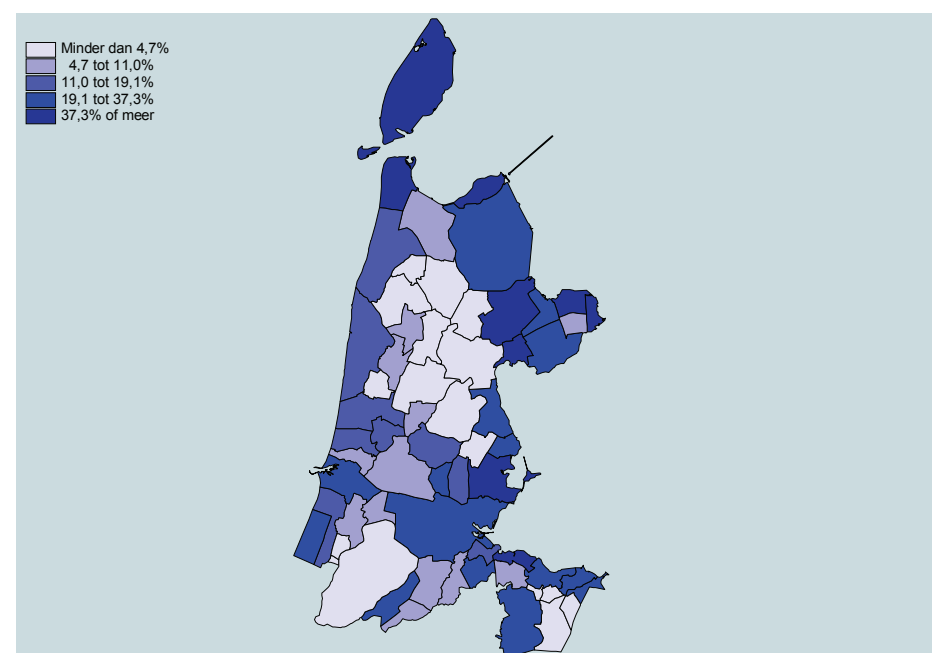
13.1 Gemiddelde oppervlakte land van gemeenten in Nederland, 1997-2007

13.2 Aandeel binnen- en buitenwater in totale oppervlakte per provincie, 2007

13.3 Aandeel water in oppervlakte per gemeente, 2007

14. Lokalisering

Gemeentelijke indeling

Op 1 januari 2007 telde Nederland 443 gemeenten. Het aantal gemeenten is de afgelopen jaren fors gedaald. Om de bestuurskracht van gemeenten te versterken, is veelvuldig gekozen voor schaalvergroting. In 1840 waren er in Nederland nog zo'n 1 220 gemeenten. De grote daling van het aantal gemeenten begon na 1970 toen het herindelingsbeleid met name gericht werd op hele streekplannen.

Ondanks het grote aantal opheffingen en nieuwvormingen van gemeenten hebben 298 gemeenten hun oorspronkelijke naam weten te behouden. Een derde van alle huidige gemeenten heeft sinds 1840 haar naam gewijzigd.

De provincie met de meeste gemeenten, zowel in 1840 als in 2007, is Zuid-Holland. Zeeland heeft in deze periode de grootste daling van aantal gemeenten gehad, terwijl het aantal Friese gemeenten het minst is afgenomen. De daling van het aantal gemeenten heeft zich ook voorgedaan in de provincie Noord-Holland, vooral na 1979. Tussen 1840 en 2007 is er een afname geweest van 143 naar 61 gemeenten. Dit is een daling van 57 procent. Het aantal gemeenten in Noord-Holland, met een nieuwe gemeentenaam na 1840, bedraagt 18.

Gemeenten naar inwonertal

Zuid-Holland heeft de meeste inwoners (3,5 miljoen) en Flevoland de minste (374 duizend). Het gemiddeld aantal inwoners per gemeente voor geheel Nederland bedraagt nog geen 37 duizend. Flevoland heeft met ruim 62 duizend inwoners per gemeente heeft het hoogste gemiddeld inwonertal van Nederland. Friesland heeft met zo'n 20 duizend inwoners per gemeente het laagste aantal. Het gemiddeld inwonertal per gemeente in de provincie Noord-Holland op 1 januari 2007 was 42 837. Noord-Holland heeft hiermee de vierde plaats in rangvolgorde. Er zijn 32 gemeenten in Noord-Holland met een inwonertal van minder dan 20 duizend inwoners. Het aantal gemeenten met meer dan 50 duizend inwoners is elf.

Gemeenten naar stedelijkheid

Voor de mate van de stedelijkheid per gemeente is uitgegaan van een ingedikte klassenindeling van omgevingsadressendichtheid.

In Zuid- en Noord-Holland heeft een meerderheid van de gemeenten een stedelijk karakter; in Groningen komen stedelijke gemeenten het minst voor. Friesland telt de meeste niet stedelijke gemeenten.

De provincie Noord-Holland telde op 1 januari 2007 31 stedelijke gemeenten, 12 weinig stedelijke gemeenten en 18 niet stedelijke gemeenten.

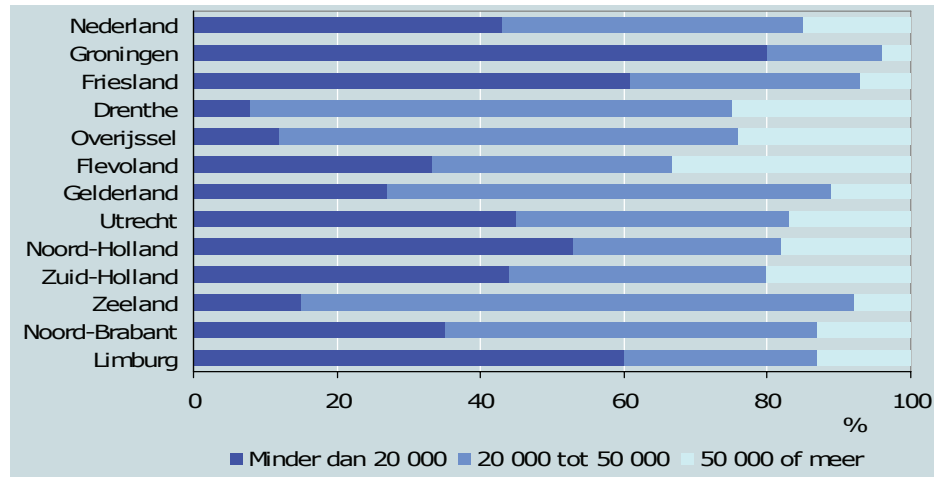
Tabel 14
Lokalisering, 2007

	Nederland	Noord-Holland	Rangorde ¹⁾
Aantal gemeenten	443	61	3
Gemeentenaam gewijzigd sinds 1840	145	18	3
Gemiddeld inwonertal per gemeente	36 925	42 837	4
Percentage stedelijke gemeenten	35	51	2
Percentage weinig stedelijke gemeenten	35	21	9
Percentage niet stedelijke gemeenten	30	28	6

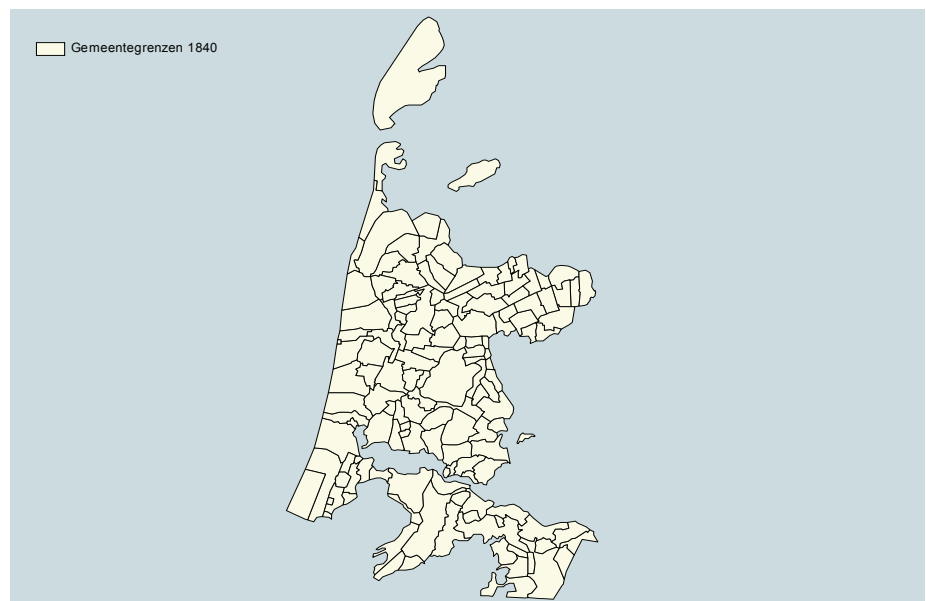
¹⁾ De rangorde loopt van 1 tot en met 12, waarbij 1 de hoogste score onder de provincies aangeeft.

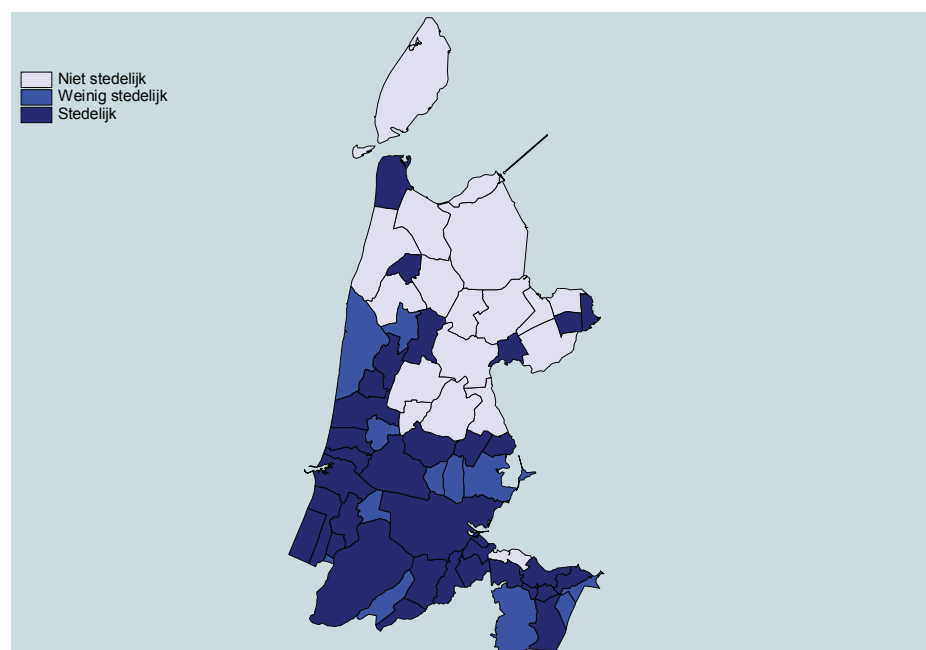
14.1 Aandeel gemeenten naar inwonertal per provincie, 2007

14.2 Gemeentelijke indeling van de provincie Noord-Holland, 1840

14.3 Gemeenten naar stedelijkheid, 2007

15. Gemeentelijke cijfers op de CBS-website

Databank StatLine

Via de CBS-website kunt u toegang krijgen tot StatLine, de elektronische databank van het CBS. In StatLine vindt u statistische informatie over vele maatschappelijke en economische onderwerpen in de vorm van tabellen, grafieken en kaarten. Deze resultaten kunt u gratis bekijken, printen of opslaan. Naast de mogelijkheid om te zoeken met trefwoorden, kan ook met behulp van de thema-indeling een keuze worden gemaakt uit alle publicaties in StatLine. Ten slotte kan een deel van de statistische informatie ook worden benaderd via de kaart.

Zoeken in StatLine

In StatLine zijn voor een groot aantal onderwerpen statistische gegevens over Nederlandse gemeenten te vinden. Over de belangrijkste onderwerpen zijn er speciale kerncijfertabellen. De snelste manier om cijfers te vinden, is als volgt. Ga naar de CBS homepage (www.cbs.nl) en klik op 'StatLine databank' of tik in de adresregel: statline.cbs.nl. U krijgt nu een scherm waarin u drie mogelijkheden heeft om StatLine te benaderen.

Zoeken in StatLine

De eerste ingang tot StatLine is zoeken met een trefwoord. Als u een trefwoord intoetst en daarna op 'zoek' klikt, selecteert een zoekmachine een lijst van StatLine-publicaties waarin het door u gekozen trefwoord voorkomt.

Selecteren via themaboom

De tweede mogelijkheid is zelf zoeken in de themaboom. Als u op 'Thema' klikt, wordt in de linkerkolom een lijst van 22 thema's getoond. Door een thema met de muis aan te klikken krijgt dit thema een blauwe kleur en wordt de inhoud van dit thema getoond in de kolom ernaast. Daar staan de subthema's en tabellen aangegeven. Op deze manier kunt u door de themaboom en zijn onderverdeling bladeren.

U kunt nu snel gemeentelijke gegevens vinden als u klikt op 'Nederland regionaal'. Door op het gele mapje te klikken, krijgt u de onderliggende thema's of publicaties te zien. Door bijvoorbeeld achtereenvolgens op de map 'Per thema', 'Arbeid en sociale zekerheid' en 'Sociale zekerheid' te klikken, komt u bij een lijst met publicaties.

StatLine themaboom

In de publicaties vindt u informatie over bijvoorbeeld de algemene bijstand en de arbeidsongeschiktheid. De publicatie 'Arbeidsongeschiktheid; regionaal' is ter illustratie geselecteerd en wordt geopend na aanklikken van de knop "Maak keuze". In het rechterdeel van het scherm ziet u vervolgens een overzicht van de onderwerpen in deze publicatie. Hier kunt u door de tabbladen 'Onderwerpen', 'Geslacht', 'Regio's', 'Leeftijd' en 'Perioden' te selecteren uw eigen tabel samenstellen. Wanneer u klaar bent met selecteren, klikt u op 'Toon gegevens' midden bovenin het scherm en wordt de door u samengestelde tabel op het scherm getoond. Uiteraard kunt u deze tabel afdrukken of opslaan op schijf. Als u op het pictogram met de diskette ('download') bovenin het scherm klikt, krijgt u de keuze om de tabel op te slaan in Excel-formaat of enig ander formaat. Via het kruimelpad of door te klikken op 'thema' (bovenin het scherm) kunt u terugkeren naar de themaboom.

StatLine publicatie

Selecteren via de kaart

De derde toegang tot StatLine is selecteren via een klikbare kaart. Hiermee zijn gemeenten rechtstreeks, in de kaart, aan te klikken. Dit is de cartografische toegang van StatLine. De cartografische toegang bevat naast gemeentelijke gegevens ook kerncijfers op een vijftal andere regionale niveaus, namelijk: landsdelen, provincies, COROP-gebieden, stadsgewesten en grootstedelijke agglomeraties. Deze zijn samengebracht in de StatLine-publicatie 'Regionale Kerncijfers Nederland' (RKN).

Keuzeschermb cartografische toegang

StatLine databank > Selecteer met kaart

Home | Thema's | Cijfers | Publicaties | Methoden | Informatie voor | Over het CBS

StatLine databank > Selecteer met kaart

Zoek op: Trefwoord | Thema | Kaart

Regionale Kerncijfers Nederland

Tabeltoelichting Gewijzigd op 20 oktober 2008
Verschijningsfrequentie: onregelmatig

ok & verder Help

Kies informatie over: Gemeenten

per Provincie

in 2008

Gebieden: Groningen, Friesland, Drenthe, Overijssel, Flevoland, Gelderland, Utrecht

U kunt gebieden selecteren door op de kaart te klikken of door ze uit de lijst te kiezen.

Inzoomen: Druk Ctrl-toets in en klik met muis of kies inzoomniveau.

Uitzoomen: Druk Shift-Ctrl en klik met muis in kaart.

Verschuiven: Druk Alt-toets en sleep met muis of verschuif rode vlak in kleine kaart.

In het eerste keuzeschermb kunt u de gebieden en het jaar kiezen waarover u informatie wenst. Gebruik hierbij de verschillende keuzelijsten en interactieve kaarten.

In de bovenste twee keuzelijsten rechts van de kaart kunt u groepen van gebieden selecteren. Bijvoorbeeld alle gemeenten in een provincie. Of alle provincies in een landsdeel. U kunt combinaties van gebieden selecteren variërend van landsdeel tot gemeente. Voor selectie van een individuele gemeente kiest u informatie over 'Gemeenten' per 'Gemeente'.

Selecteer in de keuzelijst met jaren het gewenste jaartal. Het gekozen jaar bepaalt welke kaart er links verschijnt. Dit is een direct gevolg van de jaarlijks wijzigende gemeentelijke indeling van Nederland.

In de grote keuzekaart van Nederland (links op het scherm) kunt u interactief een gebied aanklikken waar uw interesse naar uitgaat.

Een andere mogelijkheid om gebieden te selecteren is de keuzelijst met gebieden rechts van de kaart. Met de kleine hulpkaart (linksboven) kunt u navigeren. Na aanpassing van het zoomniveau (200 of 400%), kan met het rode vlak worden geschoven om de grotere kaart te verplaatsen.

In het volgende keuzeschermb bepaalt u welke informatie u over de gekozen gebieden wenst. U kunt de inhoud van een onderwerpgroep zien door te klikken op

Selecteer dan één van de bijbehorende onderwerpen of open wederom een onderwerpgroep.

SVG-viewer

De cartografische toegang wordt uitsluitend getoond indien u beschikt over de SVG-viewer (Scalable Vector Graphics). Via <http://www.adobe.nl/svg/viewer/install/main.html> is deze te downloaden.

Kaarten regionale indelingen

Als hulpmiddel voor gebruikers van regionale gegevens en indelingen geeft het CBS een viertal kaarten uit met de provincies, COROP-gebieden, stadsgewesten en grootstedelijke agglomeraties en tot slot de economisch-geografische gebieden.

Regionale indelingen 2007, provincies

Indeling van Nederland in 12 provincies

Gemeentelijke indeling van Nederland op 1 januari 2007

Op elke kaart staat een regionale indeling met de gemeentelijke indeling als ondergrond. Per regionale indeling is tevens aangegeven welke gemeenten daartoe behoren. Er zijn kaarten beschikbaar vanaf het jaar 2000. De kaarten zijn bij het CBS te koop op klein formaat (schaal 1 : 800 000, ~A3) en op groot formaat (schaal 1 : 400 000, ~A1). De kaarten zijn ook beschikbaar in PDF formaat via de website van het CBS.

16. StatLine-publicatie 'Gebieden in Nederland'

Nederland kent een groot aantal regionale indelingen. Naast de standaardindelingen zoals gemeenten en provincies telt ons land nog tal van andere gebieden of regio's. Voorbeelden zijn: arrondissementen, brandweergebieden, politieregio's, landbouwgebieden. Of er in de naamgeving sprake is van een gebied of een regio hangt af van het betreffende (beleids)veld.

In StatLine zijn publicaties te vinden waarin een relatie wordt gelegd tussen de gemeentelijke indeling en diverse andere indelingen van het Nederlands grondgebied. Ter illustratie is in onderstaande figuur de publicatie 'Gebieden in Nederland 2007' geselecteerd. Door één van de tabellen 'Gebieden In Nederland' te selecteren en op de knop 'maak keuze' te klikken, ziet u vervolgens een overzicht van de onderwerpen in deze publicatie. Naast de officiële code en naam van de gemeente, bevat de publicatie het onderdeel 'Lokalisering'. Met dit onderdeel kan worden nagegaan in welke gebieden of regio's een gemeente is gelegen (gelokaliseerd).

Gebieden in Nederland in StatLine

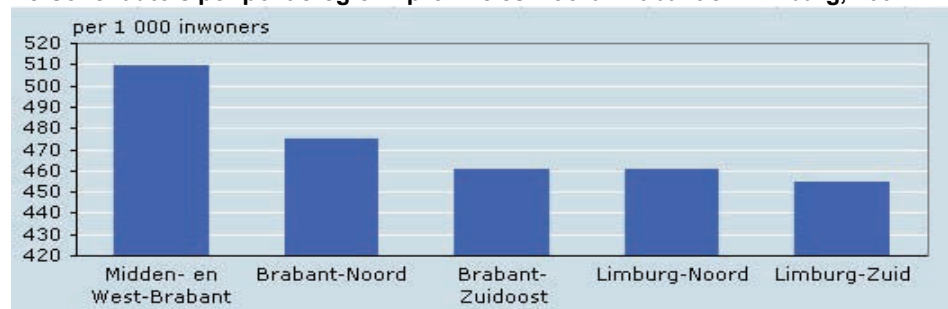
The screenshot shows the StatLine website interface. At the top, there is a navigation bar with links for Home, Thema's, Cijfers, Publicaties, Methoden, Informatie voor, and Over het CBS. Below this is a search bar with the text 'StatLine databank > Tabellen per thema' and a search input field containing 'Trefwoord'. A 'maak keuze' button is visible. The main content area is titled 'Kies tabel' and contains a table with four columns: Thema's, Nederland regionaal, Indelingen, and Gebieden in Nederland... The 'Indelingen' column is expanded to show 'Gebieden; historisch overzicht', 'Gebieden in Nederland', and 'Plaatsnamen in Nederl...'. The 'Gebieden in Nederland...' column is also expanded to show a list of years from 1996 to 2007.

In hoofdstuk 15 wordt een uitleg gegeven hoe u de onderwerpen uit een StatLine-publicatie zoals 'Gebieden in Nederland' kunt raadplegen, bewerken of opslaan. In StatLine vindt u ook de meest recente gegevens over gebieden in Nederland.

Voorbeeld gebruik 'Gebieden in Nederland'

Onderstaande grafiek en gegevens zijn niet direct beschikbaar in StatLine. Toch kunnen de beschikbare gemeentelijke cijfers over de personenauto's eenvoudig worden opgeteld tot politieregio's.

Personenauto's per politieregio in provincies Noord-Brabant en Limburg, 2007

De StatLine-tabel 'Regionale Kerncijfers Nederland' bevat uitkomsten over de personenauto's per afzonderlijke gemeente. In 'Gebieden in Nederland 2007' is weergegeven aan welke van deze vijf (van de in totaal 25) politieregio's de gemeenten toebehoren. Hieronder een voorbeeld voor vijf in deze politieregio's gelegen gemeenten.

Personenauto's per gemeente en gemeente per politieregio

Regio's	Perioden	Totale bevolking	Motorvoertuigen	Personenauto's
Eindhoven	2007	209 699	89 743	68 406
's-Hertogenbosch	2007	135 648	44 328	39 367
Maastricht	2007	119 038	84 912	201 259
Tilburg	2007	201 259	84 912	92 091
Venlo	2007	92 091	39 367	

Regio's	Lokaliseringen van gemeenten
Eindhoven	Brabant-Zuidoost
's-Hertogenbosch	Brabant-Noord
Maastricht	Limburg-Zuid
Tilburg	Midden- en West-Brabant
Venlo	Limburg-Noord

Door koppeling van beide reeksen kunnen uitkomsten over personenauto's per politieregio worden samengesteld. Voor het koppelen van gegevens kan gebruik worden gemaakt van bijvoorbeeld Access. De uiteindelijke uitkomsten kunnen worden verkregen door bijvoorbeeld gebruik te maken van de functie 'draaitabel' in Excel.

Politieregio: code en naam	Gegevens	Totaal
20 Midden- en West-Brabant	Som van Inwoners	1061311
	Som van Personenauto's	540515
21 Brabant-Noord	Som van Inwoners	629598
	Som van Personenauto's	299212
22 Brabant-Zuidoost	Som van Inwoners	728133
	Som van Personenauto's	335555
23 Limburg-Noord	Som van Inwoners	512963
	Som van Personenauto's	236300
24 Limburg-Zuid	Som van Inwoners	614842
	Som van Personenauto's	279587

Het is niet altijd mogelijk om gemeentelijke cijfers op te tellen tot totalen voor een bepaald gebied. Bij sommige onderwerpen ontbreken voor een aantal gemeenten cijfers om redenen van statistische betrouwbaarheid, geheimhouding of niet aanwezig zijn van gegevens in het basismateriaal (non-respons).

17. Leeswijzer en begrippenlijst

Leeswijzer

Rangorde provincies

De rangorde van de provincie in de tabellen in de hoofdstukken loopt van 1 tot 12 waarbij rangorde 1 de hoogste score onder de provincies aangeeft. In het geval dat twee provincies eenzelfde rang hebben op een variabele is van beide provincies de laagste score weergegeven en is de hoogste weggelaten.

Bron van de gebruikte gegevens

De primaire bron voor de in deze publicatie gebruikte gegevens is de CBS-Statline publicatie Regionale Kerncijfers Nederland. In enkele gevallen is ook gebruik gemaakt van gegevens uit andere CBS-bronnen. Deze gegevens zijn terug te vinden in de Statline databank die toegankelijk is via de website van het CBS. In de teksten is aangegeven als gebruik is gemaakt van voorlopige cijfers. Voor de meest recente en definitieve cijfers wordt de lezer aangeraden om de Statline databank te raadplegen. Zie hoofdstuk 15 en 16 voor meer informatie.

Begrippenlijst

Onderstaande toelichting bevat per hoofdstuk de belangrijkste begrippen die in deze *Provincie Op Maat* zijn gebruikt. Per hoofdstuk is alfabetisch gesorteerd.

Hoofdstuk 1 Bevolking naar leeftijd en herkomst

Allochtonen - Personen van wie ten minste één ouder in het buitenland is geboren.

Autochtonen - Personen van wie de beide ouders in Nederland zijn geboren.

Bevolking – Het geregistreerd aantal personen van Nederland.

Demografische druk - De verhouding tussen het aantal personen van 0 tot 20 jaar en van 65 jaar of ouder ten opzichte van de personen in de zogenaamde 'productieve' leeftijdsgroep van 20 tot 65 jaar.

Groene druk - De verhouding tussen het aantal personen van 0 tot 20 jaar ten opzichte van de personen in de zogenaamde 'productieve' leeftijdsgroep van 20 tot 65 jaar.

Grijze druk - De verhouding tussen het aantal personen van 65 jaar of ouder ten opzichte van de personen in de zogenaamde 'productieve' leeftijdsgroep van 20 tot 65 jaar.

Herkomstgroepering - Kenmerk dat weergeeft met welk land een persoon een feitelijke verwantschap heeft, gegeven het geboorteland van de ouders of van zichzelf. Dit kenmerk maakt onderscheid tussen autochtoon en allochtoon. Binnen de allochtonen is er een onderscheid gemaakt tussen westerse en niet-westerse allochtonen. Dit is ingegeven door de grote verschillen in sociaal-economische en culturele situatie. Binnen de groep niet-westerse allochtonen worden de vier grote doelgroepen van het minderhedenbeleid van de overheid onderscheiden, te weten de herkomst Turkije, Marokko, Suriname en Nederlandse Antillen/Aruba.

Inwoners op 1 januari - De geregistreerde bevolking van Nederland op 1 januari.

Inwoners op 31 december - De geregistreerde bevolking van Nederland op 1 januari plus de bevolkingsgroei over het jaar inclusief het saldo van administratieve correcties en overige correcties.

Marokko - Allochtonen met als herkomstgroepering Marokko, Ifni, Spaanse Sahara of Westelijke Sahara.

Nederlandse Antillen en Aruba - Allochtonen met als herkomstgroepering de tot het Nederlandse koninkrijk behorende eilanden Bonaire, Curaçao, Saba, Sint-Eustatius, Sint-Maarten of Aruba.

Niet-westerse allochtonen - Het CBS rekent personen tot de allochtonen als ten minste één ouder in het buitenland is geboren. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen personen die zelf in het buitenland zijn geboren (de eerste generatie) en personen die in Nederland zijn geboren (de tweede generatie). Tot de categorie 'niet-westers' behoren allochtonen uit Turkije, Afrika, Latijns-Amerika en Azië met uitzondering van Indonesië en Japan. Op grond van hun sociaal-economische en -culturele positie worden allochtonen uit deze twee landen tot de westerse allochtonen gerekend. Het gaat vooral om mensen die in voormalig Nederlands Indië zijn geboren en werknemers van Japanse bedrijven met hun gezin.

De herkomstgroepering wordt bepaald aan de hand van het geboorteland van de persoon zelf (1e generatie) of dat van de moeder (2e generatie), tenzij de moeder in Nederland is geboren. In dat geval is gerubriceerd naar het geboorteland van de vader.

Totale druk - de verhouding tussen het aantal personen van 0 tot 20 jaar en van 65 jaar of ouder ten opzichte van de personen in de zogenaamde 'productieve' leeftijdsgroep van 20 tot 65 jaar.

Westerse allochtonen - Allochtonen met als herkomstgroepering één van de landen in de werelddelen Europa (met uitzondering van Turkije), Noord-Amerika en Oceanië of Indonesië of Japan.

Hoofdstuk 2 Burgerlijke staat, huishoudens en bevolkingsdichtheid

Bevolkingsdichtheid - Aantal inwoners op 1 januari per vierkante kilometer land.

Eenpersoonshuishoudens - Een persoon die alleen in een woonruimte woont en zelf in de dagelijkse behoeften voorziet.

Gehuwd - Burgerlijke staat die ontstaat na sluiting van een huwelijk of het aangaan van een geregistreerd partnerschap. Inclusief personen die gescheiden zijn van tafel en bed, want zij blijven formeel gehuwd.

Gemiddelde huishoudensgrootte - Het aantal in particuliere huishoudens levende personen gedeeld door het aantal particuliere huishoudens.

Gescheiden - Burgerlijke staat die ontstaat na ontbinding van een huwelijk door echtscheiding of na ontbinding van een geregistreerd partnerschap anders dan door het overlijden van de partner. Exclusief personen die gescheiden zijn van tafel en bed, want zij blijven formeel gehuwd.

Meerpersoonshuishoudens met kinderen - Meerpersoonshuishouden met thuiswonende kinderen. Thuiswonende kinderen zijn personen die ongeacht leeftijd of burgerlijke staat een kind-ouder relatie hebben met één of twee tot het huishouden behorende ouders. Onder thuiswonende kinderen worden ook begrepen adoptie- en stiefkinderen maar geen pleegkinderen.

Meerpersoonshuishoudens zonder kinderen - Meerpersoonshuishouden zonder thuiswonende kinderen. Thuiswonende kinderen zijn personen die ongeacht leeftijd of burgerlijke staat een kind-ouder relatie hebben met één of twee tot het huishouden behorende ouders. Onder thuiswonende kinderen worden ook begrepen adoptie- en stiefkinderen maar geen pleegkinderen.

Ongehuwd - Burgerlijke staat die aangeeft dat een persoon nog nooit een huwelijk heeft gesloten of een geregistreerd partnerschap is aangegaan.

Overige huishoudens - Huishoudens bestaande uit personen die met andere personen op eenzelfde adres wonen maar geen partnerrelatie met die andere personen onderhouden en geen kind zijn van die andere personen. Te denken valt bijvoorbeeld aan studenten die een huishouden vormen of aan twee zussen die samen in een huis wonen.

Particuliere huishoudens - Particuliere huishoudens bestaan uit één of meer personen die alleen of samen in een woonruimte zijn gehuisvest en zelf in hun dagelijks onderhoud voorzien. Naast eenpersoonshuishoudens onderscheiden we meerpersoonshuishoudens (niet-gehuwde paren met en zonder kinderen, echtparen met en zonder kinderen, eenouderhuishoudens en overige huishoudens).

Hoofdstuk 3 Loop van de bevolking

Bevolkingsgroei - Het geboorteoverschot plus het vestigingsoverschot (binnenlands migratieoverschot en migratieoverschot) plus het saldo van de administratieve correcties en de overige correcties.

Bevolkingsgroei, relatief - Bevolkingsgroei uitgedrukt per duizend van de beginbevolking op 1 januari in de periode waarin de desbetreffende mutaties (geboorte, overlijdensgevallen en dergelijke) plaatsvinden.

Binnenlands migratiesaldo - Saldo van:

- 1) vestiging in de gemeente uit andere gemeenten binnen Nederland en
- 2) vertrek uit de gemeente naar andere gemeenten binnen Nederland.

Binnenlands migratiesaldo, relatief - Binnenlands migratiesaldo per duizend van de gemiddelde bevolking in het waarnemingsjaar.

Emigratie - Vertrek van personen naar het buitenland plus de administratief afgevoerde personen min de administratief opgenomen personen.

Geboorte - Het aantal levendgeborenen van 1 januari tot en met 31 december. Elke levendgeborene is geteld naar de woongemeente van de geborene en dus niet naar de gemeente waar de geboorte heeft plaatsgevonden.

Geboorte, relatief - Het aantal levendgeborenen van 1 januari tot en met 31 december per duizend van de gemiddelde bevolking.

Geboorteoverschot - Het aantal levendgeborenen min het aantal sterfgevallen. Ook wel: natuurlijke bevolkingsgroei.

Geboorteoverschot, relatief - Geboorteoverschot per duizend van de gemiddelde bevolking.

Immigratie - Vestiging in Nederland vanuit het buitenland.

Migratieoverschot - Zie migratiesaldo.

Migratiesaldo - Het aantal gevestigde personen min het aantal vertrokken personen inclusief het saldo van de administratieve correcties (administratieve opnemingen min administratieve afvoeringen).

Migratiesaldo, relatief - Migratieoverschot per duizend van de gemiddelde bevolking in het waarnemingsjaar.

Sterfte - Het aantal overledenen van 1 januari tot en met 31 december waarbij een bevoegde arts een overlijdensakte heeft getekend. Elke overledene is geteld naar de woongemeente van de overledene en dus niet naar de gemeente waar het overlijden heeft plaatsgevonden.

Sterfte, relatief - Het aantal overledenen van 1 januari tot en met 31 december per duizend van de gemiddelde bevolking.

Hoofdstuk 4 Bevolkingsprognose

Eenpersoonshuishoudens - Personen die alleen in een woonruimte zijn gehuisvest. Tot de eenpersoonshuishoudens worden ook personen gerekend die met anderen eenzelfde adres bewonen maar een eigen huishouding voeren.

Meerpersoonshuishoudens - Niet-gehuwde paren, echtparen, eenouderhuishoudens en overige huishoudens.

Overige huishoudens - Huishoudens bestaande uit personen die met andere personen op eenzelfde adres wonen maar geen partnerrelatie met die andere personen onderhouden en geen kind zijn van die andere personen. Te denken valt bijvoorbeeld aan studenten die een huishouden vormen of aan twee zussen die samen in een huis wonen.

Hoofdstuk 5 Onderwijs

Basisonderwijs - Het onderwijs zoals opgenomen in de Wet primair onderwijs (WPO). Het reguliere basisonderwijs is bedoeld voor kinderen van 4-12 jaar.

Beroepsbegeleidende leerweg - Het onderwijs zoals opgenomen in de Wet educatie en beroepsonderwijs (WEB). De beroepsbegeleidende leerweg (BBL) bestond voor 1996 uit het beroepsbegeleidend onderwijs en het leerlingwezen. Het betreft hier vol- én deeltijdonderwijs.

Beroepsopleidende leerweg - Het onderwijs zoals opgenomen in de Wet educatie en beroepsonderwijs (WEB). De beroepsopleidende leerweg (BOL) bestond voor 1996 uit het middelbaar beroepsonderwijs. Het betreft hier vol- én deeltijdonderwijs.

Speciale scholen (expertisecentra) - Het onderwijs zoals opgenomen in de Wet op de expertisecentra (WEC). De WEC regelt al het overige speciaal onderwijs (zowel basis als voortgezet) dat niet is opgenomen in de Wet primair onderwijs (WPO) of de Wet op het voortgezet onderwijs (WVO) en omvat een tiental onderwijstypen.

Havo - Hoger algemeen voortgezet onderwijs.

Hoger beroepsonderwijs - Het onderwijs zoals opgenomen in de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW). Het betreft hier voltijdonderwijs, deeltijdonderwijs en duaal onderwijs.

Middelbaar beroepsonderwijs - Het onderwijs zoals opgenomen in de Wet educatie en beroepsonderwijs (WEB). Het omvat de beroepsopleidende leerweg (BOL) en de beroepsbegeleidende leerweg (BBL). Het betreft hier vol- én deeltijdonderwijs.

Schoolgemeente - Een schoolgemeente beschrijft de groep leerlingen die naar school gaat op een vestiging die in de betreffende gemeente dan wel regio staat.

Speciaal basisonderwijs - Het onderwijs zoals opgenomen in de Wet primair onderwijs (WPO). Het speciaal basisonderwijs is bedoeld voor kinderen die meer hulp behoeven bij de opvoeding en het leren dan het reguliere basisonderwijs kan bieden.

VMBO – Voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs.

Voortgezet onderwijs - Het onderwijs zoals opgenomen in de Wet op het voortgezet onderwijs (WVO) met uitzondering van het praktijkonderwijs. De WVO omvat de volgende onderwijssoorten: wvo, havo, vmbo, lwoo, praktijkonderwijs en speciaal voortgezet onderwijs (svo).

Voortgezet onderwijs algemene leerjaren 1-2 - Sinds 1993 starten leerlingen in het voortgezet onderwijs met een periode van 'basisvorming'. Tijdens de basisvorming volgen alle leerlingen gezamenlijk een breed samengesteld vakkenaanbod, dat niet verschilt per schoolsoort. De duur van de basisvorming kan van school tot school verschillen. Het uitgangspunt is drie jaar, maar een duur van twee of vier jaar is ook mogelijk. In deze tabel worden de eerste twee leerjaren alleen weergegeven als gemeenschappelijke leerjaren; gemeenschappelijk voor alle schoolsoorten behalve het praktijkonderwijs.

Vwo – Voorbereidend wetenschappelijk onderwijs.

Wetenschappelijk onderwijs - Het onderwijs zoals opgenomen in de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW). Uitgezonderd zijn de theologische universiteiten, de Universiteit voor Humanistiek, de transnationale Universiteit Limburg, de Universiteit van Nijenrode en de Open Universiteit. Het betreft hier voltijdonderwijs, deeltijdonderwijs en duaal onderwijs.

Woongemeente - Een woongemeente beschrijft de groep leerlingen en studenten die op 1 oktober van het schooljaar of studiejaar in de betreffende gemeente dan wel regio woont. Niet van elke leerling/student is bekend wat de woongemeente is. In het nationale totaal zit bij elke schoolsoort een groep leerlingen/studenten waarvan de woongemeente niet bekend is.

Hoofdstuk 6 Woningvoorraad

Gemiddelde woningwaarde - Voor de bepaling van de gemiddelde woningwaarde is niet gebruik gemaakt van alle WOZ-objecten die als woning zijn getypeerd. De wet WOZ onderscheidt drie categorieën woningen. Globaal kunnen deze worden omschreven als woningen dienend tot hoofdverblijf, woningen met praktijkruimte en recreatiewoningen en overige woningen. Deze laatste categorie omvat naast recreatiewoningen onder meer garageboxen. Om een zo zuiver mogelijk beeld van de woningmarkt te geven is deze categorie buiten beschouwing gelaten bij het bepalen van de gemiddelde woningwaarde. Daarnaast is van belang op te merken dat boerderijen en andere onroerende goederen waarin wel wordt gewoond, maar die in hoofdzaak worden gebruikt voor niet-woondoeleinden (bijvoorbeeld een winkel met bovenwoning), tot de niet-woningen zijn gerekend. De stijging van de gemiddelde woningwaarde per gemeente vergeleken met 2006 betreft alleen de gemeenten die niet bij een gemeentelijke herindeling per 1 januari 2007 zijn betrokken. Waardepeildatum 1 januari 2005.

Recreatiewoningen - Het aantal recreatiewoningen op 1 januari. Een recreatiewoning is een tot bewoning bestemd gebouw dat gelegen is op een officieel voor recreatie aangewezen terrein en/of bestemd is voor bewoning gedurende de vakantie. Een recreatiewoning voldoet aan alle criteria die gelden voor woningen, maar hoeft niet geschikt te zijn voor bewoning gedurende het gehele jaar. De recreatiewoningvoorraadcijfers zijn gebaseerd op de uitkomsten van de administratieve woningtelling met peildatum 1 januari 1992 en de daarna door de gemeenten aan het CBS gemelde mutaties.

Saldo vermeerdering woningen - Per duizend woningen op 1 januari. Het saldo vermeerdering betreft het verschil tussen het aantal woningen dat aan de voorraad is toegevoegd en het aantal dat aan de voorraad is onttrokken. Toegevoegd door nieuwbouw of andere redenen. Onttrokken door brand, afbraak, sloop, verbouw, onbewoonbaarverklaring, verandering van bestemming en andere redenen. De berekening van het saldo is inclusief administratieve correcties.

Voorraad woningen - Aantal woningen op 1 januari. Een woning is een tot bewoning bestemd gebouw dat, vanuit bouwtechnisch oogpunt gezien, bestemd is voor permanente bewoning door één particulier huishouden.

Voorraad wooneenheden - Het aantal wooneenheden per 1 januari. Een wooneenheid is een deel van een tot permanente bewoning bestemd gebouw door een particulier huishouden en dat voldoet aan alle criteria die van toepassing zijn op woningen. Voor eventueel ontbrekende keuken en/of douche dient een gemeenschappelijke voorziening in het gebouw aanwezig te zijn. Het gebouw waarin de wooneenheid is gelegen, is gebouwd of verbouwd met als bestemming bewoning door meerdere particuliere huishoudens.

De voorraadcijfers zijn gebaseerd op de administratieve woningtelling met als peildatum 1 januari 1992 en de daarna door de gemeenten aan het CBS gemelde mutaties.

Waarde onroerende zaken - Sinds 1 januari 1995 is de wet Waardering Onroerende Zaken (WOZ) van kracht. Deze wet verplicht gemeenten al het onroerend goed binnen de gemeentegrenzen periodiek te taxeren en de aldus vastgestelde WOZ-waarde te gebruiken bij het bepalen van de gemeentelijke aanslag Onroerende Zaak Belastingen (OZB). Verder dienen de gemeenten de individuele WOZ-waarden te leveren aan de Belastingdienst en de Waterschappen ten behoeve van de heffing van de inkomstenbelasting, de vermogensbelasting en de waterschapsomslagen.

Woningdichtheid - Totaal aantal woningen op 1 januari per vierkante kilometer land (exclusief wooneenheden en recreatiewoningen).

Hoofdstuk 7 Nieuwbouw

Eengezinswoning - Elke woning die tevens een geheel pand vormt. Hieronder vallen dus niet alleen de vrijstaande woningen, maar ook aangebouwde woningen zoals twee onder één kap gebouwde hele huizen, boerderijen met woning en voorts alle eengezinsrijenhuisen.

Meergezinswoning - Flats, galerijwoningen, portiekwoningen, beneden- en bovenwoningen, woningen boven bedrijfsruimten voor zover deze zijn voorzien van een buiten de bedrijfsruimte gelegen toegangsdeur, alsmede de woongelegenheden in serviceflats en dergelijke.

Nieuwbouwwoningen - Aantal in een bepaald jaar gereedgekomen woningen als gevolg van nieuwbouw.

Hoofdstuk 8 Arbeid

Baan - Een baan is een werkring van een werknemer. Als iemand meer dan één werkring heeft, telt elke werkring als een afzonderlijke baan. De banen van beroepsmilitairen zijn wel geteld bij het landelijk totaal maar niet bij de onderliggende regionale niveaus.

Commerciële dienstverlening (G/K) - SBI-codering:

G: Reparatie consumentenartikelen; handel.

H: Horeca.

I: Vervoer, opslag en communicatie.

J: Financiële instellingen.

K: Verhuur en zakelijke dienstverlening.

Landbouw, bosbouw en visserij (A/B) - SBI-codering:

A: Landbouw, jacht en bosbouw.

B: Visserij.

Niet-commerciële dienstverlening (L/O) - SBI-codering:

L: Openbaar bestuur; sociale verzekeringen.

M: Onderwijs.

N: Gezondheids- en welzijnszorg.

O: Cultuur, recreatie en overige dienstverlening.

Standaard Bedrijfsindeling (SBI) - Bedrijven worden ingedeeld naar de voornaamste activiteit volgens de Standaard Bedrijfsindeling 1993 (SBI'93).

Werknemer - Iemand die arbeid verricht op basis van loon of salaris in dienst van bedrijven en instellingen.

Winning en energievoorziening (C/F) - SBI-codering:

C: Delfstoffenwinning.

D: Industrie.

E: Openbare voorzieningsbedrijven.

F: Bouwnijverheid.

Hoofdstuk 9 Bedrijfsvestigingen

Bedrijf - Een bedrijf is de feitelijke transactor in het productieproces gekenmerkt door zelfstandigheid ten aanzien van de beslissingen over dat proces en door het aanbieden van zijn producten aan derden. Uit deze definitie en met name uit het element zelfstandigheid volgt dat een bedrijf meer dan één vestiging kan omvatten, maar ook meer dan één juridische eenheid. (Onder juridische eenheden worden zowel natuurlijke als rechtspersonen verstaan). Dit is het geval wanneer de afzonderlijke vestigingen of juridische eenheden niet zelfstandig opereren. Andersom komt het voor dat binnen een juridische eenheid verschillende onderdelen te onderscheiden zijn die wat betreft de productie zelfstandig opereren. Deze vormen dan op grond van de definitie evenzovele bedrijven. Dit laatste doet zich vooral voor bij grotere concerns met uiteenlopende activiteiten. Wanneer een aldus gedefinieerde eenheid zich uitstrekt over verschillende landen wordt terwille van de nationale statistiek het Nederlandse deel als een geheel bedrijf beschouwd.

In de officiële CBS-terminologie wordt het bedrijf zoals hier gedefinieerd bedrijfseenheid (BE) genoemd, zodat geen verwarring kan ontstaan met de term bedrijf uit het - in dit opzicht weinig precieze - spraakgebruik. De statistische eenheid bedrijf is een operationalisering van de kind-of-activity unit, zoals gedefinieerd door Eurostat. Deze definitie combineert twee eisen die strijdig kunnen zijn: bijdragen aan één activiteit versus het overeenkomen met één of meer operationele eenheden. Nederland geeft bij het operationaliseren naar de statistische eenheid bedrijf prioriteit aan de tweede eis.

Bedrijfsvestiging - Bedrijven hebben één of meer lokale eenheden, zogenaamde vestigingen. De meeste bedrijven bestaan uit één vestiging, een kleine zes procent van de bedrijven heeft meer dan één vestiging. Een vestiging is een afzonderlijk gelegen ruimte, terrein of complex van ruimten of terreinen, benut door een onderneming voor de uitoefening van activiteiten. Meerdere locaties van een bedrijf binnen één postcodegebied worden als één vestiging beschouwd. Vestigingen worden ingedeeld naar de economische activiteit van het bedrijf waartoe zij behoren.

Hoofdstuk 10 Sociale zekerheid

AO-uitkeringen - Arbeidsongeschiktheidsuitkeringen krachtens de Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering (WAO), de Wet arbeidsongeschiktheidsverzekering zelfstandigen (WAZ) en de Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten (Wajong) die aan het eind van de verslagperiode niet waren beëindigd, de zogeheten lopende uitkeringen.

Vanaf 29 december 2005 is voor nieuwe gevallen de Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen (WIA) van kracht geworden. Het aantal WAO-uitkeringen betreft dus de oude gevallen van vóór 29 december 2005. De Wet WIA kent de twee regelingen inkomensvoorziening volledig arbeidsongeschikten (IVA) en werkhervatting gedeeltelijk arbeidsongeschikten (WGA). Het aantal arbeidsongeschiktheidsuitkeringen in het kader van de regeling IVA en de regeling WGA dat aan het eind van de verslagperiode niet was beëindigd, de zogeheten lopende uitkeringen, komt binnenkort regionaal beschikbaar. Het totaal aantal arbeidsongeschiktheidsuitkeringen is nu dus exclusief het aantal arbeidsongeschiktheidsuitkeringen krachtens de Wet WIA.

Afhankelijk van de arbeidsmarktsituatie voor de intreding van de volledige of gedeeltelijke arbeidsongeschiktheid kan aanspraak bestaan op meer dan één uitkering. Er is dan sprake van samenloop van uitkeringen. Het gaat hierbij om zo'n tienduizend uitkeringen. Bij een dergelijke samenloop zijn van elke uitkering de gegevens opgenomen. De tabel geeft dus geen informatie over het aantal mensen met één of meer uitkeringen, maar wel over het aantal arbeidsongeschiktheidsuitkeringen en de bijbehorende kenmerken van de uitkering of uitkeringontvanger. Dit betekent dat formeel

niet gezegd kan worden dat bijvoorbeeld mannen vaker een arbeidsongeschiktheids-uitkering hebben dan vrouwen, maar wel dat de uitkeringen vaker betrekking hebben op mannen dan op vrouwen. De cijfers zijn exclusief de uitkeringen aan uitkeringsgerechtigden in het buitenland. Het nationaal totaal is inclusief de arbeidsongeschiktheidsregelingen (WAO, Wajong, WAZ) waarbij de leeftijd van de aanvrager onbekend is, waarbij het geslacht van de aanvrager onbekend is of waarbij de woon- of verblijfplaats van de aanvrager onbekend is.

AO-uitkeringen, relatief - AO-uitkeringen per duizend inwoners van 15 tot 65 jaar op 31 december.

IOAW-uitkeringen - De Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) voorziet in een werkloosheidsregeling die aan oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werknemers een inkomensgarantie biedt op het niveau van het sociaal minimum. De uitkomsten geven niet het aantal personen weer dat afhankelijk is van een IOAW-uitkering, maar het aantal uitkeringen dat aan huishoudens is toegekend. Dit is met name van belang bij huishoudens van (echt)paren; hoewel bij (echt)paren beide partners voor gelijke delen recht hebben op de uitkering, is er toch sprake van slechts één uitkering en wordt alleen het geslacht van degene die de uitkering daadwerkelijk heeft aangevraagd in beschouwing genomen. Doordat bij (echt)paren de uitkering overwegend wordt aangevraagd door een man, zijn gegevens over vrouwen in de uitkomsten ondervertegenwoordigd. Het nationaal totaal is inclusief de IOAW-uitkeringen waarbij het geslacht van de aanvrager onbekend is.

IOAZ-uitkeringen - De Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) biedt een inkomensgarantie op het niveau van het sociaal minimum voor oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen. De hier gepresenteerde uitkomsten geven niet het aantal personen weer dat afhankelijk is van een IOAZ-uitkering, maar het aantal uitkeringen dat aan huishoudens is toegekend. Dit is met name van belang bij huishoudens van (echt)paren; hoewel bij (echt)paren beide partners voor gelijke delen recht hebben op de uitkering, is er toch sprake van slechts één uitkering en wordt alleen het geslacht van degene die de uitkering daadwerkelijk heeft aangevraagd in beschouwing genomen.

Wajong-uitkeringen - Het aantal uitkeringen krachtens de Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten (Wajong).

Wajong-uitkeringen, relatief - Wajong-uitkeringen per duizend inwoners van 15 tot 65 jaar op 31 december.

WAO-uitkeringen - Het aantal uitkeringen krachtens de Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering (WAO).

WAO-uitkeringen, relatief - WAO-uitkeringen per duizend inwoners van 15 tot 65 jaar op 31 december.

WAZ-uitkeringen - Het aantal uitkeringen krachtens de Wet arbeidsongeschiktheidsverzekering zelfstandigen (WAZ).

WAZ-uitkeringen, relatief - WAZ-uitkeringen per duizend inwoners van 15 tot 65 jaar op 31 december.

WWB-uitkeringen - Uitkeringen aan thuiswonenden krachtens de Wet werk en bijstand. De uitkomsten geven niet het aantal personen weer dat afhankelijk is van een bijstandsuitkering, maar het aantal uitkeringen dat aan huishoudens is toegekend. Dit is met name van belang bij huishoudens van (echt)paren; hoewel bij (echt)paren beide partners voor gelijke delen recht hebben op de uitkering, is er toch sprake van slechts één uitkering. Bij de cijfers is er voor gekozen om bij het toedelen van uitkeringen aan (echt)paren consequent de persoonskenmerken over te nemen van de oudste persoon van het (echt)paar. Het nationaal totaal is inclusief de WWB-uitkeringen waarbij degene aan wie de uitkering toebedeeld wordt 65 jaar of ouder is, de leeftijd onbekend is of waarbij het geslacht onbekend is.

WWB-uitkeringen, relatief - Bij het bepalen van het aantal WWB-uitkeringen per duizend huishoudens vindt enige vertekening plaats omdat de standcijfers van het aantal WWB-uitkeringen per 31 december en het aantal huishoudens per 1 januari van het betreffende jaar zijn.

WW-uitkeringen - Uitkeringen krachtens de werkloosheidswet (WW). Afhankelijk van de arbeidsmarktsituatie voor de intreding van de werkloosheid kan aanspraak bestaan op meer dan één uitkering. Er is dan sprake van samenloop van uitkeringen. Bij een dergelijke samenloop zijn van elke uitkering de gegevens opgenomen. De tabellen geven dus geen informatie over het aantal mensen met één of meer uitkeringen, maar wel over het aantal WW-uitkeringen en de bijbehorende kenmerken van de uitkering of uitkeringsontvanger. Dit betekent dat formeel niet gezegd kan worden dat bijvoorbeeld mannen vaker een WW-uitkering hebben dan vrouwen, maar wel dat de uitkeringen vaker betrekking hebben op mannen dan op vrouwen. Het nationaal totaal is inclusief de WW-uitkeringen waarbij de leeftijd van de aanvrager onbekend is, waarbij de woon- of verblijfplaats van de aanvrager onbekend is of waarbij de aanvrager woonachtig is in het buitenland.

WW-uitkeringen, relatief - WW-uitkeringen per duizend inwoners van 15 tot 65 jaar op 31 december.

Hoofdstuk 11 Veestapel en mestproductie

Dunne mest - Alle rundveemest (uitgezonderd de stalmest van zoog-, mest- en weidekoeien), de weidemest van schapen, paarden en pony's, alle varkensmest en de mest van leghennen in een stalsysteem met dunne mest.

Fosfaat - Fosfaatproductie (als P_2O_5) van de gehele veestapel in het gehele jaar. Er zijn voor fosfaat geen gasvormige verliezen. De fosfaatexcretie is dus gelijk aan de hoeveelheid in de mest op het moment van aanwenden.

Kalium - Kali-productie (als K_2O) van de gehele veestapel in het gehele jaar. Er zijn voor kalium geen gasvormige verliezen. De kali-excretie is dus gelijk aan de hoeveelheid in de mest op het moment van aanwenden.

Mineralen per hectare cultuurgrond - De mineralenuitscheidingsfactoren per hectare cultuurgrond zijn berekend met behulp van de totale cultuurgrond exclusief braakland (natuurbraak en groenbraak) en snel groeiend hout.

Overig vee - Schapen, paarden en pony's, geiten, konijnen, edelpelsdieren en pluimvee met uitzondering van kippen.

Runderen - Jongvee, melk- en kalfkoeien, zoogkoeien en vlees- en weidekoeien, fokstieren en kalveren.

Stikstofuitscheiding - Stikstofuitscheiding (als N-totaal) van de gehele veestapel in het gehele jaar.

Varkens - Biggen, vleesvarkens en fokvarkens.

Vaste mest - De stalmest van vleeskoeien, schapen, geiten, paarden en pony's, de pluimveemest in stalsystemen met vaste mest en de mest van konijnen en pelsdieren.

Hoofdstuk 12 Verkeer en vervoer

Bedrijfsmotorvoertuigen - Bedrijfsvoertuigen met een motor (dus met uitzondering van aanhangwagens en opleggers) die ingericht zijn voor het vervoer van goederen of personen, voor het uitvoeren van bijzondere doeleinden of voor het trekken van opleggers:

1. Bestelauto's (drie- en vierwielige vrachtoertuigen, waarvan het ledig gewicht vermeerderd met het laadvermogen ten hoogste 3 500 kg bedraagt).
2. Vrachtauto's (vier- en meerwielige ongelede vrachtoertuigen, waarvan het ledig gewicht vermeerderd met het laadvermogen meer dan 3 500 kg bedraagt).

3. Trekkers (motorvoertuigen ingericht voor het trekken van opleggers).
4. Speciale voertuigen (bedrijfsauto's voor bijzondere doeleinden zoals brandweerauto's, reinigungsauto's, takelwagens).
5. Autobussen (motorvoertuigen ingericht voor het vervoer van behalve de bestuurder negen of meer passagiers).

Gemeentelijke en waterschapswegen - Wegen beheerd door gemeente of waterschap. Waterschapswegen vormen een belangrijk deel van het wegennet buiten de bebouwde kom van de provincies Noord-Holland, Zuid-Holland en Zeeland.

Motortweewielers - Motorrijwielen, scooters, motorcarriers en motorinvalidenwagens met een motorrijwielkentekenbewijs.

Motortweewielers, relatief - Motorrijwielen, scooters, motorcarriers en motorinvalidenwagens met een motorrijwielkentekenbewijs per duizend inwoners op 1 januari.

Personenauto's - Motorvoertuigen ingericht voor het vervoer van ten hoogste acht passagiers behalve de bestuurder, met inbegrip van combinatiewagens.

Personenauto's, relatief - Personenauto's per duizend inwoners op 1 januari. Bij het bepalen van het aantal voertuigen per geografische eenheid wordt uitgegaan van de woon- of vestigingsplaats die is opgegeven bij de tenaamstelling van het kenteken. Grote leasemaatschappijen in gemeenten vertekenen het aantal personenauto's per duizend inwoners.

Provinciale wegen - Wegen beheerd door de provincie.

Rijkswegen - Wegen beheerd door het Rijk.

Totale weglengte - Totale lengte van alle wegen die worden beheerd door wegbeheerders als het Rijk, provincies, gemeenten en waterschappen, voorzien van een straatnaam of nummer, waarop verkeer met motorvoertuigen op meer dan twee wielen is toegestaan. Fiets- en voetpaden zijn uitgesloten.

Hoofdstuk 13 Oppervlakte

Omgevingsadressendichtheid - De omgevingsadressendichtheid (OAD) van een gemeente is het gemiddeld aantal adressen per vierkante kilometer binnen een cirkel met een straal van één kilometer op 1 januari. De OAD beoogt de mate van concentratie van menselijke activiteiten (wonen, werken, schoolgaan, winkelen, uitgaan etc.) weer te geven. Voor de berekening van de maatstaf is eerst voor ieder adres binnen een gemeente de adressendichtheid vastgesteld van een gebied met een straal van één kilometer rondom dat adres. Daarna is het gemiddelde berekend van de OAD's van alle afzonderlijke adressen binnen de gemeente. Bij bovengemeentelijke indelingen is de adresgewogen OAD bepaald. Bij de berekening van de OAD is rekening gehouden met gemeentelijke herindelingen, grenscorrecties en sloop. De OAD is uitgezonderd de nieuwe adressen van het betreffende kalenderjaar.

Oppervlakte binnenwater - Totale oppervlakte volgens de regionale indelingen op 1 januari van inlandig water in gebruik als vaarweg, recreatiewater, delfstofwinplaats, vloeï- en/of slibveld, alsmede spaarbekkens.

Oppervlakte buitenwater - Totale oppervlakte volgens de regionale indelingen op 1 januari van water onderhevig aan getijden.

Oppervlakte land - Totale oppervlakte land volgens de regionale indelingen op 1 januari. Binnenwater smaller dan zes meter, kwelders, schorren, moerassen, rietlanden en dergelijke zijn tot land gerekend.

Oppervlakte totaal – De gegevens over de totale oppervlakte volgens de regionale indelingen op 1 januari zijn berekend uit digitale bestanden van de gemeentegrenzen. Deze worden samengesteld door de Topografische dienst. De onderverdeling in land en water is berekend op grond van de meest recente gegevens afkomstig uit de statistiek van het Bodemgebruik (ook wel bodemstatistiek genoemd). De cijfers over het bodemgebruik liggen voor drie of vier jaar vast. Hierbij wordt de oppervlakte uit een ouder jaar, in deze publicatie het jaar 2003, herberekend naar de gemeentelijke indeling van 2007.

Oppervlakte water - Totale oppervlakte binnen- en buitenwater volgens de regionale indelingen op 1 januari. Binnenwater smaller dan zes meter, kwelders, schorren, moerassen, rietlanden en dergelijke zijn tot land gerekend.

Hoofdstuk 14 Lokalisering

Stedelijkheid - Op grond van de omgevingsadressendichtheid is aan ieder gebied een stedelijkheidsklasse toegekend. De volgende klassenindeling is gehanteerd:

- zeer sterk stedelijk: 2 500 of meer adressen per vierkante kilometer
- sterk stedelijk: 1 500 tot 2 500 adressen per vierkante kilometer
- matig stedelijk: 1 000 tot 1 500 adressen per vierkante kilometer
- weinig stedelijk: 500 tot 1 000 adressen per vierkante kilometer
- niet stedelijk: minder dan 500 adressen per vierkante kilometer.

Niet stedelijke gemeente - Op grond van de omgevingsadressendichtheid is aan iedere gemeente een stedelijkheidsklasse toegekend. Een niet stedelijke gemeente heeft minder dan 500 adressen per vierkante kilometer.

Stedelijke gemeente - Op grond van de omgevingsadressendichtheid is aan iedere gemeente een stedelijkheidsklasse toegekend. Een stedelijke gemeente (samenvoeging van zeer sterk, sterk en matig stedelijk) heeft 1 000 of meer adressen per vierkante kilometer.

Weinig stedelijke gemeente - Op grond van de omgevingsadressendichtheid is aan iedere gemeente een stedelijkheidsklasse toegekend. Een weinig stedelijke gemeente heeft 500 tot 1 000 adressen per vierkante kilometer.

1a. Bevolking naar leeftijd, 1 januari 2007

	Totaal	0 tot 5 jaar	5 tot 10 jaar	10 tot 15 jaar	15 tot 20 jaar	20 tot 25 jaar	25 tot 45 jaar	45 tot 65 jaar	65 tot 80 jaar	80 jaar of ouder
	<i>aantal</i>	%								
Aalsmeer	25 019	6,1	6,2	6,1	5,8	4,4	28,1	27,9	11,6	3,8
Alkmaar	94 174	5,9	5,5	5,5	6,1	6,3	30,2	27,2	9,8	3,7
Amstelveen	78 945	5,3	5,8	5,6	5,4	5,7	27,2	26,5	12,8	5,7
Amsterdam	742 884	6,1	5,2	4,6	5,1	7,3	36,5	24,0	8,0	3,3
Andijk	6 593	5,9	6,8	6,1	6,5	5,0	25,9	31,2	9,9	2,7
Anna Paulowna	14 009	6,0	7,4	6,9	6,7	5,1	27,4	28,5	9,7	2,4
Beemster	8 476	5,3	6,5	7,3	6,0	4,7	24,6	30,3	12,1	3,4
Bennebroek	5 156	4,7	5,8	6,3	5,2	2,6	19,8	29,8	18,3	7,5
Bergen	31 332	4,3	5,7	6,1	5,5	3,9	21,1	32,5	15,2	5,8
Beverwijk	36 835	6,1	5,9	5,5	5,5	5,2	29,1	26,1	11,9	4,8
Blaricum	9 112	4,6	6,1	6,3	5,6	3,5	19,4	36,8	13,4	4,3
Bloemendaal	17 028	5,3	7,3	7,0	6,0	3,0	18,5	31,5	13,9	7,4
Bussum	31 308	6,4	6,7	6,0	5,0	4,0	26,1	26,0	13,1	6,7
Castricum	34 863	5,3	6,6	6,9	6,3	4,4	23,6	29,3	13,5	4,1
Diemen	23 888	5,2	6,0	6,0	6,5	6,6	28,0	28,1	10,3	3,3
Drechterland	18 596	5,9	7,0	6,9	6,8	5,2	25,5	30,1	10,0	2,7
Edam-Volendam	28 494	7,1	6,8	6,3	5,9	5,2	29,0	28,0	9,4	2,4
Enkhuizen	17 826	5,6	5,7	6,5	6,1	5,6	28,2	28,4	10,3	3,6
Graft-De Rijp	6 591	5,8	7,7	7,3	5,4	4,1	25,5	29,9	11,3	3,0
Haarlem	146 960	6,0	5,5	5,1	5,2	5,6	31,4	25,9	10,8	4,4
Haarlemmerliede en Spaarnwoude	5 444	4,9	6,8	7,0	7,6	4,2	24,2	31,0	11,3	2,9
Haarlemmermeer	138 255	7,3	7,0	6,2	6,0	5,0	31,7	26,1	8,2	2,4
Harenkarspel	15 910	6,5	7,3	7,2	6,2	4,9	26,7	29,4	9,0	2,8
Heemskerk	38 006	5,3	6,0	6,7	6,7	5,2	25,9	27,5	13,2	3,6
Heemstede	25 575	5,4	6,2	6,3	5,9	3,1	20,2	30,7	15,5	6,8
Heerhugowaard	49 800	7,1	7,0	6,1	6,3	5,6	31,4	26,0	8,4	2,0
Heiloo	21 979	5,6	6,5	6,5	5,4	3,6	23,1	29,0	15,7	4,7
Den Helder	58 227	5,2	5,5	6,0	6,1	5,7	27,4	29,1	11,4	3,6
Hilversum	83 669	6,0	5,7	5,4	5,1	5,1	28,9	25,9	12,5	5,4
Hoorn	68 174	6,2	6,5	6,2	6,3	5,8	29,3	27,5	9,0	3,2
Huizen	41 927	5,8	6,1	6,5	7,1	4,8	25,2	30,5	10,5	3,5
Koggenland	21 214	6,3	7,4	6,9	6,6	5,1	26,5	29,1	9,4	2,7
Landsmeer	10 264	4,9	6,5	6,4	6,4	4,4	23,5	31,4	12,8	3,6
Langedijk	25 934	6,4	7,3	7,2	6,8	5,2	26,6	29,0	9,0	2,5
Laren	10 979	5,2	5,3	5,8	5,1	2,4	19,3	30,3	17,8	8,7
Medemblik	26 569	6,3	6,8	6,6	6,4	4,7	26,7	29,9	10,0	2,8
Muiden	6 657	6,5	6,9	6,7	5,8	3,3	23,8	31,5	12,1	3,4
Naarden	17 168	6,9	7,6	7,1	5,3	2,3	23,8	28,0	13,1	5,9
Niedorp	11 974	6,4	7,1	7,1	6,3	4,7	27,1	29,2	9,6	2,5
Oostzaan	9 248	6,1	7,0	6,5	5,7	4,0	27,5	27,9	11,7	3,6
Opmeer	11 212	6,8	7,1	7,2	6,6	4,5	26,7	27,8	10,4	2,8
Ouder-Amstel	13 038	6,6	6,5	5,9	5,8	4,0	25,0	30,0	11,4	4,7
Purmerend	77 955	5,8	6,2	6,4	6,2	5,3	29,6	26,7	10,4	3,3
Schagen	19 083	5,6	5,9	5,9	5,8	4,9	27,3	28,6	12,2	3,7
Schermer	5 139	6,1	7,1	7,2	6,7	4,8	25,5	30,2	10,4	2,1
Stede Broec	21 345	6,0	7,0	6,8	6,5	5,4	26,9	29,3	9,4	2,7
Texel	13 618	5,0	6,8	6,8	5,5	3,7	24,7	31,9	11,2	4,3
Uitgeest	12 061	6,3	7,5	7,0	6,4	4,7	28,5	26,9	10,2	2,5
Uithoorn	26 977	6,4	7,1	6,5	5,5	4,1	28,5	26,2	12,2	3,4
Velsen	67 635	5,5	6,6	6,6	6,3	4,7	27,0	26,7	12,0	4,7
Waterland	17 183	5,4	5,9	6,5	6,5	4,9	23,4	31,8	12,4	3,4
Weesp	17 556	5,6	5,6	4,9	5,8	5,4	28,9	28,4	11,5	4,0
Wervershoof	8 527	6,3	7,0	7,9	6,8	5,1	26,7	27,2	10,2	2,9
Wieringen	8 707	5,7	6,1	5,6	5,6	5,2	26,2	28,8	12,5	4,3
Wieringermeer	12 668	6,3	7,0	6,4	5,9	5,0	27,1	28,0	11,0	3,2
Wijdemeren	23 571	5,8	6,4	6,1	5,7	3,6	24,2	30,8	12,8	4,5
Wormerland	15 856	5,6	7,0	6,5	6,0	4,3	26,8	27,9	12,7	3,1
Zaanstad	141 402	6,0	6,3	5,9	5,8	5,2	29,8	26,6	10,7	3,8
Zandvoort	16 599	4,8	4,9	4,9	4,8	3,8	26,2	31,3	13,1	6,2
Zeevang	6 318	5,7	7,2	7,7	5,8	3,8	24,8	32,5	10,1	2,4
Zijpe	11 558	5,8	6,5	6,5	5,9	4,6	24,6	32,1	11,1	3,0
Groningen	573 614	5,3	5,6	5,5	6,3	7,9	27,9	26,7	10,8	4,1
Friesland	642 209	6,0	6,4	6,3	6,3	5,8	26,7	27,3	11,4	4,0
Drenthe	486 197	5,7	6,4	6,2	5,9	4,7	25,9	28,7	12,4	4,2
Noord-Nederland	1 702 020	5,7	6,1	6,0	6,2	6,2	26,9	27,5	11,5	4,1
Overijssel	1 116 374	6,4	6,5	6,3	6,3	6,1	28,1	25,8	10,9	3,5
Flevoland	374 424	7,4	7,6	7,3	7,1	6,2	30,6	24,7	6,8	2,1
Gelderland	1 979 059	6,0	6,4	6,3	6,3	5,7	27,6	27,2	11,0	3,6
Oost-Nederland	3 469 857	6,3	6,6	6,4	6,4	5,9	28,1	26,5	10,5	3,4
Utrecht	1 190 604	6,6	6,4	6,0	6,2	6,6	30,2	25,3	9,5	3,4
Noord-Holland	2 613 070	6,0	6,0	5,7	5,7	5,7	30,3	26,7	10,2	3,7
Zuid-Holland	3 455 097	6,0	6,0	6,0	6,2	6,2	29,2	26,2	10,4	3,9
Zeeland	380 497	5,5	6,1	6,2	5,8	5,0	25,7	28,3	12,5	4,9
West-Nederland	7 639 268	6,0	6,1	5,9	6,0	6,0	29,5	26,3	10,3	3,8
Noord-Brabant	2 419 042	5,7	6,1	6,1	6,1	5,7	28,2	27,6	11,3	3,3
Limburg	1 127 805	4,7	5,5	5,7	6,0	5,3	26,1	30,0	12,9	3,8
Zuid-Nederland	3 546 847	5,4	5,9	6,0	6,0	5,5	27,5	28,4	11,8	3,4
Nederland	16 357 992	5,9	6,1	6,0	6,1	5,9	28,5	26,9	10,8	3,7

1b. Bevolking naar herkomst, 1 januari 2007

	Totaal	Autochtonen	Totaal allochtonen	Westerse allochtonen	Niet-westerse allochtonen					
					Totaal	Marokko	Nederlandse Antillen en Aruba	Suriname	Turkije	Overige niet-westerse allochtonen
	aantal	%								
Aalsmeer	25 019	86,7	13,3	8,5	4,7	1,1	0,2	0,9	0,2	2,3
Alkmaar	94 174	78,4	21,6	9,7	11,9	1,8	1,2	1,5	2,9	4,5
Amstelveen	78 945	69,2	30,8	17,8	13,1	0,8	0,9	2,6	0,6	8,2
Amsterdam	742 884	51,4	48,6	14,1	34,5	8,9	1,5	9,3	5,2	9,6
Andijk	6 593	91,7	8,3	6,0	2,3	0,1	0,1	0,5	0,0	1,5
Anna Paulowna	14 009	92,2	7,8	5,0	2,7	0,0	0,5	0,4	0,1	1,7
Beemster	8 476	91,9	8,1	5,8	2,3	0,1	0,1	0,4	0,1	1,6
Bennebroek	5 156	86,6	13,4	10,3	3,1	0,3	0,7	0,2	0,1	1,8
Bergen	31 332	88,7	11,3	9,0	2,3	0,0	0,2	0,3	0,0	1,7
Beverwijk	36 835	80,2	19,8	9,7	10,1	0,8	0,3	0,7	4,6	3,7
Blaricum	9 112	83,5	16,5	11,9	4,6	0,4	0,4	0,8	0,2	2,8
Bloemendaal	17 028	82,2	17,8	14,2	3,6	0,1	0,4	0,4	0,2	2,5
Bussum	31 308	81,3	18,7	12,0	6,6	2,0	0,4	0,5	0,8	2,9
Castricum	34 863	90,8	9,2	6,5	2,7	0,1	0,3	0,4	0,2	1,7
Diemen	23 888	64,7	35,3	11,7	23,6	2,3	2,1	8,5	2,3	8,5
Drechterland	18 596	93,1	6,9	4,9	2,0	0,1	0,2	0,3	0,1	1,3
Edam-Volendam	28 494	93,3	6,7	3,5	3,2	1,1	0,0	0,3	0,1	1,7
Enkhuizen	17 826	87,1	12,9	6,4	6,4	0,7	0,3	0,6	2,1	2,7
Graft-De Rijp	6 591	93,3	6,7	4,8	1,9	0,1	0,3	0,4	0,1	1,0
Haarlem	146 960	76,5	23,5	10,5	13,0	2,9	0,6	1,3	4,2	4,0
Haarlemmerliede en Spaarnwoude	5 444	88,8	11,2	6,6	4,6	0,1	0,1	1,5	0,3	2,5
Haarlemmermeer	138 255	78,7	21,3	10,0	11,4	1,7	0,7	3,0	1,3	4,7
Harenkarspel	15 910	93,3	6,7	4,9	1,8	0,1	0,1	0,4	0,1	1,2
Heemskerk	38 006	82,6	17,4	9,5	7,9	0,5	0,3	0,8	2,5	3,8
Heemstede	25 575	83,2	16,8	12,1	4,7	0,4	0,5	0,7	0,4	2,7
Heerhugowaard	49 800	83,4	16,6	7,8	8,8	1,1	1,0	1,5	1,7	3,5
Heiloo	21 979	89,6	10,4	7,4	3,0	0,1	0,4	0,3	0,1	2,2
Den Helder	58 227	82,0	18,0	9,8	8,3	0,3	2,2	1,3	0,4	4,1
Hilversum	83 669	78,9	21,1	10,9	10,1	2,7	0,6	0,7	2,7	3,4
Hoorn	68 174	80,2	19,8	7,7	12,1	1,7	1,3	2,9	2,2	4,1
Huizen	41 927	81,8	18,2	9,8	8,4	3,0	0,5	0,6	1,5	2,8
Koggenland	21 214	94,1	5,9	4,0	1,8	0,1	0,2	0,3	0,1	1,2
Landsmeer	10 264	88,1	11,9	7,7	4,2	0,2	0,2	1,3	0,2	2,3
Langedijk	25 934	90,7	9,3	5,5	3,7	1,0	0,4	0,4	0,2	1,8
Laren	10 979	83,8	16,2	12,7	3,5	0,1	0,3	0,4	0,2	2,5
Medemblik	26 569	91,0	9,0	5,3	3,7	0,1	0,4	0,4	1,4	1,4
Muiden	6 657	84,6	15,4	10,5	4,8	0,8	0,4	0,8	0,4	2,4
Naarden	17 168	81,9	18,1	12,1	6,0	1,8	0,5	0,6	0,2	3,0
Niedorp	11 974	93,5	6,5	4,5	2,0	0,1	0,2	0,2	0,0	1,5
Oostzaan	9 248	89,9	10,1	5,9	4,2	0,3	0,2	0,9	0,8	1,9
Opmeer	11 212	94,6	5,4	3,6	1,8	0,2	0,2	0,3	0,1	1,1
Ouder-Amstel	13 038	80,7	19,3	10,9	8,4	0,6	0,6	2,9	0,4	3,8
Purmerend	77 955	77,3	22,7	8,7	14,0	1,4	1,0	4,7	1,2	5,6
Schagen	19 083	86,1	13,9	8,2	5,7	0,1	0,5	0,8	0,3	4,1
Schermer	5 139	93,9	6,1	4,6	1,5	0,0	0,2	0,3	0,1	1,0
Stede Broec	21 345	90,5	9,5	5,4	4,1	0,4	0,2	0,8	0,4	2,2
Texel	13 618	91,3	8,7	6,6	2,1	0,1	0,1	0,2	0,0	1,7
Uitgeest	12 061	90,1	9,9	6,4	3,6	0,1	0,3	0,5	0,4	2,3
Uithoorn	26 977	82,4	17,6	10,1	7,6	2,0	0,4	1,2	0,2	3,7
Velsen	67 635	85,3	14,7	8,3	6,5	0,8	0,3	0,5	1,9	3,0
Waterland	17 183	90,0	10,0	7,0	3,0	0,3	0,2	0,5	0,1	1,9
Weesp	17 556	77,2	22,8	10,1	12,7	5,0	0,6	1,4	2,0	3,6
Wervershoof	8 527	94,7	5,3	3,3	2,1	0,1	0,1	0,4	0,1	1,5
Wieringen	8 707	93,2	6,8	5,0	1,8	0,0	0,1	0,2	0,1	1,4
Wieringermeer	12 668	91,8	8,2	5,6	2,6	0,0	0,4	0,3	0,1	1,8
Wijdmeren	23 571	89,0	11,0	8,0	3,0	0,2	0,4	0,4	0,1	1,9
Wormerland	15 856	89,2	10,8	6,3	4,5	0,2	0,2	1,0	1,2	2,1
Zaanstad	141 402	75,5	24,5	8,5	15,9	1,4	0,6	3,0	7,3	3,6
Zandvoort	16 599	81,8	18,2	12,5	5,8	0,7	0,5	0,7	0,5	3,3
Zeevang	6 318	91,1	8,9	6,6	2,4	0,0	0,3	0,4	0,3	1,4
Zijpe	11 558	92,2	7,8	6,1	1,7	0,0	0,2	0,2	0,1	1,2
Groningen	573 614	87,7	12,3	6,8	5,4	0,3	0,8	1,1	0,8	2,6
Friesland	642 209	91,9	8,1	4,7	3,4	0,3	0,3	0,4	0,3	2,1
Drenthe	486 197	91,4	8,6	5,5	3,0	0,3	0,2	0,4	0,4	1,8
Noord-Nederland	1 702 020	90,3	9,7	5,7	4,0	0,3	0,4	0,6	0,5	2,2
Overijssel	1 116 374	86,1	13,9	6,9	6,9	0,4	0,4	0,5	3,1	2,6
Flevoland	374 424	74,4	25,6	8,1	17,5	2,5	1,7	6,4	1,5	5,4
Gelderland	1 979 059	86,3	13,7	7,5	6,2	1,0	0,4	0,6	1,9	2,4
Oost-Nederland	3 469 857	84,9	15,1	7,4	7,7	0,9	0,5	1,2	2,3	2,8
Utrecht	1 190 604	80,5	19,5	8,2	11,3	3,8	0,7	1,5	2,1	3,2
Noord-Holland	2 613 070	73,4	26,6	10,5	16,1	3,4	0,9	3,7	2,8	5,2
Zuid-Holland	3 455 097	73,6	26,4	9,2	17,2	2,9	1,5	4,1	3,5	5,1
Zeeland	380 497	85,0	15,0	10,4	4,6	0,6	0,5	0,7	0,8	2,1
West-Nederland	7 639 268	75,2	24,8	9,5	15,3	3,1	1,1	3,4	2,9	4,7
Noord-Brabant	2 419 042	84,8	15,2	7,8	7,4	1,5	0,6	0,8	2,0	2,5
Limburg	1 127 805	80,5	19,5	14,3	5,2	1,5	0,3	0,3	1,0	2,2
Zuid-Nederland	3 546 847	83,4	16,6	9,9	6,7	1,5	0,5	0,6	1,7	2,4
Nederland	16 357 992	80,6	19,4	8,8	10,6	2,0	0,8	2,0	2,3	3,5

3. Ontwikkeling van de bevolking, 2007

	Inwoners op 1 januari	Bevolkings- groei	Bevolkings- groei relatief	Geboorte relatief	Sterfte relatief	Binnenlands migratie- overschot relatief	Immigratie	Emigratie	Migratie- overschot relatief	Inwoners op 31 december
	<i>aantal</i>		<i>per 1 000 inwoners</i>				<i>aantal</i>		<i>per 1 000 inwoners</i>	<i>aantal</i>
Aalsmeer	25 019	1 367	54,6	12,3	6,6	47,4	197	201	-0,2	26 386
Alkmaar	94 174	-298	-3,2	11,4	7,7	-10,4	959	650	3,3	93 876
Amstelveen	78 945	35	0,4	9,5	9,4	-1,3	2 500	2 389	1,4	78 980
Amsterdam	742 884	4 209	5,7	14,1	7,5	-1,7	14 952	15 046	-0,1	747 093
Andijk	6 593	-12	-1,8	9,7	5,2	-6,5	35	34	0,2	6 581
Anna Paulowna	14 009	114	8,1	11,2	5,7	2,7	38	42	-0,3	14 123
Beemster	8 476	-2	-0,2	9,8	5,3	-5,0	26	20	0,7	8 474
Bennebroek	5 156	-62	-12,0	6,2	13,5	-1,4	12	29	-3,3	5 094
Bergen	31 332	-112	-3,6	6,8	11,0	2,7	173	240	-2,1	31 220
Beverwijk	36 835	512	13,9	11,3	9,1	10,3	201	156	1,2	37 347
Blaricum	9 112	-76	-8,3	5,8	7,1	-4,5	60	87	-3,0	9 036
Bloemendaal	17 028	-155	-9,1	6,8	12,0	-1,3	131	174	-2,5	16 873
Bussum	31 308	396	12,6	10,5	10,3	10,8	289	243	1,5	31 704
Castricum	34 863	-158	-4,5	7,3	8,1	-4,4	120	126	-0,2	34 705
Diemen	23 888	158	6,6	8,8	7,5	-4,4	339	177	6,8	24 046
Drechterland	18 596	222	11,9	9,8	6,2	11,1	50	100	-2,7	18 818
Edam-Volendam	28 494	-46	-1,6	12,0	6,1	-8,0	66	56	0,4	28 448
Enkhuizen	17 826	-22	-1,2	11,3	8,3	-5,3	90	80	0,6	17 804
Graaf-De Rijp	6 591	-52	-7,9	8,4	8,1	-7,3	8	15	-1,1	6 539
Haarlem	146 960	680	4,6	12,4	9,3	-0,1	1 211	999	1,4	147 640
Haarlemmerliede en Spaarwoude	5 444	-15	-2,8	7,4	5,9	-5,2	16	9	1,3	5 429
Haarlemmermeer	138 255	2 393	17,3	13,4	5,7	9,0	957	951	0,0	140 648
Harenkarspel	15 910	22	1,4	10,6	6,3	-4,9	61	39	1,4	15 932
Heemskerk	38 006	375	9,9	10,6	8,4	8,5	143	171	-0,7	38 381
Heemstede	25 575	51	2,0	8,5	12,1	4,1	210	168	1,6	25 626
Heerhugowaard	49 800	590	11,8	13,2	6,4	3,9	221	184	0,7	50 390
Heiloo	21 979	45	2,0	8,1	8,5	3,5	73	103	-1,4	22 024
Den Helder	58 227	-432	-7,4	10,2	10,2	-5,5	327	451	-2,1	57 795
Hilversum	83 669	146	1,7	11,2	10,3	-0,1	796	746	0,6	83 815
Hoon	68 174	522	7,7	11,1	8,2	3,8	331	278	0,8	68 696
Huizen	41 927	-47	-1,1	10,8	6,9	-4,4	213	223	-0,2	41 880
Koggenland	21 214	281	13,2	10,7	6,0	7,2	84	45	1,8	21 495
Landsmeer	10 264	-91	-8,9	8,0	6,4	-10,3	32	34	-0,2	10 173
Langedijk	25 934	113	4,4	10,5	4,4	-2,0	56	68	-0,5	26 047
Laren	10 979	-21	-1,9	7,6	17,8	6,3	171	148	2,1	10 958
Medemblik	26 569	113	4,3	10,2	6,6	0,6	95	68	1,0	26 682
Muiden	6 657	-49	-7,4	10,0	6,9	-10,1	27	31	-0,6	6 608
Naarden	17 168	-28	-1,6	12,2	11,1	-6,2	162	123	2,3	17 140
Niedorp	11 974	72	6,0	12,2	5,7	0,7	26	39	-1,1	12 046
Oostzaan	9 248	-43	-4,6	9,6	8,2	-6,7	14	11	0,3	9 205
Opmeer	11 212	32	2,9	10,4	7,2	-1,3	26	16	0,9	11 244
Ouder-Amstel	13 038	8	0,6	9,7	9,4	1,9	95	116	-1,6	13 046
Purmerend	77 955	479	6,1	9,5	8,0	5,6	278	345	-0,9	78 434
Schagen	19 083	-19	-1,0	10,8	9,3	-0,4	82	136	-2,8	19 064
Schermer	5 139	168	32,7	9,0	5,7	28,3	13	9	0,8	5 307
Stede Broec	21 345	27	1,3	11,2	8,4	-2,7	78	56	1,0	21 372
Texel	13 618	-71	-5,2	7,5	9,9	-1,9	52	63	-0,8	13 547
Uitgeest	12 061	144	11,9	12,2	6,6	6,3	38	39	-0,1	12 205
Uithoorn	26 977	524	19,4	10,6	6,8	14,7	202	184	0,7	27 501
Velsen	67 635	-79	-1,2	9,0	9,2	-1,8	311	271	0,6	67 556
Waterland	17 183	-157	-9,1	7,9	5,1	-12,9	69	55	0,8	17 026
Weesp	17 556	19	1,1	10,2	10,4	-1,8	128	79	2,8	17 575
Wervershoof	8 527	73	8,6	12,6	5,8	-3,5	58	22	4,2	8 600
Wieringen	8 707	-71	-8,2	9,3	8,0	-8,2	26	42	-1,8	8 636
Wieringermeer	12 668	-54	-4,3	11,1	7,2	-8,1	65	63	0,2	12 614
Wijdereen	23 571	-139	-5,9	9,2	10,4	-4,0	99	130	-1,3	23 432
Wormerland	15 856	45	2,8	9,3	6,2	0,4	50	68	-1,1	15 901
Zaanstad	141 402	1 461	10,3	11,4	8,5	8,2	736	892	-1,1	142 863
Zandvoort	16 599	66	4,0	9,3	10,8	4,6	152	150	0,1	16 665
Zeevang	6 318	-12	-1,9	9,0	6,0	-3,2	9	19	-1,6	6 306
Zijpe	11 558	-46	-4,0	10,3	6,2	-8,8	57	59	-0,2	11 512
Groningen	573 614	-155	-0,3	9,9	8,8	-0,9	3 530	4 022	-0,9	573 459
Friesland	642 209	980	1,5	11,0	8,5	-1,9	2 742	2 204	0,8	643 189
Drenthe	486 197	1 938	4,0	10,0	9,0	2,8	1 787	1 749	0,1	488 135
Noord-Nederland	1 702 020	2 763	1,6	10,3	8,7	-0,2	8 059	7 975	0,0	1 704 783
Overijssel	1 116 374	3 620	3,2	12,0	8,0	-0,2	5 145	5 967	-0,7	1 119 994
Flevoland	374 424	4 264	11,4	13,9	5,2	2,6	2 788	2 803	0,0	378 688
Gelderland	1 979 059	4 810	2,4	10,7	8,1	0,2	8 911	9 943	-0,5	1 983 869
Oost-Nederland	3 469 857	12 694	3,7	11,4	7,8	0,3	16 844	18 713	-0,5	3 482 551
Utrecht	1 190 604	10 746	9,0	12,9	6,9	2,7	7 855	7 929	-0,1	1 201 350
Noord-Holland	2 613 070	13 093	5,0	11,6	8,0	0,8	28 096	27 568	0,2	2 626 163
Zuid-Holland	3 455 097	6 338	1,8	11,4	8,4	-1,2	31 920	33 362	-0,4	3 461 435
Zeeland	380 497	88	0,2	9,9	9,3	-0,2	2 233	2 361	-0,3	380 585
West-Nederland	7 639 268	30 265	4,0	11,7	8,1	0,1	70 104	71 220	-0,1	7 669 533
Noord-Brabant	2 419 042	5 785	2,4	10,5	7,9	-0,2	14 848	15 645	-0,3	2 424 827
Limburg	1 127 805	-4 100	-3,6	8,4	9,1	-1,2	6 964	9 023	-1,8	1 123 705
Zuid-Nederland	3 546 847	1 685	0,5	9,8	8,3	-0,5	21 812	24 668	-0,8	3 548 532
Nederland	16 357 992	47 407	2,9	11,1	8,1		116 819	122 576	-0,4	16 405 399

4. Bevolkingsprognose, 2025

	Bevolking							Particuliere huishoudens		
	Totaal	0 tot 20 jaar	20 tot 65 jaar	65 jaar of ouder	Autochtonen	Westerse allochtonen	Niet-westerse allochtonen	Totaal	Eenpersoons	Meerpersoons
	<i>aantal</i>	<i>%</i>						<i>x 1 000</i>	<i>%</i>	
Aalsmeer	30 699	22,8	55,6	21,6	75,3	13,0	11,7	13,1	32,2	67,8
Alkmaar	98 633	20,2	58,5	21,3	77,7	10,0	12,3	48,8	47,7	52,3
Amstelveen	88 364	18,7	60,7	20,6	61,5	23,3	15,2	43,0	40,6	59,4
Amsterdam	836 719	21,3	62,0	16,6	53,2	18,4	28,4	463,2	56,4	43,6
Andijk	6 879	18,9	55,7	25,4	89,2	5,0	5,8	3,1	30,7	69,3
Anna Paulowna	13 833	18,4	57,9	23,7	88,2	6,0	5,8	6,2	33,4	66,6
Beemster	8 964	20,2	57,4	22,4	86,1	6,9	7,0	4,0	32,5	67,5
Bennebroek	4 989	18,6	54,8	26,6	83,6	9,9	6,5	2,3	30,5	69,5
Bergen	29 299	17,3	54,0	28,7	84,5	8,3	7,2	14,2	36,4	63,6
Beverwijk	42 156	21,5	58,3	20,3	76,0	9,7	14,3	19,5	40,6	59,4
Blaricum	10 126	21,1	52,8	26,1	81,7	9,9	8,4	4,5	32,7	67,3
Bloemendaal	15 049	18,0	56,0	26,0	78,9	12,3	8,8	7,1	40,2	59,8
Bussum	31 777	19,7	57,1	23,2	78,6	12,5	8,9	15,3	42,3	57,7
Castricum	33 452	18,7	56,0	25,4	85,0	7,5	7,5	15,6	36,4	63,6
Diemen	25 089	19,6	60,0	20,4	62,2	13,9	24,0	12,3	41,5	58,5
Drechterland	19 822	19,6	55,4	25,0	88,6	5,9	5,5	8,7	29,7	70,3
Edam-Volendam	27 616	21,5	56,5	22,0	88,0	5,2	6,8	12,3	36,2	63,8
Enkhuizen	19 695	20,9	56,5	22,6	86,0	6,4	7,6	9,2	40,5	59,5
Graft-De Rijp	6 622	19,7	56,8	23,5	87,1	5,7	7,2	3,0	35,4	64,6
Haarlem	149 256	20,7	59,3	20,0	72,1	13,2	14,6	77,0	51,3	48,7
Haarlemmerliede en Spaarnwoude	4 890	17,8	57,8	24,5	82,5	9,2	8,3	2,3	39,3	60,7
Haarlemmermeer	162 868	23,6	56,8	19,6	72,0	12,2	15,8	72,0	34,7	65,3
Harenkarspel	16 464	20,3	56,7	23,1	88,6	6,0	5,5	7,3	36,3	63,7
Heemskerk	39 315	21,0	56,5	22,5	79,8	8,7	11,4	17,6	32,8	67,2
Heemstede	24 944	19,3	55,3	25,4	79,9	11,8	8,3	11,5	34,7	65,3
Heerhugowaard	57 969	23,0	57,8	19,2	79,8	8,1	12,0	25,7	38,9	61,1
Heiloo	23 283	18,6	56,5	24,9	85,7	7,6	6,7	10,7	35,4	64,6
Den Helder	52 839	20,6	56,6	22,8	79,2	10,3	10,5	26,2	45,9	54,1
Hilversum	88 945	21,1	57,9	21,0	75,1	12,1	12,8	43,2	44,5	55,5
Hoorn	71 871	22,6	56,2	21,2	77,3	8,2	14,4	33,6	42,6	57,4
Huizen	41 812	20,4	55,6	24,0	78,9	10,5	10,5	19,6	38,9	61,1
Koggenland	22 360	20,9	57,1	22,0	89,3	4,6	6,0	9,7	31,2	68,8
Landsmeer	10 788	18,1	58,2	23,7	80,5	11,6	7,9	5,1	32,5	67,5
Langedijk	28 120	21,0	56,3	22,7	87,0	6,4	6,6	12,5	33,8	66,2
Laren	10 197	18,0	56,2	25,8	82,4	10,8	6,9	4,9	31,8	68,2
Medemblik	27 572	19,3	56,8	24,0	87,0	6,7	6,3	12,5	32,0	68,0
Muiden	6 496	18,7	57,2	24,1	78,5	11,4	10,1	3,0	34,0	66,0
Naarden	17 944	20,7	54,9	24,4	78,8	12,4	8,9	7,7	31,3	68,7
Niedorp	14 056	21,9	56,5	21,6	87,1	5,7	7,1	6,0	31,8	68,2
Oostzaan	8 946	19,0	58,1	22,9	82,8	8,1	9,1	4,1	34,9	65,1
Opmeer	11 834	20,6	57,0	22,4	89,9	4,8	5,3	5,1	29,8	70,2
Ouder-Amstel	13 488	20,2	57,1	22,6	73,3	14,6	12,1	6,3	40,5	59,5
Purmerend	82 114	21,5	57,8	20,8	74,7	9,5	15,8	38,2	38,5	61,5
Schagen	20 481	20,3	56,9	22,8	82,8	9,4	7,8	9,4	36,7	63,3
Schermer	5 535	18,6	57,3	24,1	89,2	6,0	4,8	2,4	28,7	71,3
Stede Broec	20 794	21,1	55,6	23,3	87,8	5,3	6,9	9,2	35,6	64,4
Texel	13 484	20,0	53,1	26,9	87,5	6,9	5,6	6,2	43,2	56,8
Uitgeest	12 391	19,6	58,2	22,2	85,8	7,3	6,9	5,7	35,8	64,2
Uithoorn	29 783	20,7	58,2	21,1	75,6	11,6	12,8	13,3	35,0	65,0
Velsen	65 699	20,5	57,3	22,2	80,2	9,4	10,5	30,7	39,6	60,4
Waterland	17 463	20,2	55,0	24,8	82,6	8,8	8,5	7,6	30,7	69,3
Weesp	18 559	20,2	59,7	20,2	70,9	13,7	15,4	9,2	45,7	54,3
Wervershoof	8 204	20,5	57,0	22,5	90,1	4,7	5,2	3,7	36,5	63,5
Wieringen	8 966	20,4	56,1	23,5	88,8	6,1	5,0	4,0	35,6	64,4
Wieringermeer	14 558	21,6	56,0	22,5	87,8	6,0	6,2	6,5	32,8	67,2
Wijdemerend	22 625	20,0	54,2	25,8	82,6	9,0	8,4	10,4	34,4	65,6
Wormerland	14 810	18,2	55,6	26,2	82,9	6,7	10,5	6,7	34,6	65,4
Zaanstad	158 528	22,1	57,7	20,2	69,6	10,9	19,4	73,6	40,5	59,5
Zandvoort	17 605	17,8	57,5	24,7	77,3	12,9	9,8	8,8	47,3	52,7
Zeevang	5 764	18,1	56,5	25,4	85,0	7,9	7,1	2,7	38,0	62,0
Zijpe	11 949	18,7	55,9	25,4	89,2	5,7	5,1	5,5	30,9	69,1
Groningen	587 706	20,9	58,2	20,9	85,1	6,9	8,0	291,2	45,8	54,2
Friesland	644 584	21,5	56,1	22,4	88,4	5,2	6,4	292,3	37,4	62,6
Drenthe	495 731	21,0	54,3	24,8	87,3	5,8	6,9	228,0	34,0	66,0
Noord-Nederland	1 728 021	21,2	56,3	22,6	87,0	5,9	7,1	811,5	39,4	60,6
Overijssel	1 134 569	22,6	56,4	21,1	83,3	7,1	9,6	516,2	39,5	60,5
Flevoland	450 436	25,8	55,7	18,4	69,1	9,8	21,1	195,4	36,1	63,9
Gelderland	1 985 754	20,7	57,1	22,2	83,3	7,6	9,1	930,2	38,2	61,8
Oost-Nederland	3 570 759	21,9	56,7	21,4	81,5	7,7	10,8	1 641,8	38,4	61,6
Utrecht	1 316 171	22,1	58,5	19,5	77,6	9,2	13,2	628,0	42,0	58,0
Noord-Holland	2 805 352	21,0	58,7	20,3	70,2	12,9	17,0	1 382,7	45,2	54,8
Zuid-Holland	3 563 931	21,6	57,5	20,8	70,9	11,6	17,5	1 701,6	42,2	57,8
Zeeland	393 903	21,5	54,0	24,5	79,7	11,7	8,6	180,2	37,1	62,9
West-Nederland	8 079 357	21,5	57,9	20,6	72,2	11,6	16,2	3 892,4	43,0	57,0
Noord-Brabant	2 443 103	20,9	57,1	22,0	80,9	8,7	10,4	1 140,1	39,4	60,6
Limburg	1 061 207	19,4	56,0	24,6	79,1	12,4	8,5	505,8	40,0	60,0
Zuid-Nederland	3 504 310	20,5	56,7	22,8	80,3	9,8	9,9	1 645,9	39,6	60,4
Nederland	16 882 447	21,3	57,3	21,4	77,4	9,8	12,8	7 991,6	41,0	59,0

Bron: CBS/PBL

6 en 7. Woningvoorraad, woningwaarde en nieuwbouw, 2007

	Voorraad woningen	Recreatie woningen	Saldo vermeer- dering woningen, relatief*	Woning- dichtheid	Gemiddelde woning- waarde**	Gereedgekomen woningen				
						Totaal	Koop	Huur	Een- gezins	Meer- gezins
	aantal		per 1 000 woningen	woningen per km ²	1 000 euro	aantal	%			
Aalsmeer	9 833	12	58,2	478	283	650	87,2	12,8	89,4	10,6
Alkmaar	42 509	—	3,3	1 445	184	231	90,9	9,1	55,0	45,0
Amstelveen	36 653	—	-1,8	883	266	115	88,7	11,3	4,3	95,7
Amsterdam	383 078	—	8,5	2 304	204	6 190	39,6	60,4	26,2	73,8
Andijk	2 569	508	2,7	121	224	8	100,0	—	100,0	—
Anna Paulowna	5 611	2	8,6	75	207	51	100,0	—	100,0	—
Beemster	3 381	—	0,9	48	305	8	100,0	—	100,0	—
Bennebroek	2 204	—	20,4	1 260	384	13	30,8	69,2	30,8	69,2
Bergen	13 941	2 797	5,6	144	352	66	45,5	54,5	100,0	—
Beverwijk	16 594	57	11,9	893	191	237	70,0	30,0	84,8	15,2
Blaricum	3 969	1	1,0	357	539	4	100,0	—	100,0	—
Bloemendaal	6 906	—	0,4	182	626	6	100,0	—	100,0	—
Bussum	14 519	—	6,3	1 801	328	81	64,2	35,8	63,0	37,0
Castricum	14 323	160	7,7	290	281	154	79,2	20,8	14,3	85,7
Diemen	10 129	—	-0,2	843	229	—	—	—	—	—
Drechterland	7 161	124	36,0	121	237	284	70,1	29,9	65,5	34,5
Edam-Volendam	11 262	—	1,6	691	243	27	100,0	—	40,7	59,3
Enkhuizen	7 904	—	7,5	637	186	55	100,0	—	98,2	1,8
Graft-De Rijp	2 541	—	15,0	126	273	40	100,0	—	57,5	42,5
Haarlem	67 485	—	10,9	2 302	220	880	63,3	36,7	39,3	60,7
Haarlemmerliede en Spaarwoude	2 121	4	—	110	279	—	—	—	—	—
Haarlemmermeer	55 344	—	20,0	309	256	1 130	58,1	41,9	42,5	57,5
Harenkarspel	6 001	1 034	2,5	111	255	13	100,0	—	100,0	—
Heemskerk	15 693	—	25,7	572	224	446	86,5	13,5	83,2	16,8
Heemstede	11 091	—	8,1	1 205	375	157	27,4	72,6	36,9	63,1
Heerhugowaard	19 803	—	12,4	506	198	270	97,0	3,0	64,4	35,6
Heiloo	9 160	267	14,6	488	297	103	100,0	—	18,4	81,6
Den Helder	26 578	1 470	1,8	587	154	—	—	—	—	—
Hilversum	38 429	—	6,7	843	259	266	58,6	41,4	57,5	42,5
Hoorn	29 525	—	12,3	1 453	194	357	87,1	12,9	68,6	31,4
Huizen	17 650	—	9,9	1 119	284	116	39,7	60,3	39,7	60,3
Koggenland	8 071	4	17,3	100	249	150	86,0	14,0	86,0	14,0
Landsmeer	4 252	16	3,1	188	298	32	100,0	—	81,3	18,8
Langedijk	9 976	—	1,5	415	260	33	75,8	24,2	15,2	84,8
Laren	4 900	—	—	401	552	—	—	—	—	—
Medemblik	10 505	202	11,6	136	234	149	71,8	28,2	75,8	24,2
Muiden	2 741	—	-1,5	190	329	—	—	—	—	—
Naarden	7 396	—	4,2	346	381	29	17,2	82,8	17,2	82,8
Niedorp	4 619	515	6,3	75	243	28	100,0	—	100,0	—
Oostzaan	3 749	—	0,3	326	279	6	100,0	—	100,0	—
Opmeer	4 272	151	18,7	103	240	80	80,0	20,0	100,0	—
Ouder-Amstel	5 631	—	9,4	233	308	54	51,9	48,1	44,4	55,6
Purmerend	32 700	76	17,7	1 385	190	796	67,8	32,2	72,2	27,8
Schagen	8 143	30	14,2	432	204	116	78,4	21,6	86,2	13,8
Schermer	2 000	—	22,0	33	265	44	95,5	4,5	100,0	—
Stede Broec	8 341	—	10,3	564	204	120	80,0	20,0	66,7	33,3
Texel	5 905	3 648	8,5	36	250	58	29,3	70,7	32,8	67,2
Uitgeest	4 830	118	14,5	252	249	166	100,0	—	86,7	13,3
Uithoorn	11 455	51	18,8	626	242	218	76,6	23,4	42,2	57,8
Velsen	29 268	—	1,7	655	230	90	75,6	24,4	24,4	75,6
Waterland	7 069	2	0,6	136	284	10	100,0	—	100,0	—
Weesp	8 229	3	-4,5	401	219	2	100,0	—	100,0	—
Wervershoof	3 160	298	10,4	135	226	38	100,0	—	100,0	—
Wieringen	3 807	83	11,0	142	191	42	100,0	—	73,8	26,2
Wieringermeer	5 132	11	24,0	26	194	127	68,5	31,5	82,7	17,3
Wijdmeren	9 655	233	2,8	201	351	27	100,0	—	100,0	—
Wormerland	6 360	70	3,6	164	242	19	100,0	—	94,7	5,3
Zaanstad	61 071	—	5,6	823	189	502	70,9	29,1	71,1	28,9
Zandvoort	8 207	461	2,2	256	284	14	100,0	—	14,3	85,7
Zeevang	2 467	16	-2,0	65	287	9	100,0	—	100,0	—
Zijpe	4 623	2 415	5,6	49	232	30	100,0	—	100,0	—
Groningen	248 371	1 914	4,9	106	158	2 147	78,0	22,0	77,1	22,9
Friesland	275 221	8 029	8,2	82	178	2 772	75,2	24,8	71,2	28,8
Drenthe	202 599	8 623	11,5	77	192	2 793	74,2	25,8	79,9	20,1
Noord-Nederland	726 191	18 566	8,0	87	175	7 712	75,6	24,4	76,0	24,0
Overijssel	450 035	7 641	13,1	135	202	6 867	71,3	28,7	77,6	22,4
Flevoland	143 619	2 030	15,4	101	191	2 260	63,2	36,8	57,6	42,4
Gelderland	789 382	14 652	9,6	159	237	8 650	76,5	23,5	67,9	32,1
Oost-Nederland	1 383 036	24 323	11,3	142	221	17 777	72,8	27,2	70,3	29,7
Utrecht	487 337	3 509	12,5	352	250	6 264	86,4	13,6	73,1	26,9
Noord-Holland	1 182 501	14 839	9,1	443	231	14 947	59,4	40,6	47,2	52,8
Zuid-Holland	1 530 254	11 816	6,3	544	203	16 090	72,7	27,3	54,8	45,2
Zeeland	170 863	11 366	7,9	96	180	1 489	82,9	17,1	64,3	35,7
West-Nederland	3 370 955	41 530	8,2	389	219	38 790	70,2	29,8	55,2	44,8
Noord-Brabant	993 954	6 931	10,6	202	245	11 307	73,8	26,2	61,0	39,0
Limburg	492 910	7 272	6,3	229	194	4 607	67,1	32,9	60,3	39,7
Zuid-Nederland	1 486 864	14 203	9,2	210	228	15 914	71,9	28,1	60,8	39,2
Nederland	6 967 046	98 622	9,0	206	217	80 193	71,6	28,4	61,7	38,3

10a. Sociale zekerheid, 2007

	ABW/WWB			WW		IOAW en IOAZ
	totaal	relatief	15 tot 65 jaar	totaal	relatief	
	<i>aantal</i>	<i>per 1 000 huishoudens</i>	<i>aantal</i>		<i>per 1 000 inwoners van 15 tot 65 jaar</i>	
Aalsmeer	120	12	110	210	12	10
Alkmaar	1 690	39	1 490	930	14	30
Amstelveen	830	22	730	790	15	10
Amsterdam	35 690	87	30 840	10 080	18	330
Andijk	30	11	30	60	13	0
Anna Paulowna	110	20	100	100	10	0
Beemster	40	12	30	50	9	0
Bennebroek	20	9	20	30	10	0
Bergen	230	17	220	270	14	10
Beverwijk	570	34	530	340	14	10
Blaricum	50	13	50	100	17	0
Bloemendaal	100	14	90	140	14	0
Bussum	330	23	300	320	17	10
Castricum	150	10	140	230	10	10
Diemen	420	37	340	250	15	10
Drechterland	80	11	80	160	13	10
Edam-Volendam	140	13	130	110	6	10
Enkhuizen	200	26	190	190	16	10
Graft-De Rijp	20	8	20	60	14	0
Haarlem	2 690	37	2 430	1 470	15	50
Haarlemmerliede en Spaarnwoude	30	14	30	50	14	-
Haarlemmermeer	1 180	21	1 030	1 190	12	30
Harenkarspel	80	13	80	110	10	0
Heemskerk	540	33	500	280	11	10
Heemstede	190	17	180	220	14	10
Heerhugowaard	520	26	460	460	13	10
Heiloo	130	14	120	150	11	0
Den Helder	1 500	57	1 420	460	12	20
Hilversum	1 350	34	1 200	950	17	30
Hoorn	1 130	38	990	710	15	20
Huizen	500	28	420	480	17	20
Koggenland	80	10	80	120	8	10
Landsmeer	50	12	50	90	13	-
Langedijk	180	18	170	190	11	10
Laren	40	8	40	120	19	0
Medemblik	150	14	140	230	13	0
Muiden	50	18	50	80	19	0
Naarden	110	15	100	190	19	0
Niedorp	60	13	60	90	11	0
Oostzaan	40	11	30	70	12	0
Opmeer	40	9	40	60	8	0
Ouder-Amstel	90	16	80	140	17	0
Purmerend	1 040	31	890	770	14	40
Schagen	240	29	230	150	12	10
Schermer	20	10	20	40	11	0
Stede Broec	170	20	170	200	14	20
Texel	100	17	100	150	17	0
Uitgeest	60	13	50	90	11	10
Uithoorn	180	16	150	230	13	10
Velsen	830	28	770	500	11	20
Waterland	90	13	80	150	13	10
Weesp	260	32	220	230	19	10
Wervershoof	40	12	40	50	9	10
Wieringen	70	19	70	70	12	0
Wieringermeer	100	19	100	110	13	0
Wijdmeren	110	11	100	200	13	10
Wormerland	120	18	110	140	14	10
Zaanstad	2 430	39	2 170	1 520	16	40
Zandvoort	280	35	260	200	18	10
Zeevang	20	8	20	50	12	0
Zijpe	70	15	70	80	10	10
Groningen	14 830	55	14 280	8 420	21	340
Friesland	10 680	39	10 280	8 710	21	430
Drenthe	6 920	34	6 660	6 870	22	320
Noord-Nederland	32 430	43	31 220	24 000	21	1 090
Overijssel	17 400	37	15 750	13 320	18	520
Flevoland	6 630	44	5 920	4 650	18	90
Gelderland	28 050	34	25 660	21 500	16	800
Oost-Nederland	52 080	36	47 320	39 470	17	1 410
Utrecht	17 060	32	14 890	11 790	14	300
Noord-Holland	57 750	47	50 710	27 230	15	880
Zuid-Holland	86 560	56	76 040	33 940	14	1 410
Zeeland	4 910	30	4 500	3 950	16	240
West-Nederland	166 270	48	146 140	76 910	15	2 830
Noord-Brabant	32 450	32	29 260	29 550	18	1 150
Limburg	21 470	43	20 050	19 060	25	800
Zuid-Nederland	53 920	35	49 310	48 610	20	1 950
Nederland	304 710	42	273 980	191 970	17	7 280

10b. Uitkeringen arbeidsongeschiktheid, 2007

	AO-uitkeringen									
	totaal		relatief		WAO-uitkeringen		Wajong-uitkeringen		WAZ-uitkeringen	
	aantal	per 1 000 inwoners van 15 tot 65 jaar	aantal	per 1 000 inwoners van 15 tot 65 jaar	aantal	per 1 000 inwoners van 15 tot 65 jaar	aantal	per 1 000 inwoners van 15 tot 65 jaar	aantal	per 1 000 inwoners van 15 tot 65 jaar
Aalsmeer	990	57	720	41	190	11	80	5		
Alkmaar	5 970	91	4 630	71	1 130	17	210	3		
Amstelveen	3 200	63	2 530	49	510	10	160	3		
Amsterdam	38 810	71	31 940	59	5 660	10	1 210	2		
Andijk	410	91	310	69	50	11	50	11		
Anna Paulowna	610	64	440	46	90	9	70	7		
Beemster	470	85	300	54	130	23	40	7		
Bennebroek	300	102	210	71	70	24	10	3		
Bergen	1 750	90	1 210	62	360	18	180	9		
Beverwijk	2 150	87	1 710	69	350	14	90	4		
Blaricum	380	65	310	53	40	7	30	5		
Bloemendaal	530	54	440	45	60	6	30	3		
Bussum	1 170	60	900	47	200	10	70	4		
Castricum	1 600	73	1 200	54	290	13	110	5		
Diemen	1 130	68	920	55	160	10	50	3		
Drechterland	980	77	690	54	160	13	120	9		
Edam-Volendam	1 490	78	1 140	59	150	8	200	10		
Enkhuizen	1 200	99	900	74	220	18	80	7		
Graft-De Rijp	280	66	230	54	20	5	30	7		
Haarlem	8 530	85	7 010	70	1 260	12	270	3		
Haarlemmerliede en Spaarnwoude	200	55	170	47	20	6	20	6		
Haarlemmermeer	6 120	63	4 830	50	1 000	10	300	3		
Haarlemmermeer	840	79	570	54	190	18	80	8		
Heemskerk	1 970	78	1 490	59	390	16	80	3		
Heemstede	1 430	94	910	60	450	29	70	5		
Heerhugowaard	2 980	86	2 090	60	780	22	110	3		
Heiloo	1 070	80	790	59	210	16	70	5		
Den Helder	3 680	93	2 450	62	1 060	27	170	4		
Hilversum	4 020	74	3 150	58	700	13	170	3		
Hoorn	4 460	94	3 450	73	820	17	190	4		
Huizen	2 010	71	1 490	53	450	16	70	2		
Koggenland	870	60	670	47	130	9	70	5		
Landsmeer	440	66	370	55	40	6	40	6		
Langedijk	1 160	66	930	53	150	9	70	4		
Laren	380	61	300	48	50	8	30	5		
Medemblik	1 720	96	1 180	66	400	22	150	8		
Muiden	270	64	220	52	20	5	30	7		
Naarden	550	54	420	41	100	10	30	3		
Niedorp	580	71	460	57	70	9	60	7		
Oostzaan	420	70	340	57	60	10	20	3		
Opmeer	500	68	410	55	50	7	50	7		
Ouder-Amstel	460	54	400	47	30	4	30	4		
Purmerend	4 940	93	3 830	72	950	18	170	3		
Schagen	1 100	88	790	63	250	20	50	4		
Schermer	250	70	200	56	30	8	30	8		
Stede Broec	1 330	92	1 050	72	200	14	80	6		
Texel	860	96	580	65	130	15	150	17		
Uitgeest	480	59	390	48	50	6	40	5		
Uithoorn	1 140	64	890	50	190	11	60	3		
Velsen	3 500	80	2 840	65	490	11	170	4		
Waterland	730	65	590	52	70	6	70	6		
Weesp	870	73	690	58	140	12	40	3		
Wervershoof	410	73	280	50	60	11	70	12		
Wieringen	480	85	380	67	40	7	70	12		
Wieringermeer	680	82	510	62	90	11	80	10		
Wijdmeren	930	62	730	49	120	8	70	5		
Wormerland	720	70	600	58	70	7	50	5		
Zaanstad	8 850	92	7 380	77	1 180	12	290	3		
Zandvoort	1 080	99	870	80	130	12	80	7		
Zeevang	320	76	250	59	40	9	30	7		
Zijpe	600	78	490	64	50	7	60	8		
Groningen	30 420	77	20 660	52	8 180	21	1 580	4		
Friesland	29 560	70	19 380	46	7 960	19	2 210	5		
Drenthe	26 670	84	18 780	59	6 190	20	1 710	5		
Noord-Nederland	86 650	76	58 820	52	22 330	20	5 500	5		
Overijssel	57 160	77	39 850	54	14 090	19	3 210	4		
Flevoland	17 940	69	13 950	54	3 110	12	880	3		
Gelderland	93 400	71	65 480	50	22 800	17	5 120	4		
Oost-Nederland	168 500	73	119 290	51	40 000	17	9 220	4		
Utrecht	53 350	65	39 950	49	11 240	14	2 160	3		
Noord-Holland	137 350	77	108 150	60	22 550	13	6 650	4		
Zuid-Holland	134 860	57	101 810	43	27 750	12	5 310	2		
Zeeland	16 070	65	11 510	47	3 500	14	1 050	4		
West-Nederland	341 620	66	261 420	50	65 040	12	15 160	3		
Noord-Brabant	115 870	71	86 330	53	22 300	14	7 250	4		
Limburg	69 750	92	51 410	68	13 940	18	4 410	6		
Zuid-Nederland	185 620	78	137 740	58	36 230	15	11 650	5		
Nederland	784 560	71	579 230	52	163 760	15	41 570	4		

12. Motorvoertuigen, 2007*

	Personen- auto's	Personen- auto's relatief	Personen- auto's particulieren	Personen- auto's particulieren relatief	Bedrijfs- motorvoertuigen	Motor- tweewielers	Motor- tweewielers relatief
	<i>aantal</i>	<i>per 1 000 inwoners</i>	<i>aantal</i>	<i>per 1 000 inwoners</i>	<i>aantal</i>		<i>per 1 000 inwoners</i>
Aalsmeer	12 491	499	10 916	436	1 944	1 012	40
Alkmaar	38 169	405	33 277	353	5 129	3 086	33
Amstelveen	32 503	412	30 495	386	2 278	1 809	23
Amsterdam	215 613	290	186 872	252	25 635	14 377	19
Andijk	3 075	466	2 921	443	699	386	59
Anna Paulowna	6 115	437	5 917	422	1 181	780	56
Beemster	3 896	460	3 691	435	1 169	486	57
Bennebroek	2 419	469	2 318	450	130	166	32
Bergen	14 290	456	13 718	438	1 895	1 371	44
Beverwijk	15 300	415	14 228	386	2 697	1 355	37
Blaricum	4 902	538	4 684	514	410	284	31
Bloemendaal	8 570	503	8 083	475	482	458	27
Bussum	13 941	445	12 920	413	1 121	913	29
Castricum	14 457	415	13 791	396	1 836	1 523	44
Diemen	9 130	382	8 502	356	1 219	637	27
Drechterland	7 993	430	7 657	412	1 787	939	50
Edam-Volendam	9 539	335	8 619	302	2 519	555	19
Enkhuizen	6 515	365	6 201	348	1 076	662	37
Graft-De Rijp	2 973	451	2 870	435	476	392	59
Haarlem	57 031	388	52 310	356	7 324	4 473	30
Haarlemmerliede en Spaarnwoude	2 457	451	2 366	435	533	302	55
Haarlemmermeer	91 895	665	58 881	426	16 024	5 723	41
Harenkarspel	7 088	446	6 703	421	1 707	984	62
Heemskerk	15 491	408	14 960	394	1 702	1 370	36
Heemstede	11 916	466	11 203	438	838	614	24
Heerhugowaard	21 263	427	19 944	400	2 843	2 140	43
Heiloo	9 449	430	8 970	408	1 023	771	35
Den Helder	22 294	383	21 523	370	2 539	2 229	38
Hilversum	39 927	477	33 037	395	5 274	2 571	31
Hoorn	26 386	387	24 682	362	3 608	2 457	36
Huizen	19 474	464	17 973	429	1 935	1 358	32
Koggenland	9 613	453	9 041	426	2 516	1 335	63
Landsmeer	4 555	444	4 363	425	623	452	44
Langedijk	11 328	437	10 789	416	1 972	1 328	51
Laren	5 816	530	5 330	485	502	323	29
Medemblik	11 761	443	11 102	418	2 596	1 394	52
Muiden	3 131	470	2 996	450	328	264	40
Naarden	8 337	486	7 406	431	724	411	24
Niedorp	5 644	471	5 409	452	1 634	908	76
Oostzaan	3 983	431	3 840	415	586	455	49
Opmeer	5 025	448	4 722	421	1 058	699	62
Ouder-Amstel	5 624	431	5 214	400	943	416	32
Purmerend	35 942	461	28 776	369	5 010	2 722	35
Schagen	8 039	421	7 531	395	1 203	705	37
Schermer	2 439	475	2 362	460	640	320	62
Stede Broec	8 199	384	7 920	371	1 015	897	42
Texel	5 842	429	5 549	407	1 707	676	50
Uitgeest	5 016	416	4 706	390	818	546	45
Uithoorn	12 792	474	11 415	423	1 888	1 141	42
Velsen	28 354	419	27 008	399	3 475	2 870	42
Waterland	7 020	409	6 730	392	1 044	723	42
Weesp	7 160	408	6 459	368	940	513	29
Wervershoof	3 492	410	3 268	383	1 225	400	47
Wieringen	3 722	427	3 592	413	797	431	50
Wieringermeer	5 789	457	5 477	432	1 378	713	56
Wijdereen	12 058	512	11 416	484	1 978	947	40
Wormerland	6 566	414	6 300	397	1 033	844	53
Zaanstad	54 615	386	51 566	365	7 718	5 768	41
Zandvoort	7 288	439	7 004	422	712	602	36
Zeevang	2 929	464	2 836	449	623	412	65
Zijpe	5 447	471	5 235	453	1 416	811	70
Groningen	238 638	416	223 262	389	36 159	21 690	38
Friesland	274 837	428	261 629	407	50 298	25 397	40
Drenthe	225 771	464	214 797	442	36 336	22 493	46
Noord-Nederland	739 246	434	699 688	411	122 793	69 580	41
Overijssel	486 066	435	452 552	405	74 024	45 233	41
Flevoland	267 962	716	136 239	364	42 695	12 067	32
Gelderland	890 867	450	813 011	411	136 470	77 081	39
Oost-Nederland	1 644 895	474	1 401 802	404	253 189	134 381	39
Utrecht	552 925	464	443 601	373	77 486	37 532	32
Noord-Holland	1 044 088	400	925 594	354	147 135	86 209	33
Zuid-Holland	1 384 971	401	1 248 625	361	189 452	92 912	27
Zeeland	172 884	454	164 348	432	27 281	15 134	40
West-Nederland	3 154 868	413	2 782 168	364	441 354	231 787	30
Noord-Brabant	1 175 282	486	1 030 605	426	181 033	90 368	37
Limburg	515 887	457	493 541	438	66 477	41 795	37
Zuid-Nederland	1 691 169	477	1 524 146	430	247 510	132 163	37
Nederland	7 230 178	442	6 407 804	392	1 064 846	567 911	35

13. Oppervlakte en lengte van wegen, 2007

	Oppervlakte					Omgevings- adressen- dichtheid	Lengte van wegen			
	Totaal	Land	Water totaal	Binnen- water	Buiten- water		Totaal	Gemeente- lijke en water- schapswegen	Provinciale wegen	Rijkswegen
	km ²						per km ²	km		
Aalsmeer	32,24	20,58	11,66	11,66	—	674	136	128	8	—
Alkmaar	31,22	29,41	1,81	1,81	—	2 201	367	345	12	10
Amstelveen	44,05	41,50	2,55	2,55	—	2 037	305	283	11	11
Amsterdam	219,44	166,29	53,15	53,15	—	6 030	1 849	1 746	9	94
Andijk	47,69	21,18	26,51	26,51	—	298	68	68	—	—
Anna Paulowna	78,81	74,68	4,14	2,89	1,24	458	181	168	7	6
Beemster	72,08	70,61	1,47	1,47	—	516	189	150	23	16
Bennebroek	1,79	1,75	0,04	0,04	—	662	20	20	—	—
Bergen	119,83	97,05	22,79	0,92	21,87	652	315	285	17	13
Beverwijk	20,38	18,58	1,80	0,48	1,32	2 420	176	167	0	9
Blaricum	15,58	11,13	4,45	4,45	—	824	80	73	2	5
Bloemendaal	43,29	37,93	5,36	0,61	4,75	1 045	119	107	12	—
Bussum	8,11	8,06	0,05	0,05	—	2 192	109	106	2	—
Castricum	59,92	49,46	10,45	5,56	4,90	1 154	213	197	11	5
Diemen	14,03	12,02	2,02	2,02	—	2 087	105	93	—	12
Drechteland	80,72	59,16	21,56	21,56	—	407	170	156	14	—
Edam-Volendam	24,78	16,29	8,49	8,49	—	1 422	134	124	10	—
Enkhuizen	116,04	12,40	103,64	103,64	—	1 286	99	94	5	—
Graft-De Rijp	21,75	20,13	1,62	1,62	—	392	66	57	9	—
Haarlem	32,12	29,32	2,80	2,80	—	3 149	436	426	8	1
Haarlemmeriede en Spaarnwoude	21,08	19,25	1,83	1,83	—	549	80	63	1	15
Haarlemmermeer	185,28	179,17	6,11	6,11	—	1 429	814	654	67	93
Harenkarspel	54,83	53,98	0,85	0,85	—	337	188	181	6	—
Heemskerk	31,73	27,41	4,32	0,28	4,04	2 006	194	187	—	7
Heemstede	9,64	9,20	0,44	0,44	—	1 475	95	94	1	—
Heerhugowaard	39,97	39,15	0,81	0,81	—	1 497	273	252	21	—
Heiloo	18,99	18,76	0,23	0,23	—	1 039	128	124	—	4
Den Helder	178,83	45,31	133,52	1,94	131,58	1 623	298	280	8	10
Hilversum	46,24	45,57	0,68	0,68	—	2 299	336	318	6	12
Hoorn	53,26	20,32	32,94	32,94	—	1 563	257	253	4	—
Huizen	23,28	15,78	7,51	7,51	—	1 809	186	182	2	2
Koggenland	84,15	80,85	3,30	3,30	—	347	231	198	18	14
Landsmeer	26,49	22,57	3,93	3,93	—	840	55	55	—	0
Langedijk	26,99	24,06	2,93	2,93	—	812	171	158	13	—
Laren	12,39	12,22	0,17	0,17	—	961	94	83	2	10
Medemblik	179,00	77,39	101,62	101,62	—	491	231	199	14	18
Muiden	36,51	14,45	22,06	22,06	—	398	79	53	—	25
Naarden	32,89	21,39	11,49	11,49	—	1 060	124	106	—	18
Niedorp	62,99	61,54	1,45	1,45	—	247	172	148	24	—
Oostzaan	16,13	11,49	4,63	4,63	—	946	51	43	1	7
Opmeer	41,98	41,63	0,35	0,35	—	453	111	101	10	—
Ouder-Amstel	25,81	24,15	1,66	1,66	—	1 251	125	94	3	28
Purmerend	24,56	23,62	0,94	0,94	—	2 098	277	268	6	3
Schagen	19,35	18,84	0,51	0,51	—	1 160	121	109	12	—
Schermer	64,44	61,54	2,90	2,90	—	123	136	110	26	—
Stede Broec	16,42	14,78	1,64	1,64	—	1 022	104	99	6	—
Texel	463,28	162,54	300,75	2,34	298,41	374	320	312	8	—
Uitgeest	22,31	19,18	3,13	3,13	—	949	88	76	4	7
Uithoorn	19,49	18,29	1,20	1,20	—	1 334	134	126	8	—
Velsen	63,03	44,71	18,32	4,43	13,88	1 709	336	310	10	15
Waterland	115,64	52,12	63,52	63,52	—	599	176	142	34	—
Weesp	21,88	20,55	1,34	1,34	—	1 569	91	83	8	—
Wervershoof	31,08	23,46	7,62	7,62	—	446	87	76	11	—
Wieringen	212,50	26,87	185,63	8,27	177,36	421	141	114	—	28
Wieringermeer	307,76	194,96	112,81	112,81	—	412	353	285	41	26
Wijdmeren	76,55	48,09	28,46	28,46	—	539	143	126	17	—
Wormerland	45,14	38,79	6,35	6,35	—	1 254	113	102	1	9
Zaanstad	83,04	74,22	8,82	8,82	—	1 779	588	545	27	16
Zandvoort	44,34	32,09	12,25	1,67	10,58	1 422	79	77	2	—
Zeevang	55,23	38,18	17,05	17,05	—	242	104	84	19	1
Zijpe	113,35	95,04	18,31	2,29	16,02	187	235	173	27	34
Groningen	2 960,03	2 333,28	626,75	69,82	556,93	1 455	6 601	5 780	618	202
Friesland	5 748,74	3 341,70	2 407,04	653,39	1 753,65	867	8 715	7 732	672	310
Drenthe	2 680,37	2 641,09	39,28	39,28	—	702	7 533	6 781	518	234
Noord-Nederland	11 389,14	8 316,06	3 073,08	762,50	2 310,58	1 025	22 849	20 294	1 808	746
Overijssel	3 420,86	3 325,62	95,25	95,25	—	1 214	13 189	11 991	855	344
Flevoland	2 412,30	1 417,50	994,80	994,80	—	1 266	3 605	2 938	516	150
Gelderland	5 136,52	4 971,76	164,75	164,75	—	1 132	19 977	17 892	1 400	686
Oost-Nederland	10 969,67	9 714,88	1 254,80	1 254,80	—	1 173	36 771	32 821	2 771	1 179
Utrecht	1 449,12	1 385,02	64,10	64,10	—	1 827	6 696	5 935	379	382
Noord-Holland	4 091,76	2 671,03	1 420,73	734,78	685,95	3 087	13 052	11 838	628	586
Zuid-Holland	3 403,38	2 814,69	588,69	416,80	171,89	2 681	15 885	14 450	694	740
Zeeland	2 933,89	1 787,13	1 146,76	141,55	1 005,21	817	6 808	6 028	581	199
West-Nederland	11 878,15	8 657,87	3 220,29	1 357,24	1 863,05	2 604	42 441	38 251	2 283	1 907
Noord-Brabant	5 081,76	4 916,49	165,26	165,26	—	1 336	22 068	20 655	591	822
Limburg	2 209,22	2 150,87	58,35	58,35	—	1 127	11 341	10 538	446	357
Zuid-Nederland	7 290,98	7 067,36	223,62	223,62	—	1 268	33 410	31 193	1 037	1 179
Nederland	41 527,95	33 756,17	7 771,78	3 598,15	4 173,63	1 877	135 470	122 559	7 899	5 012